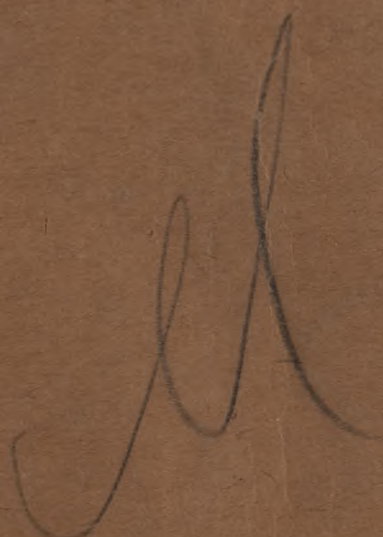

SPRAWOZDANIE
WOJEWODY LWOWSKIEGO
ZA ROK 1933/34

z działalności administracji ogólnej
na obszarze Województwa

WYDAWNICTWO LWOWSKIEGO
WYDZIAŁU WOJEWÓDZKIEGO

LWÓW, LISTOPAD 1934.

Nr. LNW. 267

cz. 3333/1933/54.

BIBLIOTEKA
Urzędu Wojewódzkiego Lubelskiego

Dział II

Nr 211
1541

SPRAWOZDANIE

Wojewody lwowskiego za rok 1933 / 34 z działalności administracji ogólnej na terenie Województwa, zostało ujęte w formie sprawozdań poszczególnych Wydziałów, wchodzących w skład Urzędu Wojewódzkiego, w następującej kolejności :

Wydział Ogólny	str. 1
Wydział Administracyjny	" 4
Wydział Wojskowy	" 11
Wydział Przemysłowy	" 17
Wydział Komunikacyjno-budowlany	" 22
Wydział Zdrowia	" 49
Wydział Pracy i Opieki	" 83
Wydział Rolnictwa i Reform Rolnych	" 92
Wydział Samorządowy	" 124.-

-----ooo0000ooo-----

BIBLIOTEKA
UMCS
LUBLIN

D 669/57/71

To b. niedużo, jak na majmistrów!

W Y D Z I A Ł O G Ó L N Y .

.....

ODDZIAŁ ORGANIZACYJNY. W okresie sprawczdawczym przeprowadzoną została jedna ważniejsza zmiana w ustroju władz administracji ogólnej a mianowicie zespolenie z temi władzami Okręgowego i Powiatowego Urzędu Ziemskiego w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 Dz.U.R.P. Nr. 85 poz.635.

W związku z tem zarządziło Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych przekazanie z dniem 1.stycznia 1934 r. agend Okręgowego Urzędu Ziemskiego Wydziałowi Rolnictwa, którego nazwa brzmi obecnie: "Wydział Rolnictwa i Reform Rolnych".

Przy tej sposobności, zarządziło Ministerstwo ze względów oszczędnościowych, zniesienie samodzielnego Wydziału Weterynaryjnego i zespolenie go również z Wydziałem R. i R.R.

W miejsce zniesionego Powiatowego Urzędu Ziemskiego we Lwowie utworzone zostały referaty dla spraw rolnictwa i reform rolnych przy Starostwach powiatowych we Lwowie, Przemyśle, Rzeszowie, Samborze i Sanoku z tem, że terytorjalna właściwość referatu

we Lwowie - obejmie miasto Lwów, i powiaty : bóbrecki, gródecki, lwowski, rawski, sokalski i żółkiewski.

w Przemyśle - jarosławski, jaworowski, lubaczowski, mościski, przemyski.

w Rzeszowie - kolbuszowski, łańcucki, niżański, przeworski, rzeszowski, tarnobrzewski.

w Samborze - drohobycki, rudecki, samborski i turczański,

w Sanoku - brzozowski, dobromilski, krośnieński, leski i sanocki.

ODDZIAŁ BUDŻETOWO-GOSPODARCZY. I. w dziale organizacyjnym :

W okresie tym czynności Oddziału budżetowo-gospodarczego powiększyły się o : 1/ sprawy przychodu Państwowego Funduszu Drogowego, które objęto w listopadzie 1933 r. i założono nowe księgi biercze, 2/ sprawy rachunk.gospodarcze b. Okr. Urzędu Ziemskiego z powodu włączenia agend tego Urzędu do Urzędu Wojewódzkiego Wydziału Rolnictwa i Reform Rolnych od 1. stycznia 1934. Oddział budżetowo-gospodarczy przejął sprawy rachunkowe i gospodarcze z wyjątkiem spraw dotyczących Funduszu obrotowego reformy rolnej.

3/ Sprawy budżetowo-gospodarcze Wojewódzkiego Urzędu Rozjemczego do spraw majątkowych gospodarstw wiejskich we Lwowie od czasu ustanowienia tego urzędu.

II. w dziale budżetowo- gospodarczym : 1/ Spowodowano dalsze oszczędności w wydatkach na pomieszczenie biur Starostwa, przyczem uzyskano obniżkę czynszów z kwoty 129.211 zł. 6 gr. do kwoty 119.893 zł.80 gr. czyli o 7.2 % mniej.

2/ W tym roku przeprowadzono normalizację przeważnej części druków dla Starostw i Urzędu Wojewódzkiego. Właściwe druki zostały ustalone przez właściwe Wydziały w porozumieniu z Wydziałem administracyjnym i oddziałem Budżetowo-Gospodarczym i na tej podstawie sporządzono nakłady druków, które dostarcza Urząd Wojewódzki wszystkim Starostwom i Wydziałom Urzędu Wojewódzkiego. Normalizacja druków zostanie zakończona w roku budż. 1934/35.

3/ Ogólne wydatki roku budż. 1933/34 wynosiły 7,760.698 zł.22 gr. w tem mieszczą się specjalne kredyty budowlane na budowę szkoły straży granicznej w Rawie Ruskiej oraz na roboty w Collegium Maximum Uniwersytetu im. J. Kazimierza oraz Politechniki we Lwowie, które wynosiły w tym roku razem przeszło 900.000 zł.

INSPEKTOR STAROSTW zlustrował w ubiegłym roku stosownie do instrukcji wszystkie Starostwa pod względem organizacyjno-merytorycznym a kontaktując się ze wszystkimi Wydziałami komunikował swoje spostrzeżenia, względnie czerpał materiały z Wydziałów dla użytku podczas inspekcji.

Wydano szereg zarządzeń organizacyjno-merytorycznych w wyniku inspekcji tak szczegółowych do pojedynczych Starostw jakoteż zarządzeń ogólnych, normujących, względnie wyjaśniających aktualne sprawy, celem podniesienia wartości merytorycznych czynności urzędowych oraz podniesienia ich stanu organizacyjnego i ulepszenia metod pracy i zwiększenia wydajności.

Specjalnie zajmował się inspektor Starostw referatem karno-administracyjnym, wobec małego obecnie zainteresowania się tym działem, władzy nadzorczej t.j. Urzędu Wojewódzkiego, który obecnie w stosunku do tych spraw nie jest instancją odwoławczą.

Wobec doniosłości ksiąg ludności / rejestrów mieszkańców / kontrolował inspektor czynności gmin w tym kierunku a dążąc do usunięcia błędów wydano też szereg zarządzeń, celem ich poprawnego prowadzenia.

W końcu na wniosek inspektora i przy jego współudziale opracowano dla Starostw wzory typowych załączników / szablonowych druków /, stanowiących poważny środek, uprawiający pracę urzędników.

---.---.---.---.---

./.

W Y D Z I A Ł A D M I N I S T R A C Y J N Y.

.....

Sądownictwo karno-administracyjne. Przy omawianiu działalności administracji ogólnej na terenie lwowskiego Województwa w okresie sprawozdawczym, nie można pominąć tak doniosłej reformy na polu sądownictwa karnego i karno-administracyjnego, jak wejście w życie kodeksu karnego i prawa o wykroczeniach i przepisów wprowadzających.

Oto skutek tych przepisów agendy władz administracji ogólnej w zakresie sądownictwa karno-administracyjnego wzrosły znacznie z uwagi na to, że powiatowe władze administracji ogólnej a w szczególności Starostowie powiatowi oraz Starosta grodzki we Lwowie - karzą w drodze administracyjnej wykroczenia, przewidziane w prawie o wykroczeniach oraz w przepisach wprowadzających kodeks karny i prawo o wykroczeniach, których karanie należało przedtem do sądów powszechnych.-

Wprawdzie zarówno kodeks karny jak i prawo o wykroczeniach weszły w życie z dniem 1. września 1932, a więc okres do 31 marca 1933 należy do poprzedniego okresu sprawozdawczego.-

Jednak dopiero po dłuższej obserwacji w czasie poprzedniego oraz obecnego okresu sprawozdawczego można było poczynić dokładniejsze spostrzeżenia nad działalnością władz administracji ogólnej, na polu w drodze sądownictwa karno-administracyjnego po wejściu w życie powyższych przepisów.

Podkreślić należy, że mimo znacznego wzrostu agend referatu karno-administracyjnego, obsada osobowa pozostała niezmienną. Mimo to jednak dzięki przeprowadzonemu przeszkoleniu referentów karnych w Starostwach na osobnym zjeździe zorganizowanym w Urzędzie Wojewódzkim lwowskim w październiku 1932 dalej dzięki udzieleniu

wyczerpujących wskazówek w drodze normatywnych okólników oraz inspekcjom dokonywanym przez Wicewojewodę, Naczelnika Wydziału administracyjnego i Wojewódzkiego Inspektora Starostw - referat karno-administracyjny w Starostwach na ogół funkcjonuje sprawnie.

Niezależnie od przeszkolenia referentów karno-administracyjnych zarówno wskazówki pisemne jak i ustne udzielane przy inspekcjach podkreślają konieczność stosowania umiejętnej polityki przy nakładaniu kar administracyjnych. Powoduje to, że mimo wzrostu agendy ilość kar przez Starostwa nakładanych nie wzrosła stosunkowo, Starostwa bowiem stosują kary tylko w razie konieczności, starając się przeprowadzić poprawę w poszczególnych działkach administracji innymi środkami a w szczególności przez odpowiednią propagandę, akcję dydaktyczno-wychowawczą, stosowanie postępowania przymusowego administracji.-

Do należytego funkcjonowania referatów karno-administracyjnych przyczynia się doskonała instrukcja do postępowania karno-administracyjnego i prawa o wykroczeniach wydana przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, a ogłoszona w Dzienniku Urzędowym tego Ministerstwa nr. 17 z r. 1933.

Referat obywatelstwa i przynależności gminnej. W zakresie referatu obywatelstwa i przynależności gminnej wysuwa się na pierwsze miejsce sprawa stwierdzenia obywatelstwa i gminnej przynależności obywateli polskich przebywających zagranicą, a to zarówno dla celów pobytu ich za granicą i powrotu do kraju, jak i zwrotu kosztów leczenia obywateli polskich, leczonych w zakładach leczniczych zagranicą.-

Sprawy te, wpływające do Urzędu Wojewódzkiego z Konsulatów polskich za granicą i Konsulatów obcych w Polsce, z natury rzeczy bardzo pilne - natrafiają na trudności w terminowym załatwieniu

nie tyle może z powodu niedostatecznej obsady osobowej Starostw, ile z tego powodu, że obecne gminy wiejskie, nie mając odpowiednio ukwalifikowanych sekretarzy gminnych, częstokroć nie mogą podołać ciągnącym na nich obowiązkom. Z tego też powodu częste są wypadki, że gminy wiejskie odmawiają prawa przynależności osobom do nich przynależnym mimo wydania poprzednio kart przynależności, jeżeli osoby te dłuższy czas nie mieszkają w gminie.-

Powoduje to konieczność ustalania przynależności w drodze orzecznictwa w postępowaniu administracyjnym, co przysparza władzom zbędnej roboty i naraża interesowane osoby na różne trudności.

Także więc z tego punktu widzenia spodziewać się należy znacznego usprawnienia administracji po wejściu w życie reformy gminnej i utworzeniu gmin zbiorowych.-

W okresie sprawozdawczym nadano prawo obywatelstwa polskiego w 41 wypadkach osobom od długiego szeregu lat w Polsce, zamieszkałym. Orzeczono utratę względnie pozbawienie obywatelstwa w 87 wypadkach. Zmiana nazwiska . W referacie zmian nazwisk najwięcej próśb o zmianę, opartych na przepisach ustawy z 24 października 1919 / Dz.U.Rz. P. Nr. 88 p. 478 / wpływa od osób, wyznania majęszcowego pochodzących z małżeństw rytualnych, które proszą o pozwolenie na noszenie nazwisk ich rytualnych ojców.-

Spraw zmiany na zasadzie powołanej ustawy było w okresie sprawozdawczym 256.-

Nadto jest wzmożony wpływ próśb o zmianę nazwisk ośmieszających i nielicujących z godnością człowieka opartych na przepisach ustawy z 22 marca 1929 / Dz. U.Rz.P. Nr. 3 p. 16 z r. 1930 /.

Tych spraw było w okresie sprawozdawczym 128.

Sprawy metrykalne. W dziale metrykalnym w drodze nadzoru nad prowadzeniem akt stanu cywilnego, regulowano w dalszym ciągu w porozumieniu z Ordynarjatami Metropolitalnymi i biskupimi obrz. łac. gr. kat. i ormiańskiego, sprawę dalszych prac około rekonstrukcji ksiąg metrykalnych zniszczonych w czasie wojny światowej, na podstawie duplikatów znajdujących się w archiwach djecezyjalnych.-

Rekonstrukcja objęła przedewszystkiem księgi metrykalne za lata 1890- 1915 najbardziej potrzebne dla władz administracyjnych, sądowych i wojskowych.-

Zniszczone roczniki metryk żydowskich rekonstruowano częściowo na podstawie duplikatów znajdujących się w Starostwach powiatowych.- Rekonstrukcja ksiąg wpisów metrykalnych katolickich i żydowskich dla których brak duplikatów przeprowadza się drogą tzw. dodatkowej imatrykulacji na zasadzie decyzji Urzędu Wojewódzkiego w każdym poszczególnym wypadku po przeprowadzeniu szczegółowych dochodzeń przez władze powiatowe.-

W okresie sprawozdawczym zarządzono dodatkowych imatrykulacji i sprostowano mylnych wpisów 1580
zarządzono legitymacyj per subsequens matrimonium 133
udzielono dyspens od przeszkód przy zawieraniu małżeństw ..201,
załatwiono spraw wpisów do ksiąg metrykalnych, adopcji,
rozwodów i unieważnienie małżeństw 150,
wydano świadectw zdolności do zawierania małżeństw
zagranicą 234,
zalegalizowano dokumentów 80,

Sprawy wyznaniowe. W dziale spraw wyznaniowych podkreślić należy, że o ile idzie o stosunki między wyznaniowe, to działalność władz administracji ogólnej ograniczała się w okresie sprawozdawczym do

przyjmowania, rejestrowania i załatwiania spraw dotyczących zmiany wyznania i regulowania tarc na tle wyznaniowym.--

W strasunku do kościoła katolickiego Pan Minister Wyznań Rel. i Ośw. Publ. w jednym tylko wypadku skorzystał z przysługującego mu prawa sprzeciwu mianowania na probostwo.

Wypadków przeprowadzenia konkurencji kościelnej na budowę względnie remont budynków kościelnych było zaledwie kilka a to z powodu ciężkiego położenia ludności.

Odnosnie do spraw gmin wyznaniowych żydowskich, Urząd Wojewódzki rozpatrywał i zatwierdzał budżety gmin wyzn. Budżety te z powodu zmniejszenia się dochodów gmin wyznaniowych, musiały ulec koniecznej redukcji w dziale wydatków rzeczowych i osobowych. Poza kilkoma gminami wyznaniowymi, w których z powodu silnych tarc, nie można było przeprowadzić wyborów nowych organów zarządzających, wszędzie już objęły urzędowanie nowowybrane organy zarządzające.--

Odbudowa. W okresie sprawozdawczym akcja pomocy na odbudowę budynków zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych ograniczyła się jedynie do umarzania pożyczek udzielonych na odbudowę. Pożyczki te w większości wypadkach w zupełności umorzono, jedynie stanowią wyjątek pożyczki, które nie zostały użyte przez pożyczkobiorców celowe.

Danina lasowa. W dalszym ciągu ściągano daninę w naturze i ekwiwalencie gotówkowym.

Ochrona zabytków. W zakresie opieki nad zabytkami sztuki i kultury wykonano w okresie sprawozdawczym następujące prace, względnie wydano stosowne zarządzenia w następujących sprawach : Pod kontrolą i wedle wskazówek Konserwatora odnowiono fasadę i wnętrze kościoła św. Mikołaja, posiadające cenną dekorację stiukową z w. XVIII w kościele zaś OO. Jezuitów odrestaurowano silnie przemalowane i uszkodzone malowidła ścienne z r. 1740. Pozatem przeprowadzono gruntowny remont

b.pałacu Bielskich, następnie Potockich i Biesiadeckich z poł. XVIII.wieku, którego fasadzie przywrócono pierwotny rokokowy charakter, a we wnętrzu odrestaurowano piękną salę balową wraz z empirową dekoracją stiukową. W końcu kontynuowano rozpoczętą akcję w sprawie oczyszczenia rynku lwowskiego z nieestetycznych szyldów i portali.-

Z okazji przypadającej rocznicy zwycięstwa Jana Sobieskiego pod Wiedniem, uporządkowano zamek królewski w Zółkwi z pocz.XVII wieku, oraz opracowano szczegółowy projekt odnowienia trzech sal na I. piętrze, które na razie służyć będą do celów szkolnych.-

W Jarosławiu odrestaurowano fasadę kościoła parafjalnego z r. 1571, odsłaniając zamurwane wnęki na barokowych szczytach, jakoteż zabezpieczono i pokryto gontem baszty obronne klasztoru Św. Anny z początku XVII wieku staraniem Komendy tamt. Garnizonu. Następnie wydano polecenie przystąpienia do konserwacji zagrożonych atyk szczytowych kościoła parafji w Urnowie z r. 1695, w pow. rawskim przyznając na ten cel zasiłek w kwocie 500 zł. Interwenjowano w sprawie zabezpieczenia pamiątkowego pomnika w Rzyckach w pow. rawskim oraz udzielono dalszą subwencję w kwocie 150 zł. na odbudowę zabytkowego dworu w Turynce w pow. zółkiewskim. Zatwierdzono projekt restauracji cerkwi drewnianej w Bonowie w pow.jarosławskim z XVII w. i w Borusowie w pow. bóbreckim z r. 1673, oraz kościołów w Swileczy w pow. rzeszowskim z r. 1668 i Haczowie w pow.brzozowskim z r. 1631, przyczem w tym ostatnim wypadku przyznano zasiłek w kwocie 500 zł. na pokrycie dachu nowym gontem.Sprzeciwiono się następnie rozbiórce starej drewn. cerkwi w Czarnym Ostrowie pow. bóbreckim z r. 1772 oraz w Sokolikach w pow.turczańskim z r. 1791. Na odnowienie zaś ikonostasu z w. XVIII w cerkwi w Czerczyku w pow. jaworowskim przyznano zasiłek w kwocie 150 zł. Wydano

polecenie Zarządom miast Przemyśla, Krosna, Jarosławia i Żółkwi nie dopuszczenia do oszpecenia tamt. rynków przez nieodpowiednie wywieszki reklamowe i szyldy. Wydano zakaz wycinania sędziwych drzew w parku dworskim w Kalnikowie w pow. mościskim, zabierania kamienia z zamku w Odrzykoniu w pow. krośnieńskim oraz eksploatacji kamieniołomu w sąsiedztwie tzw. baszty Kmity w Glinnem koło Leska. Odkryto i zbadano cmentarzyska przedhistoryczne w Kulczycach w pow. samborskim, w Mokrynowie w pow. tarnobrzeskim oraz w Zalesie w pow. bóbreckim.-

Zaopiniowano prośby o pozwolenie używania historycznych herbów następujących miast : Gródek Jagiellonski, Łanout, Mościska, Przeworsk, Sokal i Strzyżów.-

W końcu zaopiniowano 25 projektów nowych budowli i pomników oraz wydano 26 orzeczeń stwierdzających wartość zabytkową niezarejestrowanych dotąd obiektów sztuki. -

---:---:---:---:---:---:---:---

W Y D Z I A Ł W O J S K O W Y .

.....

Ważniejsze sprawy prowadzone przez Wydział Wojskowy w okresie sprawozdawczym przedstawiają się następująco :

Pobór wojskowy. Główny pobór wojskowy odbywał się w czasie od 1. maja do 30. czerwca, na podstawie planów szczegółowych, ułożonych według planu ogólnego ustalonego przez Urząd Wojewódzki w porozumieniu z Dowódcami Okręgu Korpusu Nr. VI we Lwowie i Nr. X w Przemyśle.

Poborowi temu podlegały zasadniczo roczniki 1912, 1911 i 1910. Przebieg poboru był normalny.

Stawienictwo poborowych było na ogół dobre. Powszechny obowiązek służby wojskowej jest spełniany przez ludność ochotnie, nie było celowego i świadomego uchylania się od tego obowiązku, z wyjątkiem nielicznych sporadycznych wypadków, przyczem winni byli pociągnięci do odpowiedzialności karnej.

Ilość stających dziennie do poboru wynosiła przeciętnie 75 popisowych. W niektórych tylko komisjach poborowych i w niektórych dniach, liczba ta przewyższała ustawową normę 75 poborowych, a to celem uniknięcia dzielenia gmin.

Lokale dla komisyj poborowych, które wraz z potrzebnym sprzętem biurowym dostarczane były przez związki komunalne, odpowiadały swemu celowi z wyjątkiem lokali w Birczy, Dobromilu, Sanoku i Rzeszowie.

Komisjom poborowym przewodniczyli Starostowie a w razie przeszkody ich zastępcy. Przebieg poboru był naogół spokojny, a wypadki opilstwa wśród poborowych były znikome.

Czystość i higiena u poborowych była dobra. Indywidualne wypadki zabrudzenia i zaważenia, zwłaszcza w okolicach górskich, należy kłaść na karb samych poborowych, przeważnie bardzo ubogich i mało uświadomionych. -

Wyniki poboru ujawniły na terenie Województwa następujący stan zdrowotny. Na ogólną ilość 46059 poborowych, którzy jawili się do poboru głównego, stwierdzono gruźlicę u 1499 poborowych, przyczem na pierwszy plan wysuwają się powiaty : Drohobycz, Jaworów, Łańcut, Przeworsk, Mościska, Nisko i Turka.

Jaglicę stwierdzono u 233 poborowych z powiatów : Bórk, Drohobycz, Kolbuszowa, Mościska, Rudki, Sanok, Sokal, Sambor zaś wole u 2612 poborowych a pod tym względem wysuwają się na pierwszy plan powiaty - Brzeczów, Dobromil, Gródek Jag. Jarosław, Kolbuszowa, Krosno, Lesko, Łańcut, Nisko, Przemyśl, Rzeszów, Sanok, Turka.

Oprócz poboru głównego, odbywały się raz lub dwa razy w miesiącu w miejscowościach będących siedzibą Powiat. Komend Uzupęknien - pobory dodatkowe przeznaczone dla tych, którzy z jakichkolwiek powodów nie jawili się do poboru głównego.

Komisje rozpoznawcze urzędowały w Urzędzie Wojewódzkim raz w miesiącu dla zakwalifikowania poborowych, co do których w komisjach poborowych powiatowych zaistniała różnica zdań między lekarzem wojskowym a powiatowym lub też, celem ponownego zbadania stopnia zdolności do pracy członków rodzin poborowych, którzy ubiegają się o odroczenie służby wojskowej.

W roku sprawozdawczym Komisja rozpoznawcza odbyła 11 posiedzeń, poddając przeglądowi lekarsko-wojskowemu 62 osoby.

Ulgi w służbie wojskowej. W obwieszczeniach o poborze zamieszczono pouczenie dla ludności o przysługujących ulgach w służbie wojskowej, a niezależnie od tego przewodniczący Komisji poborowych informowali ustnie poborowych o terminach wnoszenia prośb oraz o przysługujących ulgach jako jedynym żywicielem rodziny, właścicielem odziedziczonych gospodarstw lub też z tytułu odbywania

studjów teorytycznych lub praktycznych. Ulg i odroczeń służby wojskowej udzielono w okresie sprawozdawczym 4270, z tej kategorii spraw wydał Wydział Wojskowy w trybie odwołań w II instancji, 1060 orzeczeń. Zwolnienia od powszechnego obowiązku służby wojskowej : W sprawach zwolnień od powsz. obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o nabycie obcego obywatelstwa, wydano opinii oraz załatwiono wniosków w sprawie zwolnienia z tytułu posiadania obcego obywatelstwa w okresie sprawozdawczym łącznie 390. -

Zasiłki wojskowe : Członkom rodzin rezerwistów, powołanych na ćwiczenia wojskowe wypłacono w okresie sprawozdawczym zasiłków wojskowych na łączną sumę 84.584 zł.

W sprawach kwaterunku wojskowego : interwenjował tuż. Wydział w Zarządzie Miejskim Lwowa, celem wstawienia do budżetu gminnego odpowiedniej sumy, przeznaczonej w myśl ustawy kwater. do pokrycia, przez miasto należności, za dostarczenie pomieszczeń dla osób wojskowych.

Sprawy ewidencji koni : W okresie sprawozdawczym przeprowadzono, wskutek reskryptu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 14.II 1933 r. Nr. Wojsk. J .3/1 na terenie całego Województwa przegląd koni 1/ 4-letnich, 2/ starszych, które z jakichkolwiek bądź powodów dotychczas nie otrzymały dowodów tożsamości i nie zostały zapisane do ksiąg ewidencyjnych, 3/ 13 i 14 letnich sklasyfikowanych do kategorii W1, W2, AL, Ac lub T. zaś na terenie niektórych powiatów przegląd koni 5-cio letnich i starszych sklasyfikowanych do kategorii W1, W2, AL, Ac i T.

Ponadto przeprowadzoną była w miesiącu listopadzie i grudniu 1933 r. kontrola ewidencji koni.

Sprawy Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego :

Sprawy te prowadzi Wojewódzki Komitet WF. i PW. oraz podległe mu Komitety powiatowe i miejskie WF. i PW. Na środki komitetów składały się w okresie sprawozdawczym subwencje Wydziałów powiatowych w wysokości

103.800 zł. subwencje z gmin i magistratów miast w wysokości 157.293 zł. oraz sumy pływające z różnych instytucji, imprez i ofiarności społeczeństwa w wysokości 15.205 zł.

Ogólna suma budżetów Komitetów WF. i PW. z terenu tut. Województwa przebiegała na kwotę 315.077 zł.

Z sum budżetowych Komitety pokrywały wydatki : na propagandę i prasę a w szczególności na odczyty, prenumeratę czasopism, zakładanie bibliotek, zakup pojedynczych aparatów, filmów i przeźroczy, organizację świąt i zawodów wf. i pw. na rozbudowę urządzeń wf. i pw. a w szczególności na zakup terenów, budowę i urządzenie strzelnic, budowę boisk, hal gimnastycznych, pływalni, ślizgawek i t.p. na zaopatrzenie w sprzęt wf. i pw. a w szczególności zakup tego sprzętu, środków jego konserwacji, zakup broni małokalibrowej i amunicji, zakup materiałów do domowego wyrobu nart i t.p. na pomoc władzom wojskowym przez opłatę czynszów za lokale, opłatę instruktorów kontraktowych, opłatę lekarzy i poradni sportowo-lekarskich, przez pokrywanie kosztów przejazdu członków oddziałów pw. na kursy, zakup umundurowania dla oddziałów pw. zakup i utrzymanie środków lokomocji, organizację kursów i wyżywienie uczestników, na pomoc stowarzyszeniom wf. i pw. a w szczególności na budowę i urządzenie świetlic, na opłacenie czynszów, za lokale, opału, i światła dla stowarzyszeń, na karty przejazdu członków stowarzyszeń na kursy i obozy, na wydatki administracyjne t.j. utrzymanie biur, wynagrodzenie sił kancelaryjnych, dozorców stadionów, strzelnic i t.p.

Baczną uwagę zwrócił tut. Urząd Wojewódzki na propagandę P.O.S. wywierając nacisk i wydając odpowiednie zarządzenia do Starostów jako Przewodniczących wf. i pw. oraz odezwy do Urzędów, szkół, instytucji publicznych. Dzięki tej wzmożonej propagandzie zainteresowanie społeczeństwa P.O.S. znacznie wzrosło a wynikiem tego jest niepo-

mierny wzrost, w porównaniu z latami poprzednimi, zdobytych w okresie sprawozdawczym odznak P.O.S.

Poza czynnościami wyżej podanymi Wydział Wojskowy kontynuował pracę nad przygotowaniem brony przeciwlotniczej i przeciwgazowej miast i większych ośrodków oraz ważnych węzłów komunikacyjnych i zakładów przemysłowych.

Rozwijała się ona w oparciu o instrukcję i zarządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Przemysłu i Handlu i Opieki Społecznej, jak również według planu, ustalonego w ścisłym porozumieniu z Wojewódzkim Okręgiem L.O.P.P. i Zarządem Okręgu Czerwonego Krzyża. Praca w okresie sprawozdawczym polegała :

- 1/ na rozplanowaniu terenu Województwa na strefy zagrożenia przy uwzględnieniu ich znaczenia ogólnopanstwowego,
- 2/ na zabezpieczeniu, oczywiście w miarę możliwości materialnych, niezbędnych środków obrony,
- 3/ na organizowaniu dwóch służb. o.p. l.g. t.j. drużyn odkażających i ratowniczo-sanitarnych ,
- 4/ na szkoleniu organów kierowniczych / władz / i personelu wykonawczego / obsad / tych służb.

Ponadto : 5/ zorganizowano szereg kursów elementarnych i informacyjnych dla urzędników państwowych, samorządowych i prywatnych, kierowników zakładów przemysłowych i szerszych warstw ludności, 6/ Dla sprawdzenia poziomu wyszkolenia uczestników omawianych kursów, jak również wyrobienia w społeczeństwie karności i dyscypliny dla wydawanych zarządzeń, odbyło się kilka ćwiczeń o.p.l b. a mianowicie we Lwowie, Przemyśle, Jarosławiu, Przeworsku, Rzeszowie i Sanoku.

Prócz tego urządzono 49 pokazów ataków lotniczych i obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej na terenie kilku powiatów, celem

spopularyzowania sprzętu o .p. l.g. zwłaszcza maski przeciwigazowej i wykazania sprawności w jej użyciu.

Z tych samych względów odbyło się na terenie Województwa 19 zawodów marszowych / indywidualnych i zbiorowych/ w masce przeciwigazowej.

Do ostatnich we Lwowie, / III marsz w masce / stanęły z całego Województwa 32 drużyny.

Wszystko to jednak nie wyczerpuje całokształtu pracy przygotowawczej w dziedzinie, która w dobie współczesnej wysuwa się na jedno z naczelných miejsc w trosce o zabezpieczenie obrony Państwa. Zagadnienie to sięga po przez granice ogólnopństwowej organizacji obrony, aż do jej organizacji w mieszkaniach prywatnych i wymaga bardzo dużego wysiłku myślowego, poważnego nakładu czasu i środków materialnych.

By pracę tą ująć w ramy programowej i bardziej racjonalnie i konsekwentnie prowadzonej akcji, utworzono w styczniu br. w Wydziale Wojskowym specjalny referat o.p. l. b.

Brak ustawy o obronie przeciwlotniczo-gazowej biernej^{hamował} a bardzo często uniemożliwiał prowadzenie najbardziej podstawowej pracy w tej dziedzinie, co obecnie z ukazaniem się ośnośnej ustawy zostało już usunięte.

Pozatem Wydział Wojskowy prowadząc agendy obrony Państwa, utrzymując ścisły kontakt z instytucjami jak L.O.P.P. P.C.K. Ubezpieczalnie społ. Zw. Straży poż. szkolącymi społeczeństwo w obronie przeciwlotniczej i przeciwigazowej - koordynuje działalność Urzędu Wojewódzkiego w sprawach dotyczących przygotowania obrony Państwa i wykonuje nadzór nad działalnością władz, urzędów i organów podległych Wojewodzie.

---:---:---:---:---:---:---

W Y D Z I A Ł P R Z E M Y S Ł O W Y .

.....

Okres sprawozdawczy cechowała z jednej strony konieczność kontynuowania sposobu i toku spraw rozpoczętych, - a z drugiej zapoczątkowanie szeregu nowych prac z dziedziny zagadnień gospodarczych, które z natury rzeczy wysuwały się na plan pierwszy.-

Sprawy targów gminnych regulował Urząd Wojewódzki w dalszym ciągu pod kątem widzenia bądź ulegalizowania istniejących targów i jarmarków - łącznie z regulaminami targowemi, bądź badania potrzeby i celowości powstania w pewnych miejscowościach nowych targów, zwłaszcza targów o spędach zwierzęcych. Działalność Urzędu w tym względzie odnosi się do miejscowości takich jak :Chyrów, Rawa Ruska, Narol miasto, Sokołów, Lubaczów, Medenice i Mościska.

Oдноśnie przemysłu kominiarskiego należy zwrócić uwagę na przeprowadzenie w mieście Lwowie rewizji istniejących okręgów - a to celem zapewnienia odnośnym koncesjonariuszom możliwie równych dochodów - bez naruszenia względów bezpieczeństwa publicznego.

W związku z tem uregulowano również kwestję wyłączenia z rejonów kominiarskich budynków kolejowych, położonych na trasie kolejowej, obiektów o przewodach kominowych, opalanych gazem przy użyciu palników systemu Bunsena - i wreszcie budynków wojskowych, wymiatanych przez zaangażowanych specjalnie w tym celu w drodze przetargu przez odnośne zarządy Wojskowe - mistrzów kominiarskich. Sprawę w podobny sposób uregulowano również w Samborze, Rawie Ruskiej - i zapoczątkowano poważnie prace w tym względzie w powiecie przemyskim i lwowskim. Niezależnie od tego potraktowano odpowiednio na terenie całego Województwa sprawę taryfy kominiarskiej, powodując poważne w wielu ośrodkach jej obniżenieco pozostaje w łączności z obniżeniami ogólnych kosztów utrzymania i dochodów społecznych.

D y s p e n s y rzemieślnicze, jak i w przemyśle koncesyjnym - załatwiał Urząd Wojewódzki pod kątem widzenia kwestji odpowiedniego poziomu zawodowego danego rodzaju przemysłu - a w wypadkach wątpliwych, jeśli chodzi o dyspensy w rzemiośle - zarządzał przeegzaminowanie przez Izbę Rzemieślniczą odnośnego kandydata I od wyniku egzaminu uzależniał przychylnie względnie negatywne ustosunkowanie się. Na ogólną ilość próśb o dyspensy w przemyśle rzemieślniczym załatwiono przychylnie 580. odmownie 61, w przemyśle zaś koncesyjnym udzielono 18 dyspens, odmówiono 7.

W dziale standaryzacji eksportu jaj zarejestrował Urząd Wojewódzki 4 nowe firmy wysyłające jaja za granicę - a skreśleniu uległo 6 - przeważnie z powodu niewykupienia świadectw przemysłowych, względnie utraty innych warunków. Szereg inspekcji, jakich dokonał Urząd Wojewódzki w składach przeróbczych firm na terenie tutejszego Województwa, badając pracę przeróbczą, stan magazynów, przyborów, urządzeń, środków pomocniczych, stan zapasów materiałów opakunkowych i ich pomieszczenia, sprawność personelu fachowego w kierunku sortowania i pakowania jaj i przygotowywania do wysyłki - a wreszcie wdrażanie surowych dochodzeń karnych i nakładanie wysokich st - sunkowo grzywien na skutek doniesień, badających transporty na stacjach granicznych inspektorów wywozu jaj - dały dobre rezultaty, wprowadziły znaczniejsze udyscyplinowanie firm a po zatem były poważnem ostrzeżeniem przed rozmyślnem lekceważeniem i przekraczaniem przepisów standaryzacyjnych.

Zaświadczenia stwierdzające potrzebę wyjazdu za granicę - były wydawane kupcom i przemysłowcom, udającym się za granicę w zasadzie z tytułu przedsięwziętych czynności eksportowych - a pozatem w tych wypadkach, gdzie interes gospodarczy kraju tego wymagał. Ogółem wydano 312 zaświadczeń, odmówiono udzielenia w 49 wypadkach.

W dziale organizacji rzemieślniczych zwracano przede wszystkim uwagę na celową i prawidłową gospodarkę cechów i korporacji oraz na konieczność podniesienia kulturalnego i ekonomicznego stanu rzemiosła. Przeprowadzono szereg lustracji cechów na terenie Województwa, oraz zbadano stan ksiąg, kasowości i sposobu gospodarki Związku Cechów Rzemieślniczych we Lwowie. Tempo w prac w tej dziedzinie musiało z natury rzeczy osłabnąć nieco - zwłaszcza pod koniec okresu sprawozdawczego a to w związku z anulowaniem stanowiska Instruktora Korporacji przemysłowych i zbyt szczupłym obsadzeniem personalnem Wydziału Przemysłowego. Ruch ilościowy organizacji rzemieślniczych nie wykazywał większych wahań, a stan liczbowy wyraża się cyfrą 35 cechów zawodowych, 129 cechów mieszanych. 12 korporacji i 3 związków Cechów. W tem łączna ilość mistrzów wynosiła 14.049, czeladników 3.740, a uczniów 11.015. Ogólny majątek oszacowany na kwotę 872.750 zł.

W dziale spraw elektryfikacji dokonano szeregu prac zmierzających zarówno do usprawnienia działalności elektrowni, jakoteż do wykonywania przypisanego nadzoru nad uprawnionymi zakładami elektrycznymi. W okresie sprawozdawczym czynnych było na terenie tutejszego Województwa 381 elektrowni, w tem 27 posiadających uprawnienia rządowe, z których 3 sieci okręgowe wysokiego napięcia. Ponadto rozpoczęto budowę okrężnej trasy wysokiego napięcia 30.000 Volt Wola Dobrostańska - Gródek Jagielloński - Lubień Wielki - Pustomyty - Lwów o długości ca 60 km. wybudowano tras. wysokiego napięcia 25 km. i niskiego napięcia 40 klm.

W tym okresie uwidocznił się mały wzrost zużycia energii elektrycznej, a mianowicie około 6.5 % w porównaniu do 1932 r. będącego rokiem o kryzysowym / najmniejszym / zużyciu prądu.

Ponadto dokonano 21 inspekcji-celom przeprowadzenia kontroli nad wykonaniem warunków uprawnień rządowych, dokonania pomiarów spadku

napięcia sieci rozdzielczych i sprawdzenia stanu technicznego urządzeń elektrycznych.

Wszczęta w ubiegłym roku akcja, zmierzająca do obniżki cen prądu dała pozytywne wyniki, cena prądu obniżyła się o 10 -12 % we wszystkich uprawnionych zakładach elektrycznych, oraz w większych nieuprawnionych elektrowniach, przyczem wszczęto akcję, zmierzającą do wprowadzenia taryf " blokowych " umożliwiających zwiększenie zużycia prądu dla celów gospodarstwa domowego.

Co do prac na najbliższą przyszłość zamierzone są dążenia do połączenia trasami wysokiego napięcia dalekobieżnymi o napięciu 30 lub 60 tysięcy Volt- Borysławia z Zagłębiem Krcśnienskiem, Lwcowem i Przemyślem, mając na widoku połączenie w dalszej przyszłości z Elektrownią Okręgu Tarnowskiego / Mościcami /.

W dziale kotłów parowych zaobserwować się dało dalsze wzmożenie ich opieczętowania, szczególnie w rolnictwie - na skutek zalegania przez właścicieli z opłatami za dokonywany przez Stowarzyszenie dozoru kotłów nadzór techniczny. W przemyśle zauważono w tym względzie pewne, acz nieznaczne polepszenie.

W roku 1933 wydano 45 pozwoleń na ustawienie względnie odbiór techniczny kotłów. Na ogólną ilość 1935 kotłów na tutejszym terenie czynnych było w okresie sprawozdawczym 1107, oddano na łom z powodu złego stanu 63 kotłów - do innych Województw przeszło 24 kotłów.

W dziale czynności zleconych praca Wydziału Przemysłowego była w okresie sprawozdawczym szczególnie ożywiona. Zapoczątkowana jeszcze w poprzednim okresie sprawozdawczym akcja obserwowania działalności zrzeszeń gospodarczych, czyli t.zw. karteli w przemyśle przetwórczym była nadal kontynuowana. Opracowano szczegółowo działalność 16 karteli z działu metalowo- przetwórczego, mineralnego, spożywczego i papierniczego t.j. tych, których wpływ na życie gospodarcze

na tutejszym terenie posiada ważniejsze i głębsze znaczenie. Zebrane spostrzeżenia pozwoliły na wyciągnięcie szeregu wniosków, które w odpowiednim naświetleniu lokalnem dały bogaty i interesujący materiał władzom centralnym. Prace te - szczególnie w początkach przedstawiały charakter przygotowawczy dla mającej nastąpić obniżki cen żelaza i cementu - a więc artykułów podstawowych w przemyśle metalowym i budowlanym, tudzież do przeprowadzanej obecnie obniżki cen nafty, będącej artykułem pierwszej potrzeby najszerszych sfer ludności.

Przeprowadzona obniżka, zniżając cenę żelaza z 320 zł. do 280 zł. za tonnę, a dla kresów wschodnich nawet do 270 zł. dała ponadto także szereg innych korzyści, jak możliwość zakupu żelaza przez prywatnego odbiorcę wprost w Syndykacie z pominięciem hurtowników, oraz zmniejszenia rozpiętości ceny syndykato wej i ceny detalicznej. Analogiczna akcja z tem, że Ministerstwo Przemysłu i Handlu zmuszone było dla dobra sprawy rozwiązać porozumienie odnośnych fabryk - przeprowadzona została także odnośnie do cementu i spowodowała obniżenie cen o prawie 40 do 45 procent. -

---:---:---:---:---:---

W Y D Z I A Ł K O M U N I K A C Y J N O- B U D O W L A N Y.

.....

ODDZIAŁ DROGOWY. Sprawy budowy i utrzymania dróg w roku 1933/34.

Organizacja zarządu drogami. Wedle nowej organizacji drogowej wprowadzonej w życie w 1929 r. nadzór nad drogami wszystkich kategorii należy organizacyjnie do Samorządów Powiatowych / Pow. Zarządów Drogowych/., których było w roku budżet. 1933/34 na obszarze Województwa lwowskiego 26.

Ilość dróg . Drogi pozostające w administracji samorządów powiatowych dzielą się zasadniczo na 3 grupy :

- a/ drogi utrzymywane z funduszków państwowych : 1/ drogi państwowe 1.246.480 km. / w tem dojazdów kolejowych 33.280 km. dróg gruntowych 50.540 km/, 2/ drogi wojewódzkie 701.160 km. / w tem dojazdów kolejowych 13.780 km /, 3/ drogi zdeklasowane b. państwowe 344.290 km / w tem dojazdów kolejowych 2.800 km /, 4/ dróg pofortecznych w rejonie Przemyśla 55.720 km. - Razem dróg bitych 2.297.100 km.gruntowych 50.540 km. Ponadto 10.000 km. dróg granicznych w górskich powiatach Województwa lwowskiego o podrzędnem znaczeniu komunikacyjnem, służących potrzebom miejscowym, względnie potrzebom straży celnej i granicznej.
- b/ Drogi utrzymywane z funduszków Powiatowych Związków komunalnych :
- 1/ drogi powiatowe lub drogi innej kategorii dotychczas nie przekazane właściwemu władzcom drogowym 2.649. 41 km.
- 2/ dojazdów kolejowych do tych dróg 50. 30 km,
- 3/ drogi powiatowe gruntowe 1,216.82 km - razem ogólna długość dróg powiatowych wynosi 3,916.53 km,
- c/ drogi gminne utrzymywane z funduszków gminnych przy częściowem subwencjonowaniu przez Wydziały Powiatowe, w ogólnej ilości/okrągłe /
- bitych 1,766 km.
- gruntowych 13.146 km.
- Razem 14.922 km.

Służba drogowa. Ilość służby drogowej wynosiła przy końcu okresu sprawozdawczego :

techników drogowych : 6 na etacie państwowym,

2 " " samorządowym,

nadzorców drogowych: 20 " " państwowym

57 " " samorządowym,

droźników : 310 państwowych,

483 samorządowych.

Program robót. Program robót z powodu ogólnego kryzysu został dostosowany do szczupłych kredytów i ograniczał się jedynie do wykonania najkonieczniejszych robót - tak na drogach państwowych - ze względu na zmniejszenie kredytów państwowych, będąc wynikiem niedostatecznych wpływów Państwowego Funduszu Drogowego, stanowiącego w roku sprawozdawczym jedyne źródło dochodu działu drogowego ze strony Skarbu Państwa, jak również i na drogach powiatowych wskutek zmniejszenia się wpływów ze specjalnych opłat drogowych.

Należy nadmienić, że w roku sprawozdawczym znaczna część robót na drogach utrzymywanych przez Skarb Państwa - została wykonana kosztem Wydziałów Powiatowych czyto za gotówkę, czy też za zaległe podatki i świadczenia w naturze.

a/ Drogi państwowe. Na drogach państwowych roboty ograniczały się do najniezbędniejszych robót konserwacyjnych przy użyciu prawie wyłącznie służby drogowej / droźników / a tylko w kilku wypadkach przeprowadzono renowację odcinków najbardziej zniszczonych / pod Lwówem w kierunku na Skniłów i Kulików i pod Przeworskiem /.

Ogółem dostarczono w okresie sprawozdawczym :

21.300 m³ szutru wzgl. żwiru na drogach państwowych,

10.600 m³ " " " na drogach wojewódzkich,

3.400 m³ " " " na drogach zdeklaszowanych b.państwowych.

Użyto z uwzględnieniem pozostałości z lat ubiegłych i ilości uzyskanych z orki :
na drogach państwowych : na łatanie 17.500 m³ na renowację 6.700 m³, na drogach wojewódzkich : na łatanie 6.300 m³ , na renowację 700 m³ na drogach zdeklasowanych b. państwowych : na łatanie 4.800 m³, na renowację 800 m³. Zasadzono drzew i kołków wierzbowych na drogach państwowych, wojewódzkich i zdeklasowanych b. państwowych okragło 9.400 sztuk. Ogólna suma wydatków na wszystkie kategorie dróg utrzymywanych z funduszy państwowych wynosiła w okresie sprawozdawczym okragło 950.000 zł. w tem z Ministerstwa Komunikacji / Państw. Fundusz Drogowy / 370.000 zł. z Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej / Fundusz Bezrobocia / i Funduszu Pracy 191.000 zł. zaś z funduszy samorządowych / w tem za świadczenia w naturze i zaległe podatki i inne, 389.000 zł. czyli średnio na 1 km. około 400 zł.

b/ Drogi powiatowe. Na drogach powiatowych dostarczono w okresie sprawozdawczym 64.600 m³ tłucznia wzgl. żwiru rzecz-nego, z czego / po uwzględnieniu pozostałości z roku ubiegłego / zużyto na łatanie 56.500 m³ zaś na renowację 24.800 m³.

Zasadzono drzew i kołków wierzbowych na drogach powiatowych około 17.400 sztuk. Ogólna suma wydatków wynosiła w okresie sprawozdawczym 1,882.000 zł. czyli średnio na 1 km. 480 zł. Nadmienić należy, że w powyższych kwotach mieści się również wartość odrabiania zaległych kwot podatku drogowego robocizną, względnie świadczeniami w naturze .

c/ Drogi gminne. Program robót na drogach gminnych przewidywał wzmożenie porządkowania jezdni za pomocą szarwarku jako świadczeń w naturze, na które to roboty był kładziony szczególny nacisk.-

L u s t r a c j e . W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 6 lustracji agend Pow. Zarządów Drogowych, 49 wyjazdów w sprawach drogowych i mo-

stowych, oraz 26 wyjazdów inspekcyjnych w sprawach Państwowego Funduszu Drogowego.

Zamierzenia na rok bieżący t.j. 1934/35 i następny. W bieżącym roku budżetowym Urząd Wojewódzki w związku z rozporządzeniem Ministerstwa Komunikacji z 6. II 1934 Nr. DR - 53- 44/5 przystąpił do rekonstrukcji i naprawy dróg w pierwszej kolejności a mianowicie : dróg państwowych Nr. 9, 9/12, 10 / do Przemyśla / 10/1, 8, 8/1 i 8/3, wojewódzkich : Lwów - Bobrka, Zimna Woda - Przemyśl i niektórych powiatowych o łącznej długości 628 km.

W tym celu Ministerstwo Komunikacji przyznało kredyt w wysokości 500.000 zł. i przeznaczyło z Kamieniołomów w Klesowie 50.000 tonn granitu, kredytując przewóz kolejowy dla materiałów kamiennych i drzewnych na kwotę 600.000 zł. Również Wydziały Powiatowe ze swej strony przyczyniają się w miarę możliwości - zakupem kamienia na podkład, świadczeniami w naturze oraz odrobkiem podatków za zaległe podatki. Robota na powyżej nadmienionych drogach jest w pełnym toku.-

Na drogach nieobjętych programem I-ej kolejności ograniczono się - jak w latach ubiegłych - do najniezbędniejszych robót konserwacyjnych.

Na rok budżetowy 1935/36 i na następne został opracowany i przedłożony Ministerstwu Komunikacji 6- cioletni program robót drogowych wedle którego w roku budżet. 1935/36 są przewidziane roboty drogowe na ogólną kwotę 10.755.000 zł. W miarę zatwierdzania tego programu i przyznania odpowiedniego kredytu, Urząd Wojewódzki przystąpiłby do budowy i przebudowy dróg i mostów na szeroką skalę.-

Sprawy mostowe. Program budowy większych mostów na rok 1933/34 obejmował : a/na drogach państwowych: 1/ dokończenie budowy żelaznego ustroju niosącego mostu na Sanie w Lesku w ciągu drogi państw. Nr. 10/3 systemem kredytowym kosztem 14.953.43 zł. / przy czem całkowity koszt umowny budowy ustroju niosącego wynosił 299.057.49 zł.

zaś koszt robót wykonanych systemem kredytowym w roku budżetowym 1932/33 wynosił 284.104 złs/ oraz dokonczenie budowy jezdni drewnianej kosztem 4.412.00 zł. 2/ dokonczenie budowy żelaznego ustroju niosącego mostu na Wisłoku w Trynczy w ciągu drogi Nr. 10 systemem kredytowym kosztem 147.682.88 zł. / przyczem całkowity koszt umowny budowy ustroju niosącego wynosił 591.204.88 zł. zaś koszt robót wykonanych systemem kredytowym w roku budżetowym 1932/33 wynosił 443.522 zł. / oraz dokonczenie budowy jezdni drewnianej kosztem - 11.205.00 zł.

b/ na drogach wojewódzkich:- 1/ budowę mostu na Wisłoku w Dąbrowkach w ciągu drogi Leżajsk-Łancut o podporach betonowych i żelaznym ustroju niosącym kosztem 450.000.00 zł. 2/ odbudowę mostu na Strwiążu w Biskowicach w ciągu drogi Sambor - Hermantwice, o drewnianym ustroju niosącym na jarzmach drewnianych kosztem - 17.000.00 zł. przy udziale Wydz. Pow. w Samborze w kosztach oraz kredytowanej dostawie drewna z Lasów Państwowych.

c/ na drogach powiatowych : 1/ budowę drewnianego kratowego ustroju niosącego kosztem 150. 000. 00 zł./ przy udziale Skarbu Państwa w wysokości 50 % kosztów i Wydz. Pow. w wysokości 50 % kosztów.

2/ ponadto pozostała na rok budżet. 1933/34 wypłata raty kolaudacyjnej za wykonaną systemem kredytowym budowę żelaznego ustroju niosącego mostu na Sanie w Brandwicy w ciągu drogi Rozwadów-Radomyśl-Chwałowice w wysokości 14.480.00 zł.

Z powyższego programu wykonano w roku budżetowym 1933/34 :

a/ na drogach państwowych: 1/ dokonczono budowę żelaznego ustroju niosącego mostu na Sanie w Lesku systemem kredytowym kosztem 13.929.28 zł. oraz budowę jezdni drewnianej kosztem 4.244.32 zł.

2/ dokonczono budowę żelaznego ustroju niosącego mostu na Wisłoku w Trynczy systemem kredytowym kosztem 147.807.00 zł. oraz budowę ^zjezdni drewnianej kosztem 9.866.92 zł.

b/ na drogach wojewódzkich : 1/ odbudowę mostu na Strwiążu w Biskowicach kosztem - 15.941.70 zł. / : z powyższej kwoty wynosił udział Wydziału Powiatowego w Samborze 1.466.26 zł. oraz kredytowana dostawa drewna z Lasów Państw. 9.285.14 zł. zaś 5190.30 zł. pokryto z kredytów Ministerstwa Opieki Społecznej:/,
2/ budowy mostu na Wisłoku w Dąbrówkach nie rozpoczęto wskutek braku kredytów.

c/ na drogach powiatowych : 1/ budowę drewnianego ustroju niosącego 3-ch przęseł mostu na Sanie w Kuryłówie / z ogólnej ilości 6 przęseł / kosztem 150.000.00 zł. 2/ wypłacono ratę kolaudacyjną za wykonaną systemem kredytowym budowę żelaznego ustroju niosącego mostu na Sanie w Brandnicy w wysokości 14.480.00 zł.

Zamierzenia na rok 1934/ 35. a/ na drogach państwowych :

1/ budowa żelaznego ustroju niosącego mostu na Trzebośnicy w Rudzie w ciągu drogi państw. Nr. 10 wraz z jezdnią drewnianą systemem kredytowym kosztem : 82.329.60 zł.

2/ budowa mostu drewnianego na przyczółkach i jarzmach drewn. na Lenince w Terszowie w ciągu drogi państw. Nr. 10 kosztem 80.000.00 zł. /:w czym wydatki gotówkowe 23.750 zł.:/

3/ budowa mostu na Wiszni w Duńkowicach w ciągu drogi państw. Nr. 9/7 o przyczółkach i jarzmach drewn. i konstrukcji niosącej z dźwigarów żelaznych I. kosztem 20.000.00 zł./ w czym wydatki gotówkowe 8.000 zł. /.

Na budowę mostów ad 2 i 3 przyznało Ministerstwo kredyt z Funduszu Pracy w wysokości 100.000 zł. uwzględniając dla tych mostów kredytowaną dostawę drewna z Lasów Państwowych wraz z kredytowanym przewozem kolejną pozostaje z przyznanego kredytu 68.250 zł. w gotówce, które zużyte zostaną na naprawę 32 mostów drewn. na drogach państwowych i wojewódzkich.-./.

b/ na drogach wojewódzkich nie przewidziano budowy większych mostów.

c/ na drogach samorządowych 1/odbudowa zawalonego filaru Nr.II mostu na Sanie w Kuryłowie koszt 132. 844.00 zł. / przy udziale Skarbu Państwa w wysokości 75 % kosztów , zaś Wydziału Powiatów. w Łancucie w wysokości 25 % kosztów /.

Budowa nowych dróg : W okresie sprawozdawczym 1933/34 wykonano :

1/ dokończenie przerwanej w grudniu 1931 r. wskutek braku kredytów budowy drogi Krynica - Medenice t.j. wykonano nawierzchnię na długości 2.000 koszt 18.934.00 zł. przy użyciu pozostałego zapasu materiałów,

2/ budowę 1.400 km. drogi pow. Borysław-Nahujowice oraz rozpoczęto budowę dalszego 1.00 km. koszt 80.393.00 zł.

3/ rozpoczęto 1.00 km budowy drogi pow. Tustanowice-Osów koszt 1.996.00 zł.

PANSTWOWY FUNDUSZ DROGOWY. Przystępując do omówienia spraw Państwowego Funduszu Drogowego za ubiegły okres budżetowy 1933/34, należy przede wszystkim podnieść dalszą poprawę ustosunkowania się właścicieli pojazdów mechanicznych, a temsamem wzmocnienie stanowiska Państwowego Funduszu Drogowego.

Na powyższą poprawę wpłynęła przede wszystkim nowela do ustawy o P.F.D z dnia 29. III 1933 / Dz. U. N. 29 / która obniżyła stawkę 40.00 zł. na 15.00 zł. od 100 kg. wprowadzając równocześnie opłatę od materiałów pędnych. Następnie uzależnienie dowodu rejestracyjnego od opłat na P.F.D. tudzież przekazanie wymiaru i poboru opłat Urzędowi Wojewódzkiemu.

Wspomniana powyżej nowela do ustawy o P.F.D. nadto zwiększyła wpływy przez przekazanie opłat pobieranych dotychczas na rzecz Skarbu Państwa, a w szczególności z tytułu :

1. opłat mostowych i przewozowych §. 4
2. udziału w kosztach utrzymania dróg §. 5
3. opłat z prowadzenia państw. wytwórni materiałów drog. §. 8
4. opłat administracyjnych.

Po ogłoszeniu rozporządzenia wykonawczego do powołanej noweli dnia 12.V 1933 / Dz. U.R.P. Nr. 52 / Urząd Wojewódzki przystąpił w miesiącu lipcu, do wydawania nowych dowodów rejestracyjnych, następnie przeprowadził odbiór agend wymiaru i poboru opłat z tyt. art. 6 i 7 ustawy dd Władz Samorządowych / Zarządów miejskich i Tymczasowych Wydziałów Powiatowych / które w czasie od 1.IV 1931 do dnia 31.III 1933 czynności powyższe spełniały. W dniu 1.XI 1933 przekazano protokolarnie-stosownie do zarządzenia Pana Wojewody prowadzenie ewidencji wymiaru i poboru opłat P.F.D. Oddziałowi Budżetowemu, który na podstawie nadesłanych przez Władze samorządowe wykazów zaległości tudzież wymiarów uskuteczniionych przez referat P.F.D założył księgi biercze a z końcem roku 1933/34 wyprowadził zaległości z tych opłat na P.F.D. Czynność powyższa wymagała znacznego nakładu pracy, a to z powodu nienależytego prowadzenia agend przez dotychczasowe Urzędy wymiarowe /władze samorządowe/ jak również z powodu braku sił pomocniczych, gdyż pomimo zwiększenia czynności przez dodanie wymiaru i poboru opłat personal nie został odpowiednio do przydziału zwiększony.

Kontrola ruchu prowadzoną była z początku przez personal referatu samochodowego a następnie od dnia 1 października 1933 przez przydzielonego kontrolera ruchu. Zaznaczyć należy, że po zamianowaniu stałego kontrolera ruchu dał się zauważyć znaczny wzrost wpływów na P.F.D tudzież polepszył się stan pojazdów i bezpieczeństwo publiczne. Urząd Wojewódzki widząc dodatnie skutki, mając na uwadze rozległość obszaru Województwa i położenie siedziby przy granicy wschod-

niej, postawił wniosek na przydzielenie jeszcze jednego kontrolera ruchu, - co zostało przez Ministerstwo Komunikacji uwzględnione.

Stan wymiarów i wpływów za rok 1933/34 przedstawia się następująco :

1/ Zaległość początkowa z r. 1932/ 33	- 1,316.963.59 zł.
2/ wymierzono ogółem w r. 1933/34	- 3,250.939.47 "
3/ Umorzono	621.511.47 "
4/ Uiszczono	2,920.454.05 "
5/ Zaległość końcowa	1.057.381.27 zł.

Z wpłaconej kwoty przypada :

1. na opłaty od pojazdów mechan. i niektórych konnych §. 1	392.909.03 zł.
nadpłaty z tego tytułu	15.392.79 "
2. na opłaty od materiałów pędnych §.2	2.286.059.20 zł.
3. na opłaty od reklam §.3	70.00 "
4. udział w kosztach utrzymania dróg §.5	43.773.79 "
5. opłaty od miejsc w zarobkowych pojazdach mechanicznych §. 7	98.591.03 "
nadpłaty z tego tytułu	255.75 "
6. administracyjne §.9	33.425.62 zł.
7. Grzywny i kary §. 10	36.009.07 "
8. inne dochody §.11	13.614.94 "

Jak z powyższego zestawienia okazuje się, bardzo znaczny dochód przynosiły opłaty od materiałów pędnych, w szczególności dodatek drogowy do państwowego podatku od benzyny / 2.286.059.00 zł./

Natomiast zupełny brak dochodów z opłat od benzolu i spirytusu metylowego, a to z powodu braku wytwórni tych materiałów na tut. Województwa. Z tych samych powodów zestawienie nie zawiera dochodów z §. 4 i 8. Również dochody z opłat od zarobkowego przewozu

osób i towarów pojazdami konnymi zaliczone w §.1 tudzież z opłat od reklam §. 3 są bardzo małe- z powodu małego zainteresowania się tą sprawą Tymczasowych Wydziałów Powiatowych, tudzież braku należytej ewidencji pojazdów konnych, trudniących się zarobkowym przewozem towarów i osób w Starostwach powiatowych. W sprawie powyższej Urząd Wojewódzki wydał zarządzenie ścisłej kontroli kursujących pojazdów konnych, trudniących się zarobkowym przewozem, tudzież odpowiednie zarządzenia Tymczasowym Wydziałom i Starostwom Powiatowym.

W porównaniu wpływów roku sprawozdawczego z rokiem budżetowym 1932/33. okazuje się zwiększenie dochodów o kwotę okragło 2.274.000 zł. która w całości przypada na opłatę od benzyny. Inne dochody pomimo zniżenia stawki o 63 % pozostały w tej samej wysokości.

W końcu- odnośnie do zaległości z końcem roku budżetowego 1933/34 zaznacza się. że zmniejszyły się o kwotę okragło 250.000 zł. i ulegną dalszej redukcji, gdyż jak stwierdzono na podstawie przedłożonych przez Urzędy Wymiarowe wykazów nie wszystkie zastosowały się do wydanego zarządzenia w sprawie przyznanych ulg i umorzeń tych zaległości, stosownie do reskryptu Ministerstwa Komunikacji z 31 lipca 1933 Nr. DR 20/ - 1/9 i nie przeprowadziły tych umorzeń w księgach bierczych, co obecnie kontroluje się i przeprowadza. -

REFERAT SAMOCHODOWY I SZOFERSKI. W związku z wydaniem nowego rozporządzenia o ruchu pojazdów mechanicznych z dnia 15/I 1933 /Dz.U.R.P. Nr. 9 poz. 55 / w okresie sprawozdawczym wprowadzono szereg zmian, a w szczególności zmianę dowodów rejestracyjnych, których ważność ustalono tak dla pojazdów zarobkowych, jak również prywatnych na jeden rok budżetowy, tudzież uzależniono od usku-

tecznienia opłat na P.F.D. W następstwie powyższej zmiany przesunięto termin badania samochodów zarobkowych, z grudnia na czas od 15.II do 31.III 1934 a nadto dla pojazdów nowych i ponownie rejestrowanych, ustalono dnię dla komisjonalnego badania wtorki i piątki każdego tygodnia, natomiast dla egzaminów szoferskich soboty. Skład komisji egzaminacyjnej dla kierowców samochodowych, jak również dla rejestracji samochodów, tudzież sposób przeprowadzania tych czynności nie uległy dotychczas zmianie.

Ze zmianą rozporządzenia o ruchu pojazdów mechanicznych, zaszła potrzeba zmiany dotychczas obowiązującego rozporządzenia Pana Wojewody o uregulowaniu ruchu ulicznego w mieście Lwowie, tudzież wydania rozporządzenia powyższego dla całego terenu Województwa.

Rozporządzenie powyższe po przeprowadzeniu szeregu konferencji z Władzami interesowanymi opracowane i uzgodnione z Wydziałem administr. obecnie po przeprowadzeniu zarządzonych zmian, przesłane będzie Władzom interesowanym do wglądu i oświadczenia się.

Stosownie do wydanej ustawy o zarobkowym przewozie osób i towarów pojazdami mechanicznymi poza obrębem jednej gminy, z dnia 14.III 1932 / Dz. U.R.P. Nr. 32 poz. 336 / tudzież rozporządzenia wykonawczego z 6/7 1932 / Dz. U. R.P. Nr. 95 poz. 821 / wpłynęło 45 podań o koncesję na zarobkowy przewóz osób tudzież 6 na zarobkowy przewóz towarów. Po przeprowadzeniu przepisanych przez powołane rozporządzenie wykonawcze dochodzeń, Urząd Wojewódzki rozpatrzył wniesione podania i wydał 28 koncesji na zarobkowy przewóz osób, tak, że na wszystkich liniach autobusowych w dniu wygaśnięcia dawnych zezwoleń / 18.IV 1934 / była komunikacja zabezpieczona. Koncesji towarowej Urząd Wojewódzki nie wydał ani jednej, wobec odmownej decyzji Dyrekcji Koleji we Lwowie i Krakowie- sprawę przedłożono Ministerstwu Komunikacji do decyzji.

Celem uregulowania również zarobkowego przewozu pojazdami mechanicznymi w obrębie gmin miejskich, wydano ustawę z dnia 22.III 1933 / Dz.U.R.P. Nr. 32 poz. 273/ która postanawia, że na prowadzenie zarobkowego przewozu osób w obrębie gminy miejskiej należy uzyskać koncesję. Ustawa powyższa dotychczas nie weszła w życie, z powodu nie wydania rozporządzenia wykonawczego przez Ministerstwo Komunikacji.

Zarejestrowanych w okresie sprawozdawczym było ogółem 2.219 poj. mech. z czego : samochodów osobowych 1,242 szt.,

motocykli / z wózk.

i bez 599 "

ciężarowych 201 "

specjalnych/pożarnicze i inne / 58 "

autobusów 119 szt.

Ogłędzin pojazdów przeprowadziła komisja rejestracyjna w okresie sprawozdawczym samochodów 1.259

motocykli $\frac{191}{1.450.}$

Nowych pojazdów zarejestrowano :

samochodów 46

motocykli 61

Czynnych przedsiębiorstw autobusowych było 88

ciężarowych " 10

Długość linii obsługiwanych przez autobusy wynosiła 1.677 km.

Podai o dopuszczenie do egzaminów na kierowcę 1.153 "

Przeprowadzono egzaminów z wynikiem dodatnim 1.000 .

reprobowano 104

nie zgłosiło się 49

Do końca okresu sprawozdawczego wydano pozwoleń dla kierowców 10.500.

...

ODDZIAŁ BUDOWLANY.

Ogólne prace techniczne. Jednem z najważniejszych zadań Oddziału było opracowanie projektu preliminarza budżetu państwowego dla potrzeb budowlanych wszystkich Ministerstw resortowych na r.1934/35. Preliminarz ten obejmuje opracowany ogólny program budowlany na terenie całego Województwa lwowskiego.

Potrzebne na ten cel kredyty, obliczone na podstawie kosztorysów i cen rynkowych, przedstawiają się dla każdego resortu następująco:

	na nowe budowle i do- kończenie budów już rozpoczętych :	na większe re- monty kapital ne :
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	302.659 zł.	359.140 zł.
" Skarbu	46.000 "	62.394 zł.
" Sprawiedliwości	1605.000 zł.	262.596 zł.
" Wyznań Rel.i Ośw.Publ.	7942.437 zł.	2484.654 zł.
" Opieki Społecznej	--	6.200 zł.
" Przemysłu i Handlu	1.650 zł.	2.900 zł.

Realizacja powyższego programu następuje w miarę przyznawanych kredytów.

Referat nowych budowli i remontów. W kresie sprawozdawczym w granicach przekazanych kredytów przez Ministerstwa resortowe przeprowadzano przetargi publiczne na wykonanie robót budowlanych i instalacyjnych w gmachach państwowych, zawierano umowy z przedsiębiorcami, sprawowano nadzór i kontrolę wykonywanych robót, zaś po ukończeniu robót przeprowadzano kolaudacje tychże.

W szczególności z kredytów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych :

1/ Wykończono ostatecznie dwa domy dla urzędników w Drohobyczu, w których mieszkania przydzielone zostały funkcjonariuszom państwowym za czynszem wedle obowiązujących norm ustalonym. Koszt wykończenia

26.900 zł. 2/ Wykonano większe roboty remontowe :

a/ w gmachu Województwa, koszt 25.897 zł.

b/ w budynkach Starostw, koszt 7.208 zł.

c/ w budynkach nieprzekazanych / budynek pobrygidzki i pobernardynski w Samborze, Zamek w Zółkwi i Zamek w Sanoku /, koszt 11.501 zł.

3/ W związku z zarządem gmachów państwowych przeprowadzono szereg remontów lokali mieszkaniowych, koszt 11.159 zł.

4/ Sprawowano administrację budynków państwowych na terenie całego Województwa z dokonywaniem drobnych remontów.

Z kredytów Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przekazanych w roku 1933/ 34 a w szczególności :

a/ w kwocie 66.384 zł. wykończono i oddano do użytku Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie salę wykładową " Collegium Maximum " wybudowaną na podwórzu gmachu Uniwersytetu. Sala ta o kubaturze 5.955 m3 zbudowana amfiteatralnie, zawiera 600 miejsc siedzących oraz lokale klubowe w suterrenach dla Akademickich Związków Sportowych, wyposażona jest w najnowocześniejsze urządzenia techniczne i sanitarne.

b/ Z kredytów tego samego resortu w sumie 140.000 zł. kontynuowano roboty w skrzydle Kliniki Neurologicznej przy ul. Pijarów łączącym lewy trakt z częścią środkową i zabezpieczono surowy stan tej części środkowej przed niszczeniem. Skrzydło to obejmuje 26 ubikacji w 4 kondygnacjach, tudzież kurytarze i ubikacje boczne. Wyposażenie tego skrzydła odpowiada również nowoczesnym wymogom szpitalnictwa.

c/ Oddano do wykonania i prowadzono roboty wykańczające w gmachu Biblioteki Politechnicznej Lwowskiej /budowlane i instalacyjne / w granicach kredytów otwartych na ten cel w tym okresie do dyspozycji Urzędu Wojewódzkiego w łącznej sumie 91.200 zł.

Ogólna kubatura gmachu : 18,700 m3, Powierzchnia zabudowana : 1,375 m2.

d/ Kontynuowano roboty wewnętrznego wykończenia wybudowanego nowego

skrzydła Państwowej Szkoły Technicznej we Lwowie od ul.22 Stycznia
kosztem 17. 855 zł.

Z kredytów Ministerstwa Skarbu : a/ We wrześniu 1933 r. rozpoczęto
remont i rozbudowę dawnych koszar wojskowych w Rawie Ruskiej, przeznac-
zonych na pomieszczenie Centralnej Szkoły Straży Granicznej/ t.j.
remont 8-miu budynków i budowę jednego nowego budynku / oraz
b/ budowę dwóch nowych budynków dla Zakładu tresury psów przy tej
Szkołe w drugim kompleksie budowlanym, na Wołkowicy, kosztem 280.000
zł. preliminowanym na zrealizowanie częściowego programu robót w tym
okresie.. Roboty remontowe prowadzono przez całą zimę 1933/ 34,
ze względu na termin oddania części budynków do użytku szkoły.

Kubatura budynków :

a/ 8 budynków remontowanych 31.800 m3

b/ Dobudowa i nowy budynek w Centralnej Szkole

Straży Granicznej 1.600 m3

c/ Dwa nowe budynki w Zakładzie tresury psów 2.800 m3.

Razem . . 36.200 m3.

c/ Przeprowadzono roboty remontowe budynków Urzędu Skarbowego w Sa-
noku i Izby Skarbowej we Lwowie kosztem 6.410 zł.

Z kredytów Ministerstwa Sprawiedliwości : Wykonano większe remonty
budynków sądowych we Lwowie i Sądu Grodzkiego w Winnikach kosztem
41.248 zł.

Ponadto współdziałano przy robotach budowlano-instalacyjnych
w gmachach Tymczasowego Wydziału Samorządowego w likwidacji jak Za-
kładu dla umysłowo chorych w Kulparkowie, Szpitala Powszechnego, oraz
udzielano pomocy technicznej Departamentowi Fundacyjnemu tudzież
władzom resortowym przy remontach konserwacyjnych wykonywanych we
własnym zarządzie.

Zamierzenia w zakresie budownictwa. W najbliższym sezonie budowlanym przewiduje się całkowite wykończenie skrzydła Państwowej Szkoły Technicznej we Lwowie od ul. 22. Stycznia, wykończenie wszystkich budynków Centralnej Szkoły Straży Granicznej w Rawie Ruskiej oraz kontynuowanie budowy Kliniki Neurologicznej Uniwersytetu Jana Kazimierza przy ul. Pijarów.

Prócz tego zamierzone są większe naprawy różnych obiektów państwowych na terenie całego Województwa dla Ministerstw resortowych zgodnie z opracowanym budżetem budowlanym oraz w granicach przyznanych kredytów. Pozatem Oddział Budowlany poczyni starania, aby przedewszystkiem odnowione zostały gmachy państwowe o charakterze monumentalnym i zabytkowym.-

Referat Zarządu gmachów państwowych.

A/ Inwentaryzacja ogólna na terenie całego Województwa wykazuje :

Ilość budynków państwowych :		462
Kubaturę	" "	3,036.864.49 m3
Powierzchnię parcel państwowych		6,035.807.55 m2.
Ogólną wartość nieruchomości państwowych według ostatniego oszacowania		116.719.977.96 zł.
W budynkach państwowych przypada na :		
1/ lokale urzędowe	6.918 izb o powierzchni	225.630.02 m2
2/ mieszkania słuźbowe	1.470 " "	29.469.45 m2
3/ " normalne	743 " "	21.617.37 m2.

razem . . .	9.131 izb o powierzchni	276.716.84 m2

Wartość czynszowa lokali urzędowych 2,254.961.76 zł/r.

Roczny dochód czynszowy za mieszkania słuźbowe,
normalne oraz parcele 292.626.58 zł/r.

Idealna wartość dochodowa rocznie 2,547.588.34 zł.

Koszty administracji z kredytów Ministerstwa

Spraw Wewnętrznych 14.733.07 zł.

Koszty drobnego remontu z kredytów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych 11.159:83 zł. . Ogólne koszty administracji razem -25.892.90 zł.

B/ Inwentaryzacja szczegółowa : jest w dalszym ciągu w opracowaniu.

W roku sprawozdawczym sporządzono trzy operaty dla katastru budynków państwowych a to : Domu Inwalidów przy ul. Kleparowskiej we Lwowie, Budynku Uniwersytetu Jana Kazimierza przy ul. Mickiewicza L.5 we Lwowie i budynku Uniwersytetu Jana Kazimierza przy ul. Mickiewicza L.5a we Lwowie.

C/ Akcja oszczędnościowa : Akcja oszczędnościowa w kierunku niżki czynszów najmu za budynki wynajęte przez Skarb Państwa od osób prywatnych na pomieszczenie urzędów państwowych przyniosła w rezultacie zmniejszenie ilości izb wynajętych o ...551 izb t.j. o 14.205.69 m² i redukcję czynszów o 204.606.15 zł/r.

D/ Prace związane z wymiarem czynszów za mieszkania w budynkach państwowych :

- 1/ Ukończono kartotekę i plany mieszkań w budynkach państwowych, jakoteż założono i ukończono Kataster mieszkań.
- 2/ Przeprowadzono rewizję i wymiar czynszów na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28.stycznia 1934 r. Dz.U.R.P. Nr.10 poz.82.

Na przyszłość w dziale Zarządu budynków państwowych zamierza się kontynuować prace nad inwentaryzacją nieruchomości państwowych w miarę przyznawanych na ten cel kredytów.-

Referat inspekcji budowlanej. W okresie sprawozdawczym w wykonaniu: Prawa Budowlanego i Zabudowania Osiedli / rozp.Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r./ wydano 484 opinii technicznych z dziedziny budownictwa prywatnego z powodu odwołań od orzeczeń władz I instancji w sprawach budowlanych oraz wydano 65 zezwoleń na budowę budynków użyteczności publicznej.

Ponadto opinjowano pod względem technicznym budżety samorządowe w działkach budowlanych, zaś delegaci Oddziału Budowlanego brali udział w posiedzeniach Wydziału Samorządowego przy fachowej kontroli budżetów samorządowych oraz w konferencjach Wydziału Administracyjnego w sprawach budowlanych.

Uprawnienia budowlane. Komisja Egzaminacyjna, powołana na zasadzie postanowień rozporządzenia Ministra Robót Publicznych z dnia 17 lipca 1930 r. / Dz. U.R.P. Nr. 53/ poz. 452 / przy Urzędzie Wojewódzkim lwowskim dla osób zamieszkałych na obszarze województw: lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i wołyńskiego odnośnie do egzaminów przewidzianych w art. 361, 362, 363 i 364 punktu 1 i 2, oraz dla osób zamieszkałych na obszarze województwa krakowskiego odnośnie do egzaminów przewidzianych w art. 361, 362, 363 prawa budowlanego, przeprowadziła :

- a/ w terminie wiosennym 1933 r. - egzamina z 36 kandydatami
- b/ w terminie jesiennym 1933 r. - egzamina z 23 kandydatami.

Na podstawie tych egzaminów Ministerstwo Spraw Wewnętrznych udzieliło uprawnień do kierowania robotami budowlanymi i do sporządzenia projektów / planów / robót budowlanych, 46 kandydatom, z czego przypada :

na województwo	krakowskie	- 10 inżynierów
"	"	lwowskie - 24 inżynierów i 1 budowniczy,
"	"	stanisławowskie - 5 inżynierów i 2 budowniczych,
"	"	tarnopolskie - 3 inżynierów,
"	"	wołyńskie - 1 inżynier.

W ciągu roku 1933 zanotowano w urzędowych rejestrach uprawnień do kierowania robotami budowlanymi oraz do sporządzenia projektów / planów / robót budowlanych, 86 osób zamieszkałych na terenie województwa lwowskiego.

Referat Urbanistyczny. Udzielono samorządom miejskim porad i informacji w sprawach wykonywania planów zabudowania zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 lutego 1928 /Dz. U.R.P. Nr. 23 poz. 202 / oraz zatwierdzono dodatkowe projekty i zmiany w dotychczasowych prawomocnych planach. Wydawano decyzje w sprawie scalania i przekształcania działek budowlanych. Kontrolowano sposób wprowadzenia w życie planów zabudowania i opinjowano potrzebę subwencji ze Skarbu Państwa na sporządzanie planów zabudowania dla gmin słabszych finansowo .-

Wydawano opinie pod względem technicznym odczuć od orzeczeń władz I instancji i władz samorządowych w sprawach regulacyjnych, parcelacyjnych i scaleniowych.-

Referat pomiarowy. Opinjowano umowy zawierane przez związki samorządowe o pomiary z mierniczymi przysięgłymi, a w szczególności o odgraniczenia gruntów gminnych i przeprowadzono kontrolę tych prac wykonywanych także dla celów państwowych i prywatnych.-

Prowadzono ewidencję znaków pomiarowych założonych dla pomiaru Państwa, wydawano zarządzenia w sprawie ich ochrony i utrzymania w należytnym stanie. W tym też celu asygnowano potrzebne kredyty, kontrolowano ich odpowiednie zużycie oraz sprawdzano przedkładane wyrachowanie się z nich. Utrzymywano w ewidencji znaki niwelacyjne państwowe i samorządowe i wydawano zarządzenia dla ich ochrony. Prowadzono ewidencję znaków granicznych Państwa granicy Polsko- Czechosłowackiej na terenie powiatów krośnieńskiego, sanockiego, leskiego i turczańskiego, chroniono je i kontrolowano ich stan oraz naprawiano uszkodzenia, odmawiano lakierowanie kamieni granicznych i ich onumerowanie, sprawdzano te czynności oraz zużyte na te cele asygnowane kredyty. Wydano 7 dekretów na mierniczych przysięgłych, utrzymywano rejestr mierniczych przysięgłych i ich praktykantów wraz z ewidencją

zmian ich siedzib. Wykonywano kontrolę biur i czynności zawodowych 9 mierniczych przysięgłych.

Przeprowadzono 17 dochodzeń przeciw mierniczym przysięgłym za nieprawidłowe wykonywanie przez nich zawodowych czynności i wydano 17 orzeczeń karnych, poczem opinjowano ich odwołanie wniesione od tych orzeczeń.

Pilnowano sprawy hipotek nieruchomości państwowych w ogólności a szczególnie w wypadkach rekonstrukcji względnie zakładania nowych ksiąg gruntowych zniszczonych w czasie wojny.

Referat techniczno-sanitarny, załatwiał następujące agendy :

1/ Sprawy zaopatrywania ludności w wodę.

Zatwierdzanie projektów wodociągowych w miejscowościach poniżej 25.000 mieszkańców, opinjowanie projektów powyżej 25.000 mieszkańców, udział w dochodzeniach.-

2/ Sprawy kanalizacji użytkowej, Opiniowanie projektów i udział w dochodzeniach.

3/ Zanieczyszczenie rzek ściekami kanałowymi i fabrycznymi agendy j.w..

4/ Opinie w sprawie budowy i ruchu zakładów przemysłowych ze stanowiska techniki sanitarnej.

5/ Pomoc techniczna w wykonywaniu projektów i kosztorysów urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w obiektach państwowych lub pozostających w administracji państwowej.

6/ Opiniowanie odwołań od orzeczeń władz I instancji w sprawach wodociągowych, kanalizacyjnych i innych z zakresu techniczno-sanitarnego.

Referat Grobownictwa Wojennego. W okresie sprawozdawczym wykonano następujące roboty na cmentarzach wojennych :

I/ z czasów wojny światowej

a/ ekshumowano :

grobow pojedynczych 1.481
 " masowych 494
 w tem zwłok 7.011

b/ skomasowano :

zniesiono w pow. Bóbrka 23 cmentarzy wojennych a założono nowych 3
 " w pow. Brzozów 10 " " " " 1
 " w pow. Jaworów 5 " " " " 1
 " w pow. Gródek Jag. 5 " " " " 2
 " w pow. Turka n/ Str. 6 " . /. . /. . /.

c/ zremontowano :

1/ cmentarz wojenny Łyczakowski we Lwowie w całości, przyczem obłożono darniami i podwyższono nasypy na 202 grobach pojedynczych, wyprostowano 850 krzyży i remontowano 10 krzyży - bramę i ogrodzenie naprawiono.

2/ w Lesienicach zremontowano cały cmentarz i ustawiono 2 nowe krzyże,

3/ w Brzuchowicach pow. Lwow zremontowano cały cmentarz i przewiezione krzyże betonowe z Zaszkowa ustawiono na grobach.-

4/ na cmentarzu jancwskim we Lwowie poprawiono poszczególne groby oraz zakopano 10 słupów betonowych i ogrodzono drutem kolczystym.

5/ Remont całego cmentarza oraz wymiana zgniłych słupów ogrodzenia w Chraplicach pow. Przemyśl.

6/ Naprawa ogrodzenia cmentarzy wojennych w Przemyślu na Lipowicy i Tatarskim Wzgórzu.

7/ Remont cmentarzy skomasowanych w pow. Bóbrka a to : w Wodnikach, Chlebowicach i Bortnikach, ogólnym kosztem 8.622 zł.

II/. z czasów wojny polskiej ekshumowano :

grobow pojedynczych 66
 " masowych 5
 w tem zwłok 89.

. /.

W Łesienicach zniesiono cmentarz żołnierzy polskich i zwłoki przeniesiono na cmentarz Obrońców Lwowa we Lwowie.-

Zremontowano częściowo groby żołnierzy polskich w Gródku Jagiellońskim ogólnym kosztem 1.113 zł.

Akcja budowy tanich domów. W akcji popierania drobnego budownictwa mieszkaniowego Oddział Budowlany brał żywy udział przez swoich delegatów w Komitetach Rozbudowy miast a to na podstawie art.3 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast / Dz. U.N.P. Nr. 42 poz. 372 /.

Najbardziej sprawnie akcja ta rozwinęła się w okresie sprawozdawczym na terenie miasta Lwowa, na przeznaczonych na ten cel gruntach miejskich na Żelaznej Wodzie, gdzie wybudowano wzorową kolonję mieszkaniową przy pomocy udzielonego kredytu z Państwowego Funduszu Rozbudowy Miast przez Bank Gospodarstwa Krajowego w kwocie 469.100 zł.

Również rozwinęła się akcja rozbudowy w innych miastach na terenie Województwa przy pomocy przydzielonych kredytów z Państwowego Funduszu Rozbudowy Miast w ogólnej sumie 744.700 zł. -

W szczególności z Banku Gospodarstwa Krajowego otrzymały następujące miasta na powyższy cel kontyngenty kredytowe w wysokości : Bełż - 4.000, Bircza - 11.000 zł. Borysław - 49.700 zł. Chodorów - 12.000 zł. Dobromil - 4.000 zł. Drohobycz - 76.800 zł. Jarosław - 97.000 zł. Jaworów - 12.000 zł. Krosno - 42.000 zł. Kańczuga - 4.000 zł. Łańcut - 18.000 zł. Mościska - 8.000 zł. Przemyśl - 120.000 zł. Przeworsk - 25.200 zł. Rawa Rumska - 38.000 zł. Rymanów - 22.500 zł. Rzeszów - 58.000 zł. Sanok - 4.000 zł. Sieniawa - 28.500 zł. Sokal - 49.000 zł. Winniki - 4.000 zł. Żółkiew - 30.000 zł.

ODDZIAŁ WODNY. Do zakresu działania Oddziału wodnego należał w roku sprawozdawczym, stosownie do reskryptu Ministerstwa Komunikacji z dnia 3 stycznia 1933 / ogłoszonego w Monitorze Polskim z dn. 6 kwietnia 1933 Nr. 80 / zarząd rzek :

A / żeglownych :

- 1/ Sanu, poniżej Dynowa aż do ujścia potoku Bukowej,
- 2/ Bugu od ujścia rzeki Raty do ujścia p. Wareżanki,

B/ spławnych :

- 1/ Sanu poniżej Soliny aż do Dynowa,
- 2/ Wisłoku, poniżej ujścia p. Pielnicy do ujścia do Sanu
- 3/ Tanwi, / częściowo na obszarze W-twa lubelskiego /
- 4/ Bugu. poniżej Buska od ujścia rz. Raty / częściowo na obszarze W-twa tarnopolskiego /

C/ niespławnych i potoków górskich :

- 1/ Wisłoki górnej, powyżej Jasła / na obsz. W-twa krakowsk./
- 2/ Ropie / na obszarze W-twa krakowskiego /
- 3/ Jasiołce, 4/ Wiarze, 5/ Myrwie, 6/ Olszance, 7/ Drohobycze,
- 8/ Dylągówce, 9/ Łętowiance, 10/ Olszanicy, 11/ Skopowie.

Czynność powyższą spełniał Oddział Wodny za pośrednictwem, Państwowych Zarządów wodnych w Przemyślu i Rzeszowie z wyjątkiem rzeki Bugu, które zarząd spełniał sam bezpośrednio.--

Wobec bardzo szczupłych kredytów budowlanych musiano roboty ograniczyć tylko do najkonieczniejszych a to :

- a/ konserwacyjnych dla ochrony dawniej wykonanych budowli przed zniszczeniem , oraz
- b/ tych nowych robót, które okazały się niezbędne dla ochrony zagrożonych dróg, komunikacyj, osiedli, domostw i zrywanych urodzajnych gruntów.

W szczególności wykonane zostały następujące roboty regulacyjne:

1/ na rzekach żeglownych / San od km. 24.5 -235, Bug od km.685-737/, a/ roboty nowe : wykopów ziemnych 14,793 m³, tam fa-

szynowych podłużnych i poprzecznych 841 mb. opasek brzegowych 1.165 mb, obitek brzegu 390 mb. innych robót 37 mb.

b/ roboty konserwacyjne : tam faszynowych podłużnych i poprzecznych 2.953 mb. opasek brzegowych 942 mb. obitek brzegu 50 mb.

Wartość tych robót wynosi - 235.762. 97 zł.

2/ na rzekach spławnych / San od km. 235- 301, Tanew od km.0-68, Wisłok od km. 0 - 158, Bug od km. 737- 809,

a/ roboty nowe : wykopów ziemnych 4.095 m³, tam faszynowych podłużnych i poprzecznych 5.117 mb. opasek brzegowych 389 mb. obitek brzegu 10 mb, budowli siatkowych 24 mb. innych 129 mb.

b/ roboty konserwacyjne : tam faszynowych podłużnych i poprzecznych 2.866 mb. opasek brzegowych 532 mb. obitek brzegu 240 mb.

Wartość tych robót wynosi - 105.901.81 zł.

3/ na rzekach niespławnych i górskich potokach / Ropa od km.0-52, Jasiołka od km. 0-46, Wisłoka górna od km. 104-152, Wiar od km. 0-59, Wyrwa od km. 0-23, Olszanica, Olszanka, Drohobyczka, Dylągówka, Skopów, Łętowianka /.

a/ roboty nowe : wykopów ziemnych 3.040 m³, tam faszynowych podłużnych i poprzecznych 1.498 mb. opasek brzegowych 3.129 mb. obitek brzegu 105 mb. budowli siatkowych 31 mb. materaców faszynowych 250 mb. innych robót 99 mb.

b/ roboty konserwacyjne : tam faszynowych podłużnych i poprzecznych 1.761 mb. opasek brzegowych 216 mb. korekcyj progowych 1.906 mb. innych robót 122 mb.

Wartość tych robót wynosi - 76.654.65 zł.

Łączna wartość budowli wodnych wykonanych w roku sprawozdawczym wynosi - 418.319 zł. 43 gr.

Na wykonanie powyższych robót rozporządzał Urząd Wojewódzki następującymi środkami : kredytem 337.725.39 zł. z budżetu Ministerstwa Komunikacji, dotacją 7.000 zł. z funduszy Opieki Społecznej dla zatrudnienia bezrobotnych / kwota ta wydatkowana została przy budowie zimowiska na Sanie pod Przemyślem w Prałkowcach /, innymi dochodami pochodzącymi ze sprzedaży traw, dzierżawy gruntów państwowych, odszkodowań wodnych i.t.p. tudzież materiałami faszynowymi z własnych kęp funduszowych, które użyto w wartości 66.052. 23 zł. Ponadto Oddział wodny wraz z Państwowymi Zarządami wodnymi w Przemyślu i Rzeszowie wydał w roku sprawozdawczym 67 opinii technicznych dla innych Wydziałów wzgl. Oddziałów Urzędu Wojewódzkiego i dla Starostw a urzędnicy brali udział jako znawcy techniczni w szeregu dochodzeń wodno- prawnych. Szczegółowy przegląd powyższej działalności Oddziału wodnego daje załączony tabelaryczny wykaz.

Ponadto przeprowadzone zostały kolaudacje szeregu budowli wodnych wykonanych w dawniejszych latach na rzekach żeglownych i spławnych oraz opracowano kataster administrowanych wód, zawierający odnośne charakterystyczne daty.

W zakresie studjów i pomiarów rzecznych- na skutek reskryptu byłego Ministerstwa Robot Publicznych z dnia 14 października 1932 L.WW 4/4/2-932 o rewizji generalnych projektów rzek- założono 5 stacyj dla badania namoku rzeczno- go a to na Sanie w Sanoku i Przemyślu, na Wiśniku w Rzeszowie oraz na Bugu w Sokału i Kamionce strumikowej. Dla badania przysyłanych z tych stacyj próbek urządzono w Oddziale wodnym małe laboratorium.

Pozatem kontynuowano opracowanie nowego generalnego projektu

regulacji rzeki Stryja oraz rozpoczęto pracę przy rewizji generalnego projektu rzeki Ropy .

W przyszłych latach zamierza Oddział wodny wykonywać w dalszym ciągu, w miarę będących do dyspozycji środków najkonieczniejsze roboty regulacyjne, zachowawcze i ochronne, mające na celu przede wszystkim ochronę dawniej wykonanych budowli przed zniszczeniem oraz zabezpieczenie zagrożonych dróg, komunikacyj. osiedli i zrywanych urodzajnych wartościowych gruntów a to o ile możliwości przy współudziale stron interesowanych oraz przy pomocy kredytów z Funduszu Pracy.-

-----:~::~~::~~::~~::~~::~:-----

Lp.	Roboty wykonuje :	Nazwa rzeki, potoku.	DOCHODY ..			Wykonano roboty nowe :										Wykonano roboty konserwacyjne:							Koszty wykonania robót	Opracowano projektów /ilość	Wydano opinii techn. /ilość i powiat	UWAGI :
			Kredyty asygnowane		Inne dochody	Razem	Rzeczne przekopy & szarpowanie	tamy faszynowe podłużne mb.	tamy faszynowe poprzeczne mb.	opaski brzegu mb.	obitki brzegu mb.	roboty siatkowe mb.	materace faszynowe mb.	inne mb.	tamy faszynowe podłużne mb.	tamy faszynowe poprzeczne mb.	opaski brzegu mb.	obitki brzegu mb.	korekcje progowe mb.	inne mb.						
			z budżetu Ministerstwa Komunikacji	dotacja Opieki Społecznej																						
1.	Państw. Zarząd Wodny Rzeszów	San żeglowny km.24.5- 90.5	60.806.00	.	.	60.806.00	.	.	.	.	.	.	.	.	599	445	352	.	.	.	60.746.00	.	.			
2.		Tanew km.0-68.	7.830.40	.	112.60	7.943.00	.	.	.	.	.	.	.	.	203	171	185	47	.	.	7.913.00	.	.			
3.		Wisłok km.0-158	33.521.26	.	4.000.35	37.521.61	3.889	1.100	353	283	.	.	.	.	144	.	.	.	.	.	37.521.61	7	.			
4.		Ropa km.0-52	12.914.74	.	65.72	12.980.46	608	119	121	82	35	.	212	99	342	37	.	.	.	122	10.682.38	.	.			
5.		Jasiołka km. 0-48	13.179.03	.	504.74	13.683.77	850	54	39	.	25	31	.	.	455	.	.	.	.	.	10.615.94	.	.			
6.		Wisłoka górna km.104-152	11.319.64	.	35.00	11.354.64	1308	90	347	.	.	.	38	.	384	21	18	.	.	.	11.280.18	.	.			
7.	Państw. Zarząd Wodny w Przemyślu	San żeglowny km.90.5-235	93.901.74	7.000.00	62857.95 x/	163759.69	14730	314	394	1.110	390	.	.	20	370	1.246	590	50	.	.	163.759.69	4	18 opinii, a to :	x/materiały własne zużyte do bud. 54.553.03 zł. udział stron 8.304.92		
8.		San spławny km.235-280	37.030.71	.	5917.69 x/	42.948.40	200	1285	468	381	10	24	.	129	420	941	347	193	.	.	42948.40	1	dla Starostwa	x/materiał własny zużyty do budowy.		
9.		San spławny km.280-301	6942.81	.	166.93	7.109.74	6	6	1905	8	.	.	.	.	68	284	.	.	.	.	7.109.74	2	Przemyśl ..9 Jarosław.. 3			
10.		Wiar km. 0-39	15.345.25	.	3099.15 x/	18.444.40	.	.	75	606	.	.	.	.	.	254	198	.	.	.	18.444.40	.	Sanok ...2	x/ materiał własny zużyty do budowy.		
11.		Wyrwa km.0-23	7.598.91	.	400.00 x/	7.998.91	.	.	119	344	.	.	.	.	131	137	100	.	.	.	7.998.91	.	Lubaczów ...2 Dobromil ...2	x/ j.w.		
12.		Olszanka	12.425.91	.	463.06 x/	12.888.97	274	95	161	1789	45	.	.	.	.	.	.	.	.	.	12.888.97	.		x/ j.w.		
13.		Drohobyczka	1346.60	.	.	1.346.60	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1.300	.	1.346.60	.				
14.		Dylągówka	597.67	.	.	597.67	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	240	.	597.67	.				
15.		Żętowiarka	1.735.44	.	.	1.735.44	.	.	.	174	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1735.44	1				
16.		Olszanica	1.011.03	.	.	1.011.03	.	155	123	134	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1011.03	.				
17.		Skopów	53.13	.	.	53.13	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	53.13	.				
18.	Urząd Woj. Lwów	Bug żeglowny km.686-737	10.123.28	.	1.074.00 x/	11.257.28	63	55	78	55	.	.	.	17	109	184	.	.	.	.	11.257.28	.		x/materiał własny zużyty do budowy		
19.		Bug spławny km.737-809	9.931.84	.	545.30 x/	10.527.14	.	.	.	.	.	.	.	.	.	635	.	.	.	.	10.409.06	.		x/ j.w.		
		O g ó ł e m . .	337.725.39	7.000.00	79.242.49	423.967.83	21928	3273	4183	4966	505	55	250	265	3225	4355	1790	290	1906	122	418.319.43	16	18			

W Y D Z I A Ł Z D R O W I A

....

Z zakresu działania tego Wydziału ważniejsze sprawy w okresie sprawozdawczym przedstawiają się następująco :

Walka z ostreimi chorobami zakaźnymi : Wyniki walki z chorobami zakaźnymi odzwierciedla rejestracja tych chorób prowadzona obecnie dokładniej, gdyż w przypadkach wątpliwego rozpoznawania wprowadzone zostało obowiązkowe badanie bakterjologiczne lub serologiczne / n.p. badanie krwi przy durze plamistym, krwi i wody do picia przy durze brzuszonym, czerwonce i.t.p . /

Rzecz prosta, że walka z chorobami zakaźnymi jest o wiele łatwiejsza w powiatach gdzie ogólny poziom kulturalny, a co zatem idzie i sanitarny jest wyższy. To też w powiatach zachodnich Województwa nasilenie chorób zakaźnych jest o wiele słabsze niż w powiatach wschodnich i górskich.

Przy wyzyskaniu wszystkich środków będących w rozporządzeniu lekarzy urzędowych do walki z chorobami zakaźnymi na szczególniejszą uwagę zasługują szczepienia zapobiegawcze, których stosowanie w okresie sprawozdawczym znacznie się wzmoгло. Stosowano szczepienia ochronne nie tylko przeciwko ospie, lecz także przeciwko durowi plamistemu, durowi brzuszному, czerwonce, płonicy, błonicy i wodobstrętowi. Szczepienia ochronne dokonywane były bezpłatnie. Wydatki na zakupno krowianki ospowej, kosztu rozjazdów podczas szczepienia ospy ponosiły odnośnie Wydziały powiatowe wzgl. Magistrat miasta Lwowa. Koszta szczepień przeciwko wodobstrętowi ponosiły Zarządy komunalne. Szczepionek i surowic ochronnych przeciwdurowych, przeciwczerwonkowych, przeciwpłoniczych i przeciwbłonniczych dostarczył w ilości 17.309 szczepionek bezpłatnie Państw. Zakład Higjeny w Warszawie, a kosztu rozjazdów lekarzy podczas szczepienia ponosił Skarb

Państwa i wynosiły one 25.100 zł.

W okresie sprawozdawczym utworzono przy pomocy Polskiego Czerwonego Krzyża we Lwowie 4 kolumny epidemiczne a mianowicie jedną przeciwpłoniczą / dla Rawy Ruskiej /, dwie dla Jaworowa i Leska / do walki z dudem plamistym. Kolumny te były posyłane w okolice o największym nasileniu odnośnych chorób i miały za zadanie walkę z temi chorobami na miejscu, na terenie najbardziej zagrożonym. Czwarta kolumna rozwinęła swą żywą działalność w powiecie tarnobrzeskim w Baranowie na terenie dotkniętym powodzią.

Kolumny dezynfekcyjne pozostawiały po sobie wśród ludności bardzo dobrą pamięć, bo nie tylko czyściły i doprowadzały do porządku domostwa i studnie, lecz urządzały ludności kąpiele, rozdawały bieliznę, mydło, żywność i.t.p.

W związku z tegoroczną powodzią, która na terenie Województwa dotknęła częściowo powiaty tarnobrzeski, niżański, przeworski, łancucki, jarosławski i rzeszowski - równocześnie z doraźną akcją ratowniczą była prowadzona akcja zapobiegawcza przeciwko epidemjom chorób zakaźnych, zwłaszcza przewodu pokarmowego, jak dudar brzuszny i czerwotka, która po powodzi zwykły występować. Wszystkie studnie zanieczyszczone i zamulone na terenie wyżej wspomnianych powiatów po odpowiednim oczyszczeniu ich i zabezpieczeniu od dalszych zanieczyszczeń poddano chlorowaniu względnie odkażeniu wapnem niegaszonym. Domy zamulone, przewietrzano, suszono i bielono świeżo wapnem gaszonym. Wśród ludności rozwinięto odpowiednią propagandę z zakresu higieny zapobiegawczej, uczono używać do picia wyłącznie wody przegotowanej, zastosowano w szerokich rozmiarach szczepienia ochronne przeciwko durowi brzuszному i czerwonce. Dzięki powyższym zarządzeniom ochronnym na terenach dotkniętych powodzią nie ujawniło się nasilenie chorób zakaźnych przewodu pokarmowego.

Na walkę z epidemjami wydano 10.200 zł. na budowę kąpielisk i studzien wydano 4.000 zł.

Rok 1934 nie przyniósł większych zmian w stanie zdrowotnym Województwa lwowskiego pod względem chorób zakaźnych.

Zachorowania i zgony na choroby zakaźne

	<u>w roku 1932</u>		<u>w roku 1933</u>	
Dur brzuszny	1497	zachor. 135 zgon.	978	zachor. 109 zgon.
Dur plamisty	324	" 34 "	617	" 49 "
Czerwonka	681	" 103 "	61	" 5 "
Płonica	1857	" 61 "	1569	" 75 "
Błonica	1169	" 131 "	1007	" 119 "
Zapalenie opon mózgow. 47	"	19 "	42	" 22 "
Odra	536	" 3 "	4826	" 88 "
Róża	547	" 42	536	" 51 "
Krztusiec	1029	" 64 "	1602	" 68 "
Zimnica	4	" -	=	-
Gorączka połogowa . . 76	"	55 "	61	" 41 "
Jaglica	756	" -	872	" -
Wąglik	2	" -	5	" -
Wodowstręt	572	pokaśań 4 zgon.	905	pokaś. 16 zgon.
Zatrucie pok.	4	zachor. -	3	zach. 3 zgon.
Paraliż dziec.	23	" 2 "	3	zach. -
Spiączka	2	" -	3	" 2 "
Twardziel	42	" 2 "	52	" -
Gruźlica	3189	" 1565 "	2959	" 1403 "

Jak z powyższej tablicy wynika wzrosła liczba zachorowań na dur plamisty, odrę krztusiec, jaglicę wodowstręt i twardziel, obniżyła się i to znacznie na dur brzuszny, czerwonkę, błonicę. Pozostałe choroby zakaźne w porównaniu z r.1932 nie wykazały

większych wahań w nasileniu.

Dur plamisty. Sytuacja pod względem duru plamistego nie przedstawiała się zbyt pomyślnie. Liczba zgłoszonych przypadków w r. 1933 wynosiła 617 o 293 więcej niż w roku 1932, zapadalność dla całego Województwa wyniosła 19.7 na 100.000 mieszkańców. Większe ogniska endemiczne wystąpiły w powiecie jaworowskim w gminach: Czołhynie i Bonów. Choroba trapiła ludność, wśród której warunki życiowe i mieszkaniowe były opłakane: izby niskie, ciasne, przeludnione. Chorowało 82 osoby. W powiecie turczańskim w Butelce Wyżnej i Niżnej chorowało 48 osób, w powiecie rawskim w Ławrykowie 11 osób.

Z wyżej wspomnianych powiatów tylko powiat turczański posiada szpital powszechny, gdzie izolowano chorych na dur plamisty, w powiatach jaworowskim i rawskim stosowano izolację domową. Przy zwalczaniu duru plamistego wielką usługę oddawały kolumny Polskiego Czerwonego Krzyża, które zajmowały się oczyszczaniem i odwszawianiem ludności w miejscowościach nawiedzonych epidemią.

Od roku 1930 w walce z dudem plamistym stosuje się również szczepienia ochronne przeciwdurowe prof. Weigla we Lwowie. Pomimo, iż szczepienia te są bardzo kosztowne jednak Departament służby Zdrowia łoży na nie, ażeby zabezpieczyć w ten sposób przedewszystkiem personel obsługujący chorych / lekarski i sanitarny /, a coraz częściej otoczenie chorych. Od dłuższego czasu stosowana na naszym terenie szczepionka Weigla dała bardzo dobre wyniki. Niestety wielki koszt jej / jedno całkowite szczepienie kosztuje Depart. Służby Zdrowia 8 do 10 złotych / i trudności związane z wytwarzaniem jej uniemożliwiają szersze jej stosowanie.-

Dur brzuszny. Duru brzuszego łącznie z dudem rzekomym zgłoszono 978 / 1497 w r. 1932 / zgonów 109 / 135 w r. 1932 /. Liczba przypadków obniżyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 519 przypadków

Z epidemji duru brzuszego, które miały miejsce w roku ubiegłym wymienić należy epidemję w gminie Szumianach w powiecie turczańskim 24 przypadków w tem 5 zgonów. Zrodkiem epidemji w czasie od 2 lipca do 7 października była woda w związku z lokalną powodzią. Potok przepływając przez część gminy wezbrał i woda rozlana z potoka dostała się do jednej ze studzien skąd wszyscy chorzy pobierali wodę.

Akcja zwalczania duru brzuszego polegała wszędzie na tych samych zasadach : izolacja chorych w szpitalu, usuwanie braków w zaopatrzeniu ludności we wodę, uporządkowanie pomieszczeń, wreszcie szczepienia ochronne. Dodać należy. że o ile w latach 1928 do 1932 stosowano przeważnie szczepionkę doustną Besredki, to obecnie ze względu na ostatnio przeprowadzone badania/zwłaszcza w wojsku / które wykazały większą skuteczność szczepionek podskórnych te ostatnie znalazły większe zastosowanie w kampanji szczepiennej w r. 1933 niż dotąd. Zaszczepiono w r. 1933 przeciw durowi 7637 osób.

Czerwonka. Liczba zachorowań na czerwonkę również ogromnie spadła z 681 w r. 1932 do 61. w r. 1933. W roku 1934 zwraca uwagę wyraźne nasilenie czerwonki. Najwięcej przypadków czerwonki zarejestrowano w powiecie żółkiewskim w gminie : Żółtańcach 41 zachorowań i 1 zgon, w powiecie tarnobrzesckim w gminie Dąbrowicy 21 zachorowań i jeden zgon, w powiecie samborskim w gminie Bylicach 12 zachorowań 1 zgon, w powiecie rzeszowskim w gminie : Przewrotnem 14 przypadków, 3 zgony, w powiecie lwowskim w Kamieniopolu 10 przypadków i 1 zgon, w Zyrawce 12 przypadków 2 zgony, w Srokach 15 przypadków 2 zgony.-

Czerwonka jest chorobą o typowym nasileniu jesiennem.

Wobec nasilenia czerwonki w powiecie lwowskim, zmuszony był

Urząd wojewódzki urządzić dodatkowo prowizoryczny szpital epidemiczny dla chorych w mieście Lwowie w barakach przy ul. Janowskiej, na 70 łózek. Na ten cel Ministerstwo wyznaczyło subwencję w sumie 1.600 zł. miesięcznie. Szpital jest pod zarządem Państw. Szpitala powszechnego.

Niezależnie od urządzenia szpitala epidemicznego we Lwowie lekarze powiatowi rozwinęli żywą akcję szczepienną przeciwko tej chorobie, szczególnie w tych powiatach, w których najczęściej występowała. Ludność chętnie zgłasza się do szczepień co podkreślają sprawozdania lekarzy powiatowych.

P ł o n i c a . Liczba zachorowań na płonicę nieco obniżyła się w porównaniu z rokiem ubiegłym z 1857 w r. 1932 do 1569 w r. 1933. Pewne nasilenie płonicy zaobserwowano w miesiącach letnich i jesiennych w miastach.

Najwięcej płonicy zarejestrowano :

w powiecie drohobyckim	141 zachorowań	2 zgony
" jarosławskim	53	" 1 zgon
" przemyskim	160	" 1 zgon
" rawskim	102	" 12 zgonów.

W mieście Rawie Ruskiej urządzone szpital epidemiczny dla pomieszczenia chorych dzieci na płonicę na czas epidemji, wysłano kolumnę dezynfekcyjną Czerwonego Krzyża, co przyczyniło się do rychłego stłumienia epidemji.

W celach zapobiegawczych zaszczepiono przeciwko płonicy w r. 1933/34 - 4082 dzieci.

B ł o n i c a . Liczba zachorowań na błonicę obniżyła się nieco w porównaniu z rokiem ubiegłym z 1169 w r. 1932 do 1007 w roku 1933.

W mieście Lwowie zgłoszone 315 zachorowań 27 zgonów

w pow. bóbreckim	zgłoszono	51	zachorowań	10	zgonów
w pow. krośnieńskim	"	74	"	14	"
" lwowskim	"	56	"	7	"
" przemyskim	"	64	"	3	"

Zaszczepiono ochronnie przeciwko błonicy 4185.

Poza wczesnem wstrzykiwaniem surowicy, które stosowano wszystkim zdrowym dzieciom w celach zapobiegawczych w razie ujawnienia przypadku błonicy u jednego z członków rodziny zarządzano ponadto środki zapobiegawcze, jakie są wskazane dla innych chorób zakaźnych, a więc / usunięcie obowiązkowe chorego dziecka do szpitala z mieszkania ciasnego, niehigienicznego zajmowanego przez liczną rodzinę, 2/ obserwację kilkudniową pozostałych dzieci. Pozwalano na odesobnienie chorego dziecka w domu w oddzielnym pokoju, gdy warunki mieszkaniowe były tego rodzaju, że izolacja mogła być ściśle przez otoczenie przestrzegana. Zaszczepiono przeciwko błonicy 4185.

O d r a . Zwiększyła się liczba zachorowań na odrę z 536 zachorowań w r. 1932 do 4826 zachorowań w r. 1933. W czasie panowania epidemji odry polecono izolować dzieci małe, krzywicowo usposobione do nieżyty dróg oddechowych i przewodu pokarmowego, zwłaszcza gdyż u takich dzieci zwykle bywa przebieg choroby ciężki, a ponadto choroba ta wywiera duży wpływ na następny rozwój gruźlicy.

K r z t u s i e c . Zwiększyła się liczba zachorowań na krztusiec z 1029 w r. 1932 do 1602 zachorowań w r. 1934.

W o d o w s t r ę t . Osoby pokąsane przez zwierzęta wściekłe lub podejrzane o wściekłość kierowane są do lekarzy powiatowych, którzy przeprowadzają szczepienia sami względnie skierowują osoby pokąsane do innego lekarza lub do szpitala. Do szczepień używano szczepionki karbolizowanej Semple 'a , a wyprodukowanej przez Filję

Państwowego Zakładu Higjeny we Lwowie. Szczepionkę stosuje się wyłącznie zapobiegawczo t.j. u osób pokąsanych przez wściekłe lub podejrzane o wściekliznę zwierzęta, lecz jeszcze zdrowych. Szczepionkę stosowano raz na dzień, lecz codziennie bez przerwy przez 20 dni.

W roku 1933 zarejestrowano 905 osób pokąsanych przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę / w r. 1932 było pokąsanych mniej bo 572 /. Zaszczepiono przeciw wodowstrętowi 895 osób. Choroba ujawniła się u 11 osób kończąc się u wszystkich śmiercią. Osoby te nie zgłosiły władzom sanitarnym pokąsania przez zwierzęta i nie poddały się szczepieniu. W związku z tem Urząd Wojewódzki i Magistrat król. st. m. Lwowa wydał surowe zarządzenia w sprawie tępienia psów bezdomnych, a dalszy los pokąsanych osób przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę poddawał rocznej obserwacji władz sanitarnych.

DZIAŁ HIGJENY SPOŁECZNEJ. Walka z gruźlicą. W dziale walki z gruźlicą działalność Wojewódzkiego Wydziału Zdrowia polega na dozorcze nad zakładami i instytucjami przeciwgruźliczemi oraz na udzielaniu zapomóg na cele walki z gruźlicą, asygnowanych przez Ministerstwo Opieki Społecznej. Praca w terenie jest prowadzona przez liczne towarzystwa społeczne i instytucje samorządowe. Prawie wszystkie jednostki wchodzi w skład Ogólnego Związku Przeciwgruźliczego, który powstał z inicjatywy Ministerstwa / Departament Służby Zdrowia / i jest finansowany przez Skarb Państwa /. Akcją przeto przeciwgruźliczą w Państwie Polskiem kieruje Polski Związek Przeciwgruźliczy. Za jego inicjatywą utworzyło się Wojewódzkie Towarzystwo Przeciwgruźlicze we Lwowie, które objęło całą działalność przeciwgruźliczą na terenie Województwa. Towarzystwo Przeciwgruźlicze jest organem fachowym doradczym Urzędu

Wojewódzkiego w sprawach walki z gruźlicą, wydawało w tych sprawach wszelkie opinie, rozdzielało subwencje otrzymywane na gruźlicę, urządzało "dni Przeciwgruźlicze" propagandę przeciwgruźliczą, sprzedaż znaczka przeciwgruźliczego, przeprowadzało wizytację poradni i Powiatowych Kół walki z gruźlicą, a na terenie m. Lwowa, lwowskiego Towarzystwa przeciwgruźliczego i Sekcji przeciwgruźliczego T.O.Zu.-

W roku 1933/34 było na terenie tut. Województwa 30 kół i Towarzystw Przeciwgruźliczych.

Na czoło walki z gruźlicą wysuwa się organizacja poradni przeciwgruźliczych, których zadaniem jest udzielanie porad zgłaszającym się chorym, roztoczenia nad nimi opieki domowej zapomocą wywiadowczyń higjenistek, wyszukiwanie wśród rodzin chorych osób dotkniętych gruźlicą, kierowanie chorych do sanatorjów, szpitali i uzdrowisk, zakładanie odmy, pouczanie, propaganda.

Wreszcie, aby poradnie przeciwgruźlicze mogły spełniać swe zadania w sposób zadawalający Wydział Zdrowia dokładał starań, aby je postawić na odpowiednim poziomie lekarsko-technicznym.-

Starał się, aby każda poradnia posiadała :

- 1/ personel lekarski inpielęgniarski odpowiednio wyszkolony,
- 2/ dobry lokal,
- 3/ najlepsze urządzenia do rozpoznawania tej choroby,
- 4/ rejestrację chorych według wzorów podanych przez Polski Związek Przeciwgruźliczy umożliwiający racjonalną statystykę i kontrolę czynności.

Cały ciężar utrzymywania tych poradni spoczywał na Wydziałach powiatowych, Magistratach miast- i Towarzystwach Przeciwgruźliczych. Rząd i Ubezpieczalnie Społeczne przychodziły Samorządom z wydatną pomocą finansową.

Do akcji przeciwgruźliczej niezbędne są Sanatoria.

Sanatorium lwowskiego Towarzystwa Przeciwigruźliczego w Hołosku spełnia zadanie lecznicy podmiejskiej. "Zimie może pomieścić 98 chorych w lecie 150 chorych. Sanatorium Ubezpieczalni Społecznej miasta Lwowa przy ul. Kurkowej we Lwowie posiada Oddział dla chorych gruźliczych z 80 łózkami.

Poradnia przeciwgruźlicza T.O. Zu. ma możność do wysyłania dzieci chorych zagrożonych do Sanatorium przeciwgruźl. w Dębnie powiat Stryjski, utrzymywanego przez żydowski Komitet "Dębina". Na terenie Województwa pracuje obecnie 38 poradni przeciwgruźliczych zorganizowanych przez Pow. Koła Walki z gruźlicą. Tylko na terenie powiatu rawskiego i żółkiewskiego nie ma dotąd poradni przeciwgruźliczych, a nienależycie zorganizowane / bez pielęgniarek/ mamy tylko w Kolbuszowej i Brzozowie.

W ewidencji poradni było 66.567 chorych na gruźlicę, udzielono 65.481 porad. Skarb Państwa wydał na walkę z gruźlicą 58.107 zł.

Koła Walki z gruźlicą rozwijały żywą akcję propagandową i uświadamiającą ludność zwłaszcza w okresie "Dni Przeciwigruźliczych". W czasie tym ze sprzedaży znaczka uzyskano 33.500 zł. x/

Na leczenie bezrobotnych gruźlików w Hołosku wszystkie powiaty przekazały kwotę : 6.594 zł.

Walka z jaglicą. Do zwalczania jaglicy w myśl rozporz. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. marca 1928 r. są powołane następujące instytucje :

- 1/ Przychodnie przeciwjaglicze,
- 2/ specjalne zakłady dla chorych jagliczych,
- 3/ Oddziały oczne przy szpitalach publicznych.

Przychodnie przeciwjaglicze należy uważać za podstawowe

x/ patrz sprawozdanie Wojew. Komitetu VI. Dni przeciwgruźliczych w roku 1933/34.

instytucje dla zwalczania jaglicy, gdyż zadaniem ich jest leczenie i zapobieganie jednocześnie, a przytem są najbardziej przystępne dla zwalczania jaglicy wśród szerokich warstw ludności.

Obowiązek zapewnienia bezpłatnego ambulatoryjnego leczenia się chorym na jaglicę należy do samorządów. W celu umożliwienia samorządom zorganizowania i prowadzenia tych przychodni Rząd udzielił tytułem subwencji 10.100 zł.

Dzięki tej pomocy było w r. 1933 na terenie Województwa 30 przychodni czynnych. W przychodniach leczono 2.489 chorych pochodzących z 1881 zarejestrowanych środowisk jagliczych. 19 zatrudnionych pielęgniarek odwiedziło 1120 środowisk jagliczych.

Należy podkreślić niejednokrotnie żywy współudział Ubezpieczalni Społecznych przy organizowaniu i prowadzeniu tych przychodni. Niektóre zorganizowały oddzielne ambulatorja jaglicze, w niektórych udzielano porad chorym nie tylko ubezpieczonym ale także i nieubezpieczonym.

Poza leczeniem chorych jagliczych przychodnie przeciwjaglicze prowadziły również działalność zapobiegawczą, która polegała na wykrywaniu chorych na jaglicę i podejrzanych o jaglicę i poddawaniu ich wczesnemu leczeniu oraz leczeniu zapobiegawczemu wszelkich nie-żyków spojówek, na których łatwo mogła rozprowadzić się jaglica.

Dużą rolę w leczeniu zapobiegawczem w przychodniach przeciwjagliczych odgrywa praca pielęgniarska, której zadaniem jest rozłożyć opiekę nad chorymi jagliczymi, aby się pilnie leczyli oraz nad rodzinami i otoczeniem chorych, aby ich ochronić od zakażenia się jaglicą.

Walka z chorobami wenerycznymi. Walka ta polega na udostępnieniu wszystkim chorym, bezpłatnego leczenia w przychodniach, które są

prowadzone głównie w większych miastach Województwa i na propagandzie. Na terenie miasta Lwowa są 4 przychodnie przeciwweneryczne państwowe 5 przychodni samorządowych i organizacji społecznych.

W Jarosławiu, Krośnie, Przemyśle i Samborze są przychodnie zorganizowane przez Wydziały Powiatowe przy Ośrodkach Zdrowia. Poza tem w 10 powiatach jest 12 przychodni uruchomionych przez Szpitale i Ubezpieczalnie społeczne.

W razie potrzeby chorzy są leczeni w szpitalach.

W r. 1933 Skarb Państwa udzielił 8.910 zł. subwencji na prowadzenie przychodni.

Ośrodki Zdrowia. Zarówno walka z gruźlicą jak z jaglicą, czy też z chorobami wenerycznymi jest prowadzona jak widać ze sprawozdań - głównie przez poradnie społeczne, względnie przychodnie, których zadaniem jest udzielanie pomocy lekarskiej, jako też opieka nad chorym i jego otoczeniem w domu. Ta ostatnia czynność należy do higienistki. W ten sposób prowadzona jest walka ze śmiertelnością wśród niemowląt/ Opieka nad matką i dzieckiem /, walka z alkoholizmem, Opieka nad dziećmi w wieku szkolnym. Mogą powstać przeto liczne poradnie różnych rodzajów w jednej miejscowości, każda ze swym personelem lekarskim i pielęgniarskim. Przy takim trybie postępowania wydatki na personal lekarski i pielęgniarski na lokal, na administrację byłyby stosunkowo duże, a poza tem zachodzi tu niepożądana okoliczność, że do tej samej rodziny przychodzić może nieraz kilka higienistek, których wskazówki i zarządzenia nie zawsze byłyby identyczne. Chcąc zabezpieczyć się od tych niepożądanych następstw rozczłonkowania akcji - Ministerstwo / Depart. Służby Zdrowia / wkroczyło na drogę tworzenia tak zwanych " Ośrodków Zdrowia ", które mają centralizować całą akcję na terenie zdrowia publicznego, czyniąc ją jednocześnie łatwiejszą i mniej kosztowną. W ten sposób na terenie tut. Województwa zaczęły powstawać od roku 1930 przy pomocy finansowej Samorządów,

Ubezpieczalni Społecznych i Skarbu Państwa, powyższe instytucje. Wszystkie te placówki społeczne kierowane są przez wyszkolonych lekarzy, do pomocy są dodane im pielęgniarki higienistki, które są łącznikami między ludnością a lekarzami. Ogółem czynnych było w r 1933 - 25 Ośrodków Zdrowia obejmujących :

- 25 przychodni przeciwgruźliczych,
- 23 przychodni przeciwjagliczych,
- 4 przychodnie przeciwweneryczne,
- 11 stacji opieki nad matką i dzieckiem,
- 1 przychodnię przeciwrakową,
- 1 przychodnię dla dzieci anormalnych,
- 1 " przeciwalkoholową,
- 1 " dentystyczną.

Poza Ośrodkami Zdrowia było ~~czynnych~~ :

- 11 samoistnych przychodni przeciwgruźliczych,
- 2 samoistne przychodnie przeciwjaglicze,
- 7 stacji Opieki nad matką i dzieckiem.

Instytucje te zatrudniają 64 lekarzy 53 pielęgniarek.

Subwencje państwowe na prowadzenie Ośrodków Zdrowia i wszystkich przychodni oraz Stacji nad matką i dzieckiem wynosiły w r.1933-85.542 zł.

Higiena szkolna. Szkoły średnie ogólnokształcące i seminarja nauczycielskie posiadają stałą opiekę higieniczno- lekarską. W szkołach tych czynni są lekarze szkolni, którzy pracują według specjalnej instrukcji, badają młodzież, wykładają higienę i urządzają pogadanki higieniczne. Nad zdrowiem Szkół Akademickich czuwa " Opieka Zdrowotna Lwowskich Szkół Akademickich ", która posiada sanatorium Uniwersyteckie w Mikuliczynie.-

Najlepiej nadzór higieniczno- lekarski jest zorganizowany

w mieście Lwowie, gdzie jest zatrudnionych 7 lekarzy i 17 higienistek. Szkoły średnie na prowincji posiadają zwykle lekarzy szkolnych. W szkołach powszechnych miejskich i wiejskich nie ma stałej opieki higieniczno-lekarskiej. Opiekę tę sprawują dorywczo lekarze powiatowi, miejscy i okręgowi oraz lekarze Ośrodków Zdrowia. Nadzór ten jest niewystarczający.

Celem poprawy stanu higieny szkół powszechnych Urząd Wojewódzki zarządził, by lekarze powiatowi, okręgowi i miejscy w tym roku zbadali lokale wszystkich szkół na terenie Województwa i zauważone usterki sanitarne wpisali do ksiąg sanit.szkolnych. Przy lustracji szkół lekarze mają zwracać na trzy momenty 1/ na higienę pomieszczeń, 2/ na stan zdrowia dzieci szkolnej, 3/ na wychowanie fizyczne w szkołach.

Nadzór nad artykułami żywności i przedmiotów użytku. Działalność Wojewódzkiego Wydziału Zdrowia w zakresie dozoru nad artykułami żywności i przedmiotami użytku polegała na dozorcze nad produkcją, przewozem i handlem środkami spożywczymi.

Dozoru dokonywali lekarze powiatowi, okręgowi, lekarze miejscy i kontrolerzy żywnościowi. Częste rewizje mleczarni, piekarni, sklepów z pieczywem, cukierni, restauracji, sklepów z artykułami żywności, straganów i.t.p. wskazówki higieniczne i pouczenia wydawane na miejscu przez lekarzy właścicielom, celowa działalność represyjna przeciw opornym w postaci kar administracyjnych oraz zamknięć lokalów niechlujnych, przyczyniły się do wydatnej poprawy stosunków higienicznych w aprowizacji na terenie powiatów tut. Województwa.

Liczba prób artykułów żywności i przedmiotów użytku zakwestjonowanych i wysłanych do Państwowego Zakładu Badania Żywności w Krakowie wynosiła - 20.770.

Akcja sanitarno-porządkowa. W roku sprawozdawczym akcja ta była

bardzo żywo prowadzona. W miesiącu wrześniu i październiku na zarządzenie Ministerstwa Opieki Społecznej zostały powołane na powiatach i w mieście Lwowie Komisje lotne porządkowe-sanitarne, które zbadały stan sanitarny miast i miasteczek /posesyj, budynków państwowych i samorządowych, rynków, placów targowych, sklepów spożywczych, piekarni, hoteli, fryzjerni, restauracji i.t.p. / Krótkie protokoły z lustracji dały możność Urzędowi Wojewódzkiemu ocenić pracę miejscowych czynników odpowiedzialnych za stan sanitarny i zorjentować się gdzie i jakie należy wydawać zarządzenia celem usunięcia uchybień i braków. Lustracja ta wykazały obniżenie poziomu urządzeń sanitarnych. Akcja lustracyjna kontynuowana jest i w roku 1934.

Sprawy sanitarne dotyczące miasta Lwowa, wymagają chociażby w kilku słowach osobnego omówienia w niniejszym sprawozdaniu, gdyż posiadają wielką doniosłość dla miasta. W okresie letnim Prezydent miasta wykonało wiele robót mających trwałe znaczenie dla podniesienia wyglądu i dla usprawnienia aparatu sanitarnego miasta. Przedewszystkiem zauważyć się daje w naszym mieście żywszą pracę w zakresie brukowania, naprawiania ulic i chodników, odnawiania domów, porządkowania szkarp, zakładania skwerów, porządkowania portali sklepowych, zakładania kąpielisk i.t.p. I tak zbudowano nowe jezdnie w górnej części ulicy Gródeckiej / od ulicy Piotra Skargi do Aleji Tocha /, na ulicy Janowskiej / od ul. Świętokrzyskiej do ul. Biłohorskiej / oraz w ulicy Zielonej / od budynku Miejskich Zakładów Wodociągowych do Domu Studentów medycyny weterynaryjnej /. Przebudowano ul. Akademicką / od wylotu ul. Chorążczyzny do pl. Marjackiego /. Ukończono drogę dojazdową do toru wyścigów konnych.

Rozpoczęto budowę ul. Bema ul. Ossolińskich ul. Tarnowskiego, ul. Kurkowej / od pl. Gwardji Narodowej do Szpitala Ubezpieczalni

Społecznej / budowę ul. Okrężnej łączącej ul. Grunwaldzką na Le-
wandówce z ul. Janowską, budowę ulic : Własna Strzecha, Cieszyńskiej
i Gdańskiej.

Pozatem obecnie prowadzone są liczne roboty remontowe przy jezdniach
i chodnikach, które potrwać tak długo póki dopisywać będzie pogoda.

Na Żelaznej Wodzie powstało nowe osiedle zwane Nowym Lwowem.
Ukończono tam już budowę około 60-ciu domów dziś już zamieszkałych,
w których ulokowało się prawie 300 osób. Reszta domów t.j. około 40-
jest już na wykończeniu.

Kąpieliska miejskie : W pierwszych dniach października 1933 r.
otwarto we Lwowie na " Żelaznej Wodzie " pierwsze miejskie kąpielisko
stawowe, którego koszt budowy wyniósł 170.000 zł. i został pokryty
przez Fundusz Pracy. Kąpielisko obejmuje dwa baseny : basen kąpielowy
o powierzchni 1.782 m² i sportowy o powierzchni 900 m². Około base-
nów założono plaże piaskowe, zieleńce, i boiska sportowe. Kabiny zbu-
dowano w dwojakim typie : 24 kabin przejściowych i 37 kabin stałych.
W rok później, a więc w październiku 1934 r. Zarząd Miejski oddał do
użytku publicznego drugie kąpielisko na Zamarstynowie obejmujące
również dwa baseny o ogólnej pojemności 6.500 m³ i o powierzchni
5.500 m². Koło kąpieliska stworzone plaże piaskowe zieleńce i boisko
do gier. Szatnia obejmuje 34 kabin przejściowych, 3 szatnie klubowe
i 17 natrysków. Koszt budowy wyniósł 340.000 zł.

Obecnie jest na wykończeniu budowa krytej pływalni przy ul. Jabło-
nowskich 25, która zasadniczo będzie pływalnią zimową. W parterze jest
urządzona hala basenowa o powierzchni 250 m² ze skocznią i trybunami
i rozbieralnią dla mężczyzn. Na piętrze będą znajdować się rozbiera-
lnie dla kobiet, a w suterrenach kotłownia, węglarka, filtry-chloratory
i nagrzewnice z kanałami powietrznymi.

Koszta wynoszące 400.000 zł. pokryte zostały przez Państw. Urząd

Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, gminy miasta Lwowa i Fundusz Pracy.

Zielonice. W roku sprawozdawczym podjęto szereg prac mających na celu uporządkowanie szkarpów, założenie nowych skwerów, nowych miejsc do zabawy i wytchnienia dla dzieci w godzinach pozaszkolnych.

Nowe skwery założone w ulicach św. Jacka, Lwowskich Dzieci, Dwernickiego i obok kościoła N.P. Marji Śnieżnej.

Dziecińce założono na pl. Gosiewskiego na przestrzeni 600 m², na dawnym cmentarzu gródeckim / 660 m² / w parku Kościuszki / 600 m² / i na pl. Kazimierza na Kleparowie / 800 m² /.

W kilkunastu punktach miasta urządzono 14 nowych piaskowni. Zadrzewienie ulic postąpiło znacznie naprzód : zasadzono 20 tysięcy sztuk drzewek. Liczba ta równa się ilości drzewek zasadzonych w ciągu 5-ciu ostatnich lat.

Odnawianie domów. Akcja odnawiania domów we Lwowie uległa znacznemu nasileniu. Jeśli chodzi o teren, na którym odbywa się konserwacja domów to dotyczy on przede wszystkim dzielnic starych, a więc okolic śródmieścia, dawnej Dzielnicy II-giej i III-ciej.

Konserwacje przeprowadza się w okresie letnim przyczem w r. 1934 zostało odnowionych 288 fasad. Oprócz tego Zarząd Miejski m. Lwowa przystąpił do uporządkowania portali sklepowych w Rynku znosząc szpecące fasady domów dotychczasowe drewniane dostawki portalowe sklepów. Roboty powyższe o kapitalnem znaczeniu przyczyniły się nie tylko do podniesienia wyglądu Lwowa, ale także dostarczyły pracy i środków utrzymania licznym rzeszom bezrobotnych w mieście a temsamem przyczyniły się do zmniejszenia bezrobocia.

Sprawy sanitarno- porządkowe. Wobec obniżenia się stanu sanitarnego piekarni, hoteli, restauracji, sprzedaży środków spożywczych na ulicach i placach publicznych koniecznem było powołanie 2 Wojewódzkich lotnych

komisyj porządkowo sanitarnych na obszarze miasta Lwowa. Komisje te są czynne od 1. sierpnia br. wydają na miejscu zarządzenia mające na celu natychmiastowe usunięcie istniejących usterek powstałych wskutek niedbalstwa i braku dozoru. Dla usunięcia wad wymagających dłuższego czasu lub środków pieniężnych / bielenie, malowanie, sprawienie urządzeń do zmywania naczyń wodą bieżącą i.t.d. wyznaczono terminy od 1. tygodnia do 1 miesiąca. Tam gdzie pozostawienie dotychczasowej kuchni przy restauracjach uznano za niedopuszczalne wyznaczono termin 6 miesięczny do postarania się o nowy lokal wzgl. o nową ubikację na kuchnię. Zaznaczyć należy, że istnieje już wyraźna poprawa stosunków sanitarnych w piekarniach, hotelach, restauracjach.

Ponieważ z natury rzeczy mogły być poddane rewizji nie wszystkie lokale, polecono lekarzom miejskim, aby w najkrótszym czasie przeprowadzili rewizję wszystkich lokali i Zakładów przemysłowych i wydali takie zarządzenia, aby stan sanitarny pomieszczeń hotelowych, restauracji, piekarni, kiosków, miejsc sprzedaży środków spożywczych był bez zarzutu.

Działalność Miejskiego Ośrodka Zdrowia i Opieki Społecznej.

Miejski Ośrodek Zdrowia i Opieki Społecznej rozwija swą działalność od września roku 1929 na terenie przyłączonych gmin podmiejskich Kleparowa, Zamarstynowa i Hołoska małego. Na wybór terenu działalności wpłynęła decydująco ta okoliczność, że wymienione gminy były pod względem stanu sanitarnego bardzo zaniedbane, wykazywały duży odsetek zachorowalności na choroby zakaźne, co stwarzało stałe niebezpieczeństwo dla miasta.-

Miejski Ośrodek Zdrowia posiada poradnię przeciwgruźliczą, przeciwjagliczą, przeciwweneryczną. Stację opieki nad matką i dzieckiem, poradnię dentystyczną dla dzieci szkolnych i poradnię przeciwalkoholową. Poradnie wyposażone są w urządzenia służące do diagnostyki

/aparatus roentgenowski, laboratorium chemiczne /, a częściowo także terapii / lampa kwarcowa, sollux / Stacja opieki nad niemowlętami posiada kuchnię mleczną.- Personel Ośrodka stanowi : kierownik Ośrodka siedmiu lekarzy kierowników poradni, pięć pielęgniarek, kontroler sanitarny, dwie służące i woźny. Działalność M.O.Z. i O.S. w terenie polega na dozorze nad wyrobem i sprzedażą środków żywności, kontroli stanu sanitarnego ulic, placów, podwórz i domów, studzien publicznych, targowisk i.t.p. oraz walce z chorobami zakaźnymi. Trzy pielęgniarki Ośrodka pełnią obowiązki higienistek w trzech miejscowych szkołach powszechnych, w Zakładzie Br. Albertynów i w Ochronce Two Szkoły Ludowej. Współ z miejskim Komitetem Opieki Pozaszkolnej prowadzi M.O.Z. i O.S. akcję dożywiania 200 dzieci szkolnych.

Organizowane przez Ośrodek Zdrowia Koło Przyjaciół M.O.Z. i O.S. zbiera fundusze, które są obracane na cele pomocy bezrobotnym, rozdawnictwo odzieży, mydła. Koło Przyjaciół organizuje co roku polkolonję dla dzieci wieku przedszkolnym.

W Ośrodku Zdrowia jest czynną " Świetlica " dla dziewcząt, które ukończyły naukę szkolną. Pod opieką wszystkich poradni M.O.Z. i O.S. pozostawało w okresie sprawozdawczym 3.254 osób, w okresie tym udzielono 9547 porad w 1389 godzinach przyjęć lekarskich, wywiadów domowych dokonano 4168 w kuchni mlecznej wydano 11.569 litr. mleka pełnego i mieszanek, - 638 osób prześwietlono promieniami roentgena, 110 dzieci naświetlono lampą kwarcową, naświetlań było 2086.

SPRAWY FARMACEUTYCZNE. Apteki. Województwo lwowskie posiada obecnie 192 aptek z tego publicznych 182 aptek zakładowych, Kas chorych 7, szpitalnych 1, domowych lekarzy 2. W roku bieżącym nadano koncesje na uruchomienie 1 apteki publicznej, 2 aptek sezonowych i 1 domowej lekarza, uruchomiono 4 apteki publiczne / koncesje nadane w roku ubiegłym. /

Fabryk chemiczno- farmaceutycznych	4
Wytwórnia surowic i szczepionek	1
Wytwórnia preparatów organoterapeutycznych	- 1
Fabryka eteru etylowego i eteru do narkozy	- 1
Fabryka wód mineralnych	- 1
Drogerji detalicznych	- 70
Hurtownych składów materiałów aptecznych	- 8

W roku 1934 przeprowadzono rewizje w aptekach na terenie 18 powiatów. Pod względem urządzenia większość aptek odpowiada dotychczasowemu przepisom. Z uwagi jednak na rozszerzony obecnie zakres wymagań stawianych aptekom w dziedzinie badań utrzymywanych środków leczniczych wyrabianych w aptekach oraz sprowadzanych z zagranicy zachodzi potrzeba urządzenia laboratorjów analitycznych według najnowszych wymagań naukowych tem więcej, że na wypadek wojny na aptekach będzie ciążył obowiązek współdziałania w obronie kraju w dziedzinie badań chemicznych i bakteriologicznych, a w szczególności badania wody do picia, produktów spożywczych, gazów bojowych i innych oraz przygotowywania na miejscu brakujących środków leczniczych.

Prowadzenie takich laboratorjów przez apteki jest możliwe ze względu na wszechstronne przygotowanie przyrodniczo chemiczne, jakie posiadają obecnie aptekarze kończący studia farmaceutyczne na Uniwersytetach Polskich.

Z uwagi na powyższe prowadzona jest obecnie systematyczna akcja w kierunku dostosowania aptek do stawianych przez obecne warunki wymagań, przyczem stosowane są gdzie potrzeba represje.

Przy badaniu dobroci utrzymywanych przez apteki środków leczniczych stwierdzono, że niektóre środki szczególnie sprowadzane nie odpowiadają stawianym wymaganiom, polecono przeto wszystkim aptekom

przeprowadzić badania posiadanych środków leczniczych i nieodpowiadające wymaganiom usunąć. Obecnie w wypadkach spotkania takich środków w aptekach sprawy z reguły kierowane są na drogę karną, tak za utrzymywanie ich, jak i za niewykonanie powyższego zarządzenia.

W roku ubiegłym pobrano w aptekach za pośrednictwem lekarzy powiatowych próbki preparatu Tannin.album. do zbadania w Państwowym Zakładzie Higjeny w Warszawie. Wynik badania wykazał, że preparat w większości nie odpowiadał wymaganiom. Po przeprowadzeniu dochodzeń, stwierdzono, że preparat ten zarówno sprowadzany z zagranicy, jak i wytwarzany przez jedną firmę krajową, wykazuje z reguły znaczne odchylenia od normy.-

Inne środki badane tak przez Inspektora farmaceutycznego w aptekach jak i przez Państwowy Zakład Higjeny za nieznacznymi wyjątkami odpowiadają wymaganiom. Surowce roślinne sprowadzane za zagranicę są przeważnie należytej jakości pochodzące ze zbiorów w kraju wykazują niekiedy braki w obróbce i oczyszczeniu. Szczególną uwagę zwraca się na leki nasercowe, z których naparstnica jest we wszystkich aptekach pierwszorzędnej jakości.

Przechowywanie w aptekach środków leczniczych za małymi wyjątkami zgodne jest z obowiązującymi przepisami. Przy sprawdzaniu cen pobieranych za lekarstwa przygotowywane na recepty uchybień nie stwierdzono, jednak niektóre apteki na terenie miasta Lwowa oraz w Przemyśle prowadzą konkurencję z innymi aptekami, co dezorientuje publiczność i jest powodem nieuzasadnionych skarg, bowiem apteki nie uwidoczniają na odpisach recept cen pobranych, a oznaczają jedynie ceny normalne, co nie jest zgodne z obowiązującymi przepisami. Za takie przekroczenia apteki pociągane są do odpowiedzialności karnej.

Po dokonaniu rewizji wydaje się szereg zarządzeń z oznaczeniem terminu

wykonania. W roku bieżącym za spotkane niedokładności lub niewykonanie zarządzeń w 13 wypadkach skierowano sprawy na drogę karną.

Fabryki chemiczno-farmaceutyczne. Z fabryk chemiczno-farmaceutycznych fabryka Laokoon we Lwowie rozpoczęła w roku bieżącym na większą skalę produkcję formaliny, mentholu, walerjanicum i kwasu adenilowego mięśniowego. Fabryka Dr. G. Henninga we Lwowie prowadzi na szeroką skalę organiczną produkcję preparatów organoterapeutycznych z których znaczna ilość przesyłana jest do firmy tej samej nazwy w Berlinie, skąd po sporządzeniu z nich drażetek rozchodzi się po całym świecie jako produkt pierwszorzędnej jakości, naturalnie pod firmą niemiecką. Wyrób tych preparatów we Lwowie prowadzony jest w zakładach fabryki Laokoon przez personel tych ostatnich.

Wytwórnia " Galen " we Lwowie rozpoczęła produkcję dwutlenku magnezu pod nazwą Magnesium suproxyd. Wytwórnia " Aja " w Przemyśle wytwarza obecnie przeważnie środki lecznicze / specyfiki / do celów weterynaryjnych i środki używane w kosmetyce.

Hurtownie środków leczniczych. Hurtownie na terenie m. Lwowa wykazywały pewne braki w zaopatrzeniu w naczynia, skrzynie i inne potrzebne do należytego przechowywania środków leczniczych. Obecnie braki te zostały w większości usunięte.

Stwierdzono, że niektóre hurtownie zaopatrują drogerje detaliczne w środki lecznicze niedozwolone do sprzedaży po za aptekami, a nawet sprzedają im środki używane wyłącznie do przygotowywania lekarstw na recepty lekarskie. W innych pociągnięto od odpowiedzialności karnej.

Drogerje detaliczne. Rewizje przeprowadzane w drogerjach wykazują, że trudnią się one stale nielegalnym handlem środkami leczniczymi, a nawet w sporadycznych wypadkach wykonywaniem recept lekarskich.

Środki takie wobec konieczności ich ukrywania przechowywane są w warunkach urągających najprymitywniejszym wymogom higieny i bezpieczeństwa. W torebkach papierowych chowanych w szufladach pod ziołami, w skrytkach za szafami, kasach automatycznych, są one często zwilgotniałe i zanieczyszczone innemi środkami. Środki te są zwykle zajmowane i te które nadają się do użytku przekazywane są za zgodą właściciela szpitalom. Brak odpowiednich przepisów uniemożliwia ich konfiskatę. Sprawy o powyższe przekroczenia kierowane są w reguły na drogę karną. Jedną drogerję / w Przemyśle / zamknięto za powyższe przekroczenia.

Wydano zarządzenie, aby lekarze powiatowi sprawowali należyty nadzór nad drogerjami i dokonywali sami częstych rewizji.

Nielegalny handel środkami leczniczymi-pozą aptekami i drogerjami. Stwierdzono, że handel środkami leczniczymi uprawiają częste sklepy spożywcze, galanteryjne, spółdzielnie oraz wędrowni przekupnie. Zajęte w takich handlach leki są często jak wykazują badania fałszowane oraz wskutek nieumiejętności ich przechowywania są często zepsute, a zatem szkodliwe, a nawet niebezpieczne dla zdrowia ludzkiego.

Celem tępienia tego handlu polecono Starostwom, aby lekarze powiatowi, lekarze okręgowi oraz Komendanci Posterunków Policji Państwowej zwracali uwagę na te przekroczenia, spotkane środki lecznicze zajmowali i sprawy przekazywali Starostwom. Z dotychczasowych sprawozdań niektórych Starostów wynika, że akcja daje pożądane wyniki.

Celem wzmożenia nadzoru nad obrotem środków leczniczych Inspektor farmaceutyczny jest w stałym kontakcie z Urzędem Celnym, Strażą Graniczną i Brygadą Kontroli Skarbowej we Lwowie co daje szczególnie dodatnie wyniki przy tępieniu nielegalnego handlu lekami i środkami odurzającymi poza aptekami i drogerjami.-

DEPARTAMENT SANITARNY TYMCZ. WYDZIAŁU SAMORZĄDOWEGO w likwidacji.

I. Szpitale państwowe. Rok budżetowy 1933/34 nie okazał się korzystniejszy w stosunku do okresu budż. za r. 1932/3.

Przewidziane bowiem w budżecie T. Wydziału Samorządowego wpływy z dodatków do podatków i inne dochody, jak również dochody z kosztów leczenia nie wpłynęły w preliminowanej wysokości. Z braku więc potrzebnej gotówki musiały być poczynione najdalej idące oszczędności wskutek czego nie były Szpitale w możności pokrycia wszystkich wydatków przewidzianych w ich budżetach.

Naogół leczone w Szpitalu powszechnym we Lwowie nieznacznie większą ilość chorych w porównaniu z okresem 1932/33, natomiast znacznie wzrosła ilość leczonych chorych w Zakładzie kulparkowskim.

Mimo jednak poczynionych przez T. Wydział Samorządowy usilnych zabiegów w Ministerstwach Spraw Wewn. i Opieki Społecznej nie można było uzyskać dodatkowego kredytu na koszt umieszczenia części chorych w Zakładach psychj. poznańskich i pomorskich.

Szczegółowy obraz ruchu chorych jakoteż gospodarki finansowej w obu tych Szpitalach przedstawia się w roku sprawozdawczym następująco :

A. Szpital powszechny we Lwowie

<u>I. Ruch chorych.</u>		Rok 1932/33	Rok 1933/34
Ilość łóżek etatowych: oddz. szpitalne	-	1.062	1.062
" skliniczne	-	465	465
Ilość chorych :	" szpitalne	17.628	17.741
" kliniczne	"	5.583	5.466
Ilość zmarłych :	" szpitalne	1.040	1.040
" kliniczne	"	191	208
Ilość dni leczenia:	" szpitalne	306.450	322.792
" kliniczne	"	108.022	102.511

-73 -

		Rok 1932/33	Rok 1933/34
Procent śmiertelności :	oddz.szpitalne -	5.9%	5.8 %
	" kliniczne	3.4%	3.6 %
Przeciętna dzienna ilość chorych :	" szpitalne	839	886
	" kliniczne	295	280
Sredni czas leczenia chorego :	" szpitalne	17	18
	" kliniczne	19	18
Koszt całej kuracji jednego chorego :		122 zł.	104 zł.
" jednego dnia leczenia "		6.86 "	5.67 "
" " " żywienia		0.89 "	0.74 "
" leków i środków sanitarnych na jeden dzień		0.68 "	0.68 "

II. Taksy szpitalne :

Taksy szpitalne wynosiły

na klasie I	14 zł.
" " II	11 zł.
" " III	5.60 zł.

III. Sprawy personalne.

Stan personelu zajętego w r. 1933/34 przedstawia się następująco :

Wyszczególnienie:	G r u p y u p o m s a ż e n i a								ry- czakt	Razem
	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII		
Lekarze	1	2	12	2	19	20	1	-	1	58
Kapelani	-	-	-	-	4	-	-	-	-	4
Urzednicy	-	-	2	1	5	9	11	3	-	30
Służba piel.zawod.	-	-	-	-	-	6	-	31	-	37
Akuszerki	-	-	-	-	-	-	1	2	-	3
Profesjoniści	-	-	-	-	1	6	9	18	-	44
Funkc.niżsi	-	-	-	-	-	5	21	88	231	345
S u m a	1	2	14	3	29	46	43	142	232	521

Nadto zajętych jest 131 SS. Miłosierdzia i 6 farmaceutów za wynagrodzeniem według VIII grupy upos.

IV. Sprawy finansowe. Stan finansowy Szpitala pow. we Lwowie przedstawia się w roku budż. 1933/ 34 następująco :

Wydatki w r. 1933/34 wynosiły 2,418.177 zł.

po doliczeniu niezapłaconych rachunków

dostawców w kwocie 351.957 "
razem 2,770.134 zł.

w porównaniu z kredytem preliminowanym . . . 2.469.036 "

wydatki były pozornie większe o kwotę 301.098 zł.

z powodu pozostałych w r. 1932/33 niewyrównanych rachunków w kwocie 391.234 zł.

Dochody wynosiły 1,394.582 zł.

w porównaniu z kredytem preliminowanym 1,603.359 "

były mniejsze o kwotę 208.777 zł.

głównie z powodu niemożności uzyskania wpływu

z kosztów leczenia w preliminowanej wysokości

w szczególności wpływy z kosztów leczenia

wynosiły w r. 1933/34 1,067.470 zł.

w porównaniu z dochodami preliminowanymi 1,254.120 zł.

były mniejsze o kwotę 186.650 zł.

Nadwyżka wydatków w .r. 1933 / 34 pokryta

została dotacją T. Wydziału Samorządowego w kwocie 1,023.595.26.

V. Do ważniejszych robót konserwacyjnych wykonanych w r.1933/34

należy zaliczyć gruntowną rekonstrukcję kliniki chirurgicznej a ponadto zainstalowanie nowego dźwigu elektrycznego w powyższej klinice.

Najkonieczniejsze roboty projektowane : 1/ Rekonstrukcja oddziału

cennego i kancelarii szpitalnej, 2/ rozbudowa pawilonów zakaźnych,

3/ rekonstrukcja kliniki ocznej, 4/ ponadto jest niezbędna nadbudowa

III. piętra na budynku oddziału chorób nerwowych i umysłowych w celu pomieszczenia oddziału dla chirurgi mózgu.

Oddział taki byłby pierwszym oddziałem chirurgi mózgu w Państwie i daje wszelkie rękojmie należytego rozwoju, gdyż szpital posiada wybitnego chirurga mózgu w osobie ordynatora Dr. Domaszewicza.

B/ Państwowy Zakład dla umysłowo chorych w Kulparkowie.

I. Ruch chorych :

	Rok 1932/33	Rok 1933/34
Ilość łóżek etatowych	1.111	1.111
" chorych	2.652	2.767
" zmarłych	103	120
" dni leczenia	7 03.950	703.888
Procent śmiertelności	3.9 %	4.3 %
Przeciętna dzienna ilość chorych	1.928	1.928
Średni czas leczenia chorego	265	254
Koszt całej kuracji jednego chorego	695.26 zł.	577.28 zł.
" jednego dnia leczenia	2.62 zł.	2.27 "
" " " żywienia	0.79 zł.	0.67 zł.
" leków i środków sanitarnych na 1 dzień	0.02 zł.	0.02 zł.

II. Sprawy personalne :

Stan personelu zajętego w r. 1933/34 przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie:	w grupie u p o s a ż e n i a								Razem
	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	rycz.	
Lekarze	4	3	6	-	1	1	-	-	15
Kapelani			2						2
Urzędnicy		1	2	5	8	1	-	-	17
Służba zawodowa	-	-	-	-	-	-	-	-	-
piel. Profesjoniści	-	-	-	-	4	11	8	19	42
Funkcjonar. niżsi	-	-	-	-	11	22	116	214	363
R a z e m	4	4	10	5	24	35	124	233	439

Ponadto zajętych jest 52 SS. Miłosierdzia.

III. Taksy szpitalne :

Taksy szpitalne wynosiły : I kl.-14 zł. II kl.- 9.50 zł. III kl.- 4 zł.

IV. Sprawy finansowe :

Stan finansowy Zakładu przedstawia się następująco :

Wydatki w roku 1933/34 wynosiły : 1.597.354 zł.

Po doliczeniu niewyrównanych rachunków w kwocie 91.181 "

Razem 1,688.535 zł.

W porównaniu z kredytem preliminowanym 1,837.015 "

Były mniejsze o kwotę 148.480 zł.

Dochody własne z nadwyżką dochodów

z przedsiębiorstw wynosiły 603.846 zł.

w porównaniu z kredytem preliminowanym 752.148 "

Były mniejsze o kwotę 148.302 zł.

z powodu niemożności uzyskania wpływów z kosztów leczenia w preliminowanej wysokości.

W szczególności wpływy z kosztów leczenia wynosiły 507.328 zł.

W porównaniu dochodami preliminowanymi 672.695 "

Były mniejsze o kwotę 165.367 zł.

Nadwyżka wydatków w kwocie 993.508 zł.pokrytą została dotacją

Tymczasowego Wydziału Samorządowego.

V. Ważniejsze roboty konserwacyjne wykonane w roku budż. 1933/34 :

a/ Rekonstrukcja 3 sal w gmachu głównym i wewnętrzne urządzenie na pomieszczenie ambulatorjum i Roentgena.

b/ Częściowe otoczenie parkanem betonowym placu węglowego wraz ze sporządzeniem 2 bram żelaznych na przejazdy kolejowe..

c/ Odnowienie hali maszyn wraz z ułożeniem płytek i warsztatów zakładowych.

- d/ Sporządzenie 40 sztuk nowych koryt do filtra biologicznego.
- e/ Wymiana Strebla w pawilonie I, oraz naprawa Strebla w pawilonie II.
- f/ Wykonanie betonowego parkanu na przetrzeni 85 m. od ogrodu pawilonu VI. do prosektorjum wraz z bramą żelazną i furtką.
- g/ Ustawienie 60 m. b. parkanu w ogrodzie pawilonu II.
- h/ Zainstalowanie światła elektrycznego w kuchni i pralni parowej przewodami " Antigron ".
- i/ Odwodnienie terenu przy stacji pomp w Maliczkowicach.

Do najkonieczniejszych projektowanych robót inwestycyjnych w Państw. Zakładzie dla umysłowo chorych w Kulparkowie-zaliczyć należy :

- a/ zakupno 2 kotłów nikl. pojemn. po 450 litr. o podwójnym płaszczu do pary użytkowej 0.5 atm. ciśn. z kompletną armaturą.
- b/ zakupno 3 spłukiwaczy automat. pojemności po 300 litr. wraz z urządzeniem dopływu i odpływu z pawilonu I i II oraz budynku Nr.30 do spłukiwania kanalizacji 3.560 m. długiej t.j. pawilonu I. z budynków szpitalnych oraz budynków mieszkalnych do filtra biologicznego
- c/ urządzenie schronów i zakupno rekwizytów dla obrony przeciwigazowej.
- d/ wymiana parkanu drewnianego / zupełnie przegniłego/ otaczającego ogród warzywny.
- e/ rekonstrukcji sal chorych Oddz. XII, XIII, XIV, i XVIII. Pawilonów od I. do VI pralni i kuchni parowej, oraz pawilonu zakaźnego,
- f/ urządzenie odmiękczacza wody.

N. B. Zauważa się, że wykazana ilość leczonych chorych 2.767 obejmuje tylko chorych leczonych w Kulparkowie- a nie obejmuje zaś chorych przeniesionych z tego Zakładu do Zakładów psych. poznańskich i pomorskich. Obecna ilość chorych umieszczonych w Zakładach psych. poznańskich i pomorskich a przeniesionych z Zakładu w Kulpar-

kwocie z powodu nadmiernego przepełnienia wynosi 669 osób. Koszta utrzymania tych chorych 3.35 zł. dziennie za jednego chorego pokrywane są z kredytu budżetowego Tymczasowego Wydziału Samorządowego.-

II / Powszechne szpitale prowincjonalne .

I. Budżety i zamknięcia rach. za okres adm. 1933 /34 :

1. preliminowano w dochodach	1,936.135 zł. -- gr.
" na wydatki	<u>1,934.491 " -- gr.</u>
" nadwyżka dochodów	<u>1.644 zł. -- gr.</u>
2. Preliminowano w dochodach j.w	1,936.135 zł.-- gr.

U z y s k a n o :

a/ zapas kasowy z okr. adm. 1932/ 3 w kwocie . . .	131.121.19 zł.
b/ dochody bieżące . . . 1.523.894.40 zł.	1,655.015 zł.59 gr.
uzyskano mniej o kwotę	<u>281.119 zł.41 gr.</u>
czyli tylko 85.4 % z kwoty preliminowanej.	

w szczególności preliminowano tytułem :

a/ zaliczek ze Skarbu Państwa kwotę	1194.110 zł.-- gr.
b/ asygnowano tylko kwotę	<u>.876.863 " 16 gr.</u>
t.j. mniej o kwotę	317.246 zł.84 gr.
czyli że szpitale otrzymały tylko 73.4 % z kwoty preliminowanej.	
c/ wpływów od samopłacących, ubezpieczalni społecznych, za funkcyjnarjuszów państwowych i.t.d. kwotę	.696.307 zł.-- gr.
uzyskano tylko kwotę	<u>541.827 " 50 gr.</u>
czyli mniej o kwotę	154.479 " 50 gr.

Uzyskano zatem tylko 77.8 % z kwoty preliminowanej.

3/ Preliminowano na wydatki kwotę :	1,934.491 zł.-- gr.
wydano kwotę	<u>.1,564.851 " 63 gr.</u>

Wydatki wynoszą zatem tylko 80.9 % z kwoty preliminowanej.

4/ Zestawienie :

Dochody rzeczywiste :

a/ zapas kasowy z okresu 1932/3 131.121.19 zł.

b/ wpływy /dochody/ bieżące 1,523.894.40 " 1,655.015.59 zł.

Wydatki rzeczywiste : 1,564.851.63 zł.

Zapasy kasowy z końcem marca 1934 w kwocie 90.163.96 gr.

W porównaniu z okresem adm. 1932/ 3 :

a/ zmniejszyły się dochody szpitalne o kwotę 285.054.74 zł.

b/ tytułem zaliczek ze Skarbu Państwa otrzymały szpitale mniej o kwotę 271.277.52 gr.

c/ zwiększyły się wpływy od samopłacących, Ubezpieczalni społecznych, za funkcjonariuszów państwowych i.t.d. o kwotę 5,059zł68 gr.

Zwiększenie się dochodów wyszczególnionych pod 3/ wynikało z tego powodu, że Urząd Wojewódzki wypłacił szpitalom całą zaległą i bieżącą ^{należność} za leczenie funkcjonariuszów państwowych.

II. Pretensja szpitali z tytułu kosztów leczenia wynosiła z końcem marca 1934 :

1/ do Skarbu Państwa a/ za sprawdzone już rachunki ubogich i członków Ubezpieczalni społecznych po III kw. 1933/34 kwotę -812.328 zł. 86 gr. b/ za rachunki za IV kw. 1933 /34 przeszło 300.000 zł. -1112328.86 zł.

2/ do Ubezpieczalni społecznych, pracodawców rolnych t.p. około 120.000 zł. --gr
razem 1,232.328.86 zł.

Powyższą kwotą nie objęto kosztów leczenia co do których prowadzona jest korespondencja.

./.

III. Dni leczenia i ruch chorych .

Za podstawę do obliczenia należności szpitali z kosztów leczenia przyjęto w budżetach na okres adm. 1933/34 dni 466770.

Na podstawie zamkniętych protokołów stanu chorych za okres adm. 1933/34 było chorych 473.904 czyli więcej o dni 7134.

W porównaniu z okresem adm. 1932/3 ilość dni leczenia zmniejszyła się o 21.979.-

W okresie prawozdawczym leczono 28.183 chorych.

W porównaniu z okresem adm. 1932/33 ilość chorych zmniejszyła się o 72.

Przeciętnie leczono dziennie 1.298 chorych,

Przeciętny czas leczenia wynosił 16.8 dnia.

IV. Sprawy personalne. Personal szpitalny wynosił w okresie admin.

1933/34 - 408 osób a mianowicie : lekarzy 44, urzędników 7, sióstr zakonnych 135, laborant 1, połącznych 3, monterów 4, służby niższej 214 osób. Stałych funkcyjnarjuszów było 22. Etat jednego sekundarjusza w szpitalach w Przemyślu i Żółkwi nie był obsadzony. W Szpitalu samberskim w miejsce Dr. Chorobskiego przeniesionego w stan spoczynku z dniem 31. XII 1932 mianowano dyrektorem szpitala od dnia 1. czerwca 1933. Dr. Messora Bergjusza. W tym samym szpitalu przeniesionego w stan spoczynku z dniem 31. XII 1933 stałego sekundarjusza Dr. Szymona Reicha. W jego miejsce mianowano sekundarjuszem kontraktowym, już w bieżącym okresie, Dr. Krausa. W szpitalu przemyskim zmarł 14. IV 1933 długoletni kierownik kancelarii Decowski Gustaw, Obecnie w każdym szpitalu z wyjątkiem szpitala w Bóbrce, zajętych jest co najmniej dwu lekarzy .

V. Etat łóżek chorych . Dotychczasowy etat łóżek wynosił 1482, powiększony został o 60 łóżek wynosi więc 1.542.-

W okresie admin. 1933/ 34 uruchomiono :

1/ w Drohobyczu - parter nowowbudowanego pawilonu chorób zakaźnych na 15 łóżek / w obecnej chwili : . . .oddano już do użytku chorych cały pawilon. Obliczony na 31 łóżek etatowych może pomieścić ten pawilon w razie potrzeby do 40 chorych.

2/ w Krośnie wykonczono część dobudowanej partji szpitala, w której uzyskano pomieszczenie na 25 łóżek etatowych.

W części tej urządzono nadto nowoczesną salę operacyjną oraz salę przygotowawczą.

3/ w Tarnobrzegu - wykonczono kilka ubikacyj w dobudowanej części tak, że w koncem okresu sprawozdawczego można je było oddać w razie potrzeby do użytku chorych, powiększając dotychczasowy etat łóżek co najmniej o 20. W obecnej chwili jest już w wykonczony cały szpital.

VI. Budowy , adaptacje i konserwacje. W okresie sprawozdawczym jedynie szpital w Przemyśle rozpoczął nową budowę a mianowicie rozbudowę pralni. T.W.S. starał się przede wszystkim wykończyć rozpoczęte budowy szpitali w Drohobyczu. Krośnie i Tarnobrzegu. Dla braku fundusów budowy te jednak nie zostały w całości wykonczone. Inne szpitale uskuteczniały tylko normalne i najbardziej konieczne konserwacje i adaptacje.

Nie doszła również do skutku budowa, względnie rozbudowa pawilonu chorób zakaźnych przy szpitalu powsz. w Turce pomimo, że obecny pawilon jest za szczupły i przedstawia się nader niekorzystnie pod względem sanitarnym.

VII. Ogólne uwagi :

Przedstawione wyżej ogólne wyniki są mniej korzystne niż w latach ubiegłych. W szczególności zaliczki ze Skarbu Państwa, udzielane szpitalom na poczet kosztów leczenia, znacznie się zmniejszyły, co

niewątpliwie wpłynęło ujemnie na rozwój i stan gospodarczy szpitali. Zaliczki te, mimo obniżenia taksy leczenia winny wynosić w 13. szpitalach prowincjonalnych przynajmniej 1.200.000 zł. Jedynie przy takim kredycie ze Skarbu Państwa można by w szpitalach prowadzić racjonalną gospodarkę. Z powodu zmniejszenia się dochodów musiały nastąpić z konieczności ograniczenia wydatków, co jednak dla dobra i rozwoju szpitali nie powinno być stosowane przez dłuższy czas. Niekorzystne warunki finansowe były też powodem, że rozpoczęte budowy w Krośnie i Tarnobrzegu nie zostały dotychczas wykonane. Niemniej nie można było zrekonstruować w szpitalu sokalskim pawilonu męskiego i zaprowadzić w nim centralnego ogrzewania. W pawilonie żeńskim roboty te uskutecznił już w roku 1932. Bardzo aktualną jest sprawa rozbudowy starego, względnie budowy nowego pawilonu chorób zakaźnych przy szpitalu powszechnym w Turce.

.....

WYDZIAŁ PRACY i OPIEKI.

.....

Agendy Wydziału dzielą się na trzy zasadnicze działy :

I. Sprawy Opieki społecznej i pracy,

II. Sprawy ubezpieczeń społecznych, i

III. Sprawy inwalidów wojennych.

I. Sprawy Opieki Społecznej i Pracy. W tej dziedzinie działalność

Wydziału polegała na sprawowaniu nadzoru nad działalnością samorządów w zakresie wypełniania przez nie obowiązków, wynikających z ustawy o piece społecznej z 16 sierpnia 1923 Dz. U.R. P. Nr. 92 poz. 726, na nadzorowaniu i koordynowaniu działalności zakładów opiekuńczych organizacji społecznych oraz instytucyj, których celem jest wykonywanie opieki społecznej we wszelkich jej przejawach oraz na udzielaniu im pomocy finansowej z funduszy państwowych o ile własne środki materialne tych instytucyj oraz pomoc samorządu nie były wystarczające. W zakres zainteresowań Wydziału wchodziły również sprawy rozbudowy sieci domów ludowych, oraz należytej i celowej organizacji kolonij letnich dla dzieci i młodzieży.

Ponadto Wydział kładł duży nacisk na kwestję zatrudnienia, ochronę rynku pracy przed pracownikami cudzoziemskimi, oraz pozostającą w związku z kryzysem gospodarczym sprawę pomocy doraźnej bezrobotnym i zapobiegania ujemnym skutkom bezrobocia przez zwiększenie stanu zatrudnienia wogóle a w szczególności przez organizowanie robót publicznych dla zatrudnienia bezrobotnych.

Wydział Pracy i Opieki jako organ II instancji udzielał instrukcyj organom podległym i nadawał kierunek w zakresie spraw wyżej wymienionych, a przez bezpośrednie inspekcje sprawdzał należyte wykonanie zarządzeń Urzędu Wojewódzkiego.

Opieka nad dziećmi i młodzieżą. Tytułem subsydjów i zapomóg dla zakładów i organizacji opiekuńczych oraz dla instytucyj, opiekujących

się dziećmi asygnowano 178.373.98 zł. na organizację zakładów specjalnych 4.000 zł. na kolonie letnie 17.700 zł. razem na opiekę nad dziećmi i młodzieżą wydano w okresie sprawozdawczym 200.073 zł. 98 gr.

Opieka nad dorosłymi. Na opiekę nad dorosłymi, sprawowaną przez szereg zakładów opiekuńczych dla dorosłych asygnowano w roku sprawozdawczym 9.250 zł. Niezależnie od opieki zakładowej prowadził Wydział P.O. bezpośrednią akcję pomocy dla tych, którzy ze specjalnych powodów zasługują na pomoc z funduszy państwowych. Na poroc doraźną dla niezdolnych do pracy i pozostających bez środków do życia wydano 9.680 zł. na ustawowe zasiłki dla inwalidów cywilnych t.j. dla osób okaleczonych skutkiem działań wojennych względnie dla wdów i sierót po nich 54.662 zł. 20 gr. na zasiłki dla inwalidów pracy 18.440 zł. na pomoc doraźną dla weteranów powstań narodowych oraz wdów i sierót po nich 4.420 zł. na zapomogi dla ofiar wojny i wypadków politycznych, oraz tytułem pomocy doraźnej dla reemigrantów repatriantów i uchodźców 14.155 zł. na pomoc dla poszkodowanych skutkiem klęsk żywiołowych 12.285 zł. na dożywianie na przednowku ubogiej ludności w powiatach podgórskich 16.700 zł. na opiekę nad więźniami i ich rodzinami 1.750 zł. razem na opiekę nad dorosłymi wydano 141.342 zł. 20 gr.

Opieka nad bezrobotnymi i ich rodzinami. Jak wspomniano wyżej specjalny nacisk położono w roku sprawozdawczym na racjonalną walkę z bezrobociem oraz należytą i celowo prowadzoną akcją pomocy bezrobotnym. Z jednej strony Wydział P.O. dążył usilnie do utrzymania stanu zatrudnienia w zakładach przemysłowych i przez szereg konferencji z właścicielami i przedstawicielami zakładów przemysłowych oraz organizacjami robotniczymi wpływać na ograniczenie do minimum reduk-

eji personalnych, z drugiej strony czynił duże wysiłki, by na całym obszarze Województwa należycie zorganizować pomoc dla bezrobotnych i ich rodzin, którzy mimo zabiegów nie zdołano zapewnić pracy.

Ingerencja Urzędu Wojewódzkiego przyczyniła się znacznie do wstrzymania redukcji i do uzgodnienia wzajemnych interesów przemysłowców i robotników. Pomoc dla bezrobotnych prowadzona jak w roku ubiegłym za pośrednictwem samorządów i komitetów obywatelskich. Pomoc ta szła w dwu kierunkach: przede wszystkim organizowano jako bardziej celowe zatrudnienie bezrobotnych przy robotach publicznych, rządowych i samorządowych. Tym zaś których nie można było zatrudnić udzielano pomocy w gotówce i w prowiantach, względnie w gotowych posiłkach.

Na powyższe cele wydano w roku sprawozdawczym sumę 515.800 zł. Szczególną opieką otoczono dzieci bezrobotnych, subwencjonując organizacje, dożywiałe dzieci w szkołach i przedszkolach. Specjalnie na ten cel wydano kwotę 49.700 zł. Ogółem na opiekę społeczną w roku sprawozdawczym wydatkowano 906.916 zł.18 gr.

II. Sprawy ubezpieczeń społecznych. Drugim odcinkiem działalności Wydziału Pracy i Opieki jest orzecznictwo w zakresie ubezpieczeń społecznych, a mianowicie : a/ ze spraw ubezpieczenia od wypadków" orzecznictwo w I-szej instancji " w sporach : o uznanie przedsiębiorstw za podlegające obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków, o klasyfikację tych przedsiębiorstw oraz o wysokość wymienionych składek za ubezpieczenie od wypadków.

W okresie sprawozdawczym załatwiono 1.637 spraw z tego działu. b/ ze spraw " ubezpieczenia pracowników umysłowych" należy do Wydziału orzecznictwo w 1 instancji w sporach : o uznanie obowiązku ubezpieczenia pracowników umysłowych o wysokość wymierzonych składek miesięcznych za ubezpieczenie pracowników

umysłowych, o przyznanie zaopatrzenia na rachunek Skarbu Państwa. W okresie sprawozdawczym załatwiono 629 spraw z tego działu.

c/ ze spraw " ubezpieczenia na wypadek choroby " należy do Wydziału orzecznictwo w II instancji w sprawach :

o uznanie obowiązku ubezpieczenia na wypadek choroby o zaliczenie pracowników do odpowiednich grup zarobkowych, o wysokość wymierzonych składek ubezpieczeniowych i dodatkowych należności, o zwrot składek i rozrachunek części składek pomiędzy pracodawcą i pracownikiem. W czasie wyżej wymienionym załatwiono z tego działu 457 spraw.

III. Sprawy inwalidów wojennych. Trzecim, bardzo ważnym odcinkiem działalności Wydziału Pracy i Opieki jest wykonywanie ustawy z 17 marca 1932 o zaopatrzeniu inwalidzkim w zakresie, należącym do kompetencji władz administracji ogólnej.

Wydział P.O. jako organ II instancji nadaje kierunek pracy i instruuje podległe referaty spraw inwalidzkich przy powiatowych władzach administracji ogólnej, wykonuje nadzór nad działalnością tych referatów i nad działalnością komisji rewizyjno-lekarskich przy powyższych referatach, które orzekają o stopniu utraty zdolności zarobkowej oraz o związku cierpienia ze służbą wojskową osób, które roszczą pretensje do zaopatrzenia inwalidzkiego, Rozpatruje odwołania od orzeczeń wyżej wspomnianych referatów spraw inwalidzkich, załatwia w I instancji podania o zarejestrowanie roszczeń do zaopatrzenia inwalidzkiego, kwalifikujących się do odnośnego załatwienia, oraz wykonuje opiekę nad inwalidami wojennymi i wojskowymi, a mianowicie : a/ decyduje w porozumieniu z Izbą Skarbową w Krakowie o kapitalizowaniu rent inwalidzkich i udzielaniu inwalidom zaliczek na renty.

W roku sprawozdawczym skapitalizowano 1 i udzielono zaliczek na renty

41 inwalidom na łączną kwotę 73.403 zł. 20 gr.

b/ udziela inwalidom i wdowom wojennym zapomóg doraźnych. W roku 1933/34 udzielono zapomóg 342 osobom na łączną kwotę 7.345 zł.

c/ decyduje o przyjęciu inwalidów do " Domu Inwalidów " we Lwowie i prowadzi administrację tego domu, w którym przebywało przeciętnie 54 ciężko poszkodowanych inwalidów wojennych, otrzymując całkowite utrzymanie / wikt, mieszkanie i odzież / i leczenie.

Na utrzymanie ich wydatkowano 88.465 zł. licząc po 4.50 zł. dziennie na osobę,

d/ prowadzi schronisko przejściowe dla inwalidów w którym przebywało w roku sprawozdawczym 381 inwalidów przez 561 dni.

Na prowadzenie schroniska przejściowego wydano 417 zł. 90 gr.

Nadto przy Wojewodzie lwowskim czynna jest Inwalidzka Komisja Odwoławcza, która rozpatruje odwołania stron od orzeczeń komisji rewizyjno-lekarskich przy referatach spraw inwalidów wojennych.

W okresie sprawozdawczym rozpatrzyła Inwalidzka Komisja Odwoławcza 1.604 odwołań. -

WOJEWÓDZKI KOMITET FUNDUSZU PRACY.

Przy Wydziale Pracy i Opieki czynne jest Biuro Wojewódzkiego Komitetu Funduszu Pracy. Funkcje Kierownika biura spełnia Naczelnik Wydziału, wszystkie czynności biura były wykonywane przez urzędników Wydziału. Przewodniczącym Komitetu jest Pan Wojewoda, przewodniczącym Wydziału Wykonawczego Pan Wicewojewoda. -

Działalność Komitetu rozwijała się w kilku kierunkach: 1/ pomoc doraźna dla bezrobotnych, 2/ akcja zatrudnienia, 3/ akcja dożywiania dzieci, 4/ akcja ogródków działkowych, 5/ akcja kulturalno-oświatowa

1/ Akcja pomocy doraźnej. Akcją tą objęte były następujące miejscowości : Lwów, Zagłębie naftowe /Borysław i Drohobycz/, Przemyśl, Krosno, Sanok, Lesko i Turka. Przeciętna cyfra rodzin bezrobotnych,

objętych akcją wynosiła 21.986, w tem około 100.000 osób. Pomoc doraźna polegała na dostarczaniu bezrobotnym chleba, opału i ziemniaków, oraz na wydawaniu obiadów. W okresie sprawozdawczym wydano na tę akcję 19.750 q. mąki / z ilości tej wypieczono 2.135 804 kg. chleba, resztę mąki w ilości 306.226 kg. wydano w naturze 41.689 q. węgla, 2.181 q. drzewa i 28.190.66 q. ziemniaków, oraz 273.098 zł. 70 gr. w gotówce na bony żywnościowe, na podstawie których bezrobotni otrzymywali w umówionych sklepach najpotrzebniejsze artykuły żywnościowe. Obiadów wydano 936. 817 kosztem 203.958 zł.

2/ Akcja zatrudnienia. - W okresie sprawozdawczym Komitet Wojewódzki prowadził wyłącznie zatrudnienie pracowników fizycznych. Specjalnej akcji zatrudnienia pracowników umysłowych i ochotniczych duszyn roboczych nie prowadzono. - Akcja zatrudnienia była realizowana z pożyczek / względnie dotacyj / udzielonych przez Fundusz Pracy poszczególnym pożyczkobiorcom na roboty publiczne. Ogólna suma kredytów na ten cel wynosiła kwotę 2.055.000 zł.

Z kwoty tej : 1/ wydano na roboty drogowe / państwowe, samorządowe, powiatowe i miejskie / 745.000 zł.
na drobne roboty kredyt oddany do dyspozycji

Pana Wojewody, zużyty przeważnie na roboty drogowe
wynosił 127.000 zł.

2/ na roboty meljoracyjne/regulacja Pełtwi, regulacja Tyśmienicy, obwałowanie Widły pod Tarnobrzegiem, csuszanie bagien niżańskich/ wydano 498.000 zł.

3/ na budowę wodociągów w Przemyśle i Rzeszowie 160.000 zł.

4/ na budowę kanałów w Przemyśle i Borysławiu . 245.000 zł.

5/ na budowę kąpieliska we Lwowie . 250.000 zł.

6/ subwencja na budowę szkoły handlowej T.S.L.
w Borysławiu . 30.000 zł.

Wydatkowana na powyższe cele kwota nie zlikwidowała całkowicie bezrobocia na terenie Województwa w każdym jednak razie spowodowała pewne odprężenie na rynku bezrobocia, czego widomym dowodem był brak jakichkolwiek demonstracji bezrobotnych, zamieszek, czy rozruchów. Niewątpliwie powodem tego jest przełom w dotychczasowym podejściu do zagadnienia bezrobocia, który zaznaczył się wyraźnie w okresie sprawozdawczym. Zwrócono uwagę na to, że punkt ciężkości problemu bezrobocia leży przede wszystkim w dawaniu bezrobotnemu możliwości zarobku. Kredyt z Funduszu Pracy przyczynił się również do uruchomienia kredytu z innych źródeł.

Ogólna ilość robotnikodniówek, przepracowanych z kredytu Funduszu Pracy wynosiła w roku 1933/34 - 446.699, ilość zatrudnionych robotników: 17.865.-

3/ Akcja dożywiania dzieci. Udział Komitetu w akcji dożywiania dzieci polegał na subwencjonowaniu już istniejących placówek, częściowo w gotówce, częściowo przez przydział cukru i mieszanki kawowo-cukrowej.

Akcja dożywiania dzieci na terenie Województwa lwowskiego idzie w kilku kierunkach : dożywiania śniadaniem w czasie nauki szkolnej, dożywianie obiadem. akcja ogniskowa i dostarczanie odzieży i książek. Śniadanie, wydawane w szkole składa się ze szklanki gorącego mleka, kawy, herbaty lub kakao i bułki. Śniadanie takie otrzymywało w roku sprawozdawczym 7.517 dzieci we Lwowie i 32.722 dzieci na powiatach. Ogólny koszt śniadań wynosił kwotę 565.918 zł.25 gr. Wartość przydzielonego przez Fundusz Pracy cukru i mieszanki kawowej wynosi kwotę 517.490 zł. 07 gr. reszta w kwocie 48.825 zł. 69 gr. została pokryta przez Urząd Wojewódzki z kredytów Min.Opieki Społecz. samorząd i instytucje społeczne. -

Dożywianiem obiadem objęto 4.378 dzieci we Lwowie i 2.426 dzieci w powiatach. Koszt obiadów w ogólnej sumie 218.655 zł.34 gr, pokryty

został przez Fundusz Pracy / 98.660 zł. 84 gr. / w gotówce i 72.692 zł. 4 gr. w naturze / . Urząd Wojewódzki z kredytów Min.Opieki Społ. / 12.000 zł. / samorządy / 20.201 zł. / , / 4.800 zł. / i instytucje społeczne. -

Akcją ogniskową, polegającą na dostarczeniu dzieciom podwieczorku i umożliwieniu nauki w jasnych, ciepłych ubikacjach przy pomocy nauczycieli objęto 1.831 dzieci we Lwowie. Koszt prowadzenia ognisk wyniósł kwotę 95.947 zł. 15 gr. i pokryty został przez Fundusz Pracy w naturze / 39.922 zł..92 gr./ Urząd Wojewódzki z kredytów Min.Opieki Społecznej / 11.450 zł. samorząd / 42.599 zł. 97 gr. i instytucje społeczne.

Poza dożywianiem dzieci, Wojewódzki Komitet Funduszu Pracy zorganizował w roku sprawozdawczym gwiazdkę dla dzieci bezrobotnych w której wzięło udział 506 dzieci. Dzieci zostały obdarowane płaszczykami i słodyczami. Koszt sporządzenia płaszczy i zakupienia słodyczy oraz przygotowania choinki wyniósł kwotę 12.635 zł. 80 gr.

4/ Akcja ogródków działkowych. Ogródki działkowe ograniczają się w roku sprawozdawczym wyłącznie do miasta Lwowa. W dniu 31.marca 1934 ogólny obszar ogródków wynosił 438.448 m². Na tym terenie było 16 kolonij w tem 11 dla bezrobotnych. Działek było 914 w tem dla bezrobotnych 779. Wielkość działki wynosi - 300 - 600 m².

Subwencja Funduszu Pracy na tę akcję wynosiła 37.000 zł. i zużyta została na prace niwelacyjne, budowę budynków i studzien, zakupno narzędzi i budowę ogrodzenia. Koszty administracyjne ponosi T-wo Ogródków działkowych. Zasada jest, że działkowiec płaci czynsz dzierżawy w wysokości 2- 4 gr. za 1 m²; bezrobotni mogą jednak odrobić czynsz dzierżawny oraz inne świadczenia T-wa / n.p. narzędzia, nasiona itp./ W ten sposób odrobiono 1.737 1/2 dniówek, wartości 4.307 zł. 34 gr.

5/ Akcja kulturalno- oświatowa.- Z powodu szczupłości posiadanych na ten cel kredytów Komitet Wojewódzki nie prowadził akcji samodzielnie, ./.

lecz ograniczył się do subwencjonowania już istniejących organizacji społecznych, które akcję taką prowadzą i to tylko we Lwowie, jako największym ośrodku bezrobocia.-

Otrzymaną z Funduszu Pracy dotację na ten cel w kwocie 5.000 zł. rozdzielono w ten sposób :

Z.P.O.K. 2.500 zł.

Organizacja młodzieży pracującej 2.150 "

Rada Okręg. Rodziny Rezerwistów 350 zł.

Z akcji korzystali bezrobotni zarówno umysłowi, jak i fizyczni. Dostać reżono im książki, gazety, radjo, urządzano wycieczki i przedstawienia, organizowano kursy, a nawet w świetlicach Organizacji młodzieży pracującej prowadzono akcję dożywiania, z której korzystało około 350 osób.-

.....

W Y D Z I A Ł R O L N I C T W A i R E F O R M R O L N Y C H .

Organizacja .Wydział Rolnictwa posiadał w 1933 roku 3 oddziały :
rolny, leśny, i inspektorat rybacki. W oddziale rolnym pracowało
2 inspektorów rolnych. W inspektoracie rybackim oprócz inspektora
rybackiego, pracował nadzorca rybacki w charakterze pracownika kon-
traktowego. W oddziale leśnym jest inspektor ochrony lasów i 3. ko-
misarzy ochrony lasów, a referat łowiectwa prowadzi radca wojewódzki
z etatu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Z dnjem 1. I 1934 r. na podstawie rozporząd. Prez. Rz.P. z dn.
27.X 1933 r. o zespoleniu urzędów ziemskich z władzami administracji
ogólnej i organizacji komisji ziemskich / Dz. U.P.Nr. 85 poz.635/
i stosownie do zarządzenia Ministra Rolnictwa i Ref. Rolnych z dnia
20.XI 1933 r. Nr. BP.A IV - 1/ 11 w sprawie organizacji agend admi-
nistracji rolnictwa i ref. rolnych we władzach administracji ogól-
nej, powstał Wydział Rolnictwa i Ref. Rolnych z zespolenia agend po-
tychczasowych Wydziałów: Rolnictwa i Weterynarji oraz Okręgowego
Urzędu Ziemskiego we Lwowie, na którego czele stał od dnia 27 marca
1932 r. Wojewoda lwowski na podstawie ustawy z dnia 17.II 1932 r.
w sprawie zmian w ustawie o zakresie działania Ministra Reform Rol-
nych i organizacji urzędów i Komisyj ziemskich. Obecnie w skład
Wydziału Rolnictwa i ref. rolnych wchodzi:

- 1/ Oddział rolnictwa w składzie : 1 kierownika oddziału. i 1 refe-
renta rolnictwa, inspektora rybactwa i nadzorcy rewirów.
- 2/ Oddział Urządzeń rolnych z referatem finansowym w składzie: 1 kie-
rownika oddziału, 3 referentów i 2 sekretarzy rachunkowych.

Ponadto na podstawie ustawy z dnia 17/3 1932 r. o postępowaniu
uproszczonem przy regulowaniu stanu hipotecznego gruntów w związku
ze szaleniem w okręgach sądów apelacyjnych w Krakowie i Lwowie

/ Dz.U.R.P. Nr. 38 poz. 392 / wszystkie czynności sędziowskie, związane ze scaleniem gruntów poruczone są dwom sędziom, wyznaczonym przez Prezesów Sądów Apelacyjnych w Krakowie i we Lwowie.

Sprawy związane z przebudową ustroju agrarnego, przeprowadzały na gruncie Powiatowe Urzędy Ziemskie, które od 1/I 1934 wcielone zostały do 5 Starostw jako referaty rol. i ref. rolnych

3/ Oddział pomiarów rolnych w składzie 1 kierownika oddziału, 2 radców / rewidentów pomiar. / 15 mierniczych / w tem 5 samodzielnych / oraz 2 pomocników technicznych.

4/ Oddział wodno-meljoracyjny w składzie 1 kierownika Oddziału, 3 inżynierów meljor. 1 ref. prawnego, 1 pomocnika rachunkowego, 6 techników kontraktowych i 1 siły kancelaryjnej.

5/ Wojew. Inspektorat Ochrony lasów w składzie 1 inspektora i 3-ch komisarzy,

6/ Wojew. Inspektorat Weterynaryjny w składzie 1 inspektora i 2 referendarzy.

Wojew. Komisja Rolna / nie była zwoływana z powodu powstawania na tut. terenie Izby Rolniczej / oraz Wojewódzka Komisja Ziemska / w okresie sprawozdawczym nie była zwoływana /.

ODDZIAŁ ROLNICTWA.

obejmuje zakres organizacji rolnictwa, oświaty rolniczej, wytwórczości roślinnej i zwierzęcej oraz rybactwa z tytułu obowiązujących przepisów ustawowych i nadzoru nad samorządem z ramienia Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych.

Lwowska Izba Rolnicza. Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z 30.V 1933 r. o utworzeniu izb rolniczych z siedzibami w Białymstoku, Kielcach, Lublinie, Lwowie, Łodzi, Łucku i Wilnie oraz o ustaleniu okręgów działalności tych izb / Dz. U.R.P. Nr.7 poz. 44 / Pan Minister Rolnictwa i Ref. Rolnych rozporządzeniem z 25.IV 1933 r. / Monitor Polski Nr. 109 poz. 16 / nadał statut lwowskiej Izbie Rolniczej

z okręgiem działalności obejmującym obszar Województw lwowskiego, tarnopolskiego, stanisławowskiego, oraz mianował komisarza dla uruchomienia L.I.R. inż. Zdzisława Krzyżewskiego min.inspektora rolnictwa.

Wybory radców L.I.R. z okręgów wyborczych stosownie do §.49 statutu L.I.R. zarządził Pan Wojewoda pismem z 11.VII 1933 r. L.R.R. 77/93/33 na dzień 10. IX 1933 r. w 17 okręgach wyborczych na terenie 3-ch województw południowo- wschodnich.

Po przeprowadzeniu wyborów radców z okręgów wyborczych odbyły się stosownie do zarządzenia Min. Rolnictwa i Ref.Rolnych z 31. XII 1933 r. w sprawie wyboru radców przez społeczne organizacje rolnicze do rady L.I.R. / Monitor Polski z 13.I 1934 r. Nr. 10 poz. 15 wybory radców w organizacjach rolniczych.- Zarządzeniem z 2. III 1934 r. Nr. D.R. III 6/10 Pan Minister Rolnictwa i Ref. Rolnych powołał do rady L.I. R. 29 radców z nominacji.

W wyniku skompletowania rady L.I.R. w dniu 21.III 1934 r. odbyło się pierwsze konstytucyjne posiedzenie rady L.I.R.w obecności Pana Ministra Rolnictwa i Ref. Rolnych.

W tymże dniu ukonstytuował się też pierwszy zarząd L.I.R. który wybrał prezesa L.I.R. Dra Kazimierza Paparę.

Powiatowe Komisje Rolne brały żywy udział w pracach rolniczych przez dostosowywanie opracowanych programów do obecnych możliwości budżetowych Tymcz. Wydziałów powiatowych. Ponadto działały na terenie powiatów, Powiatowe Komisje Przysposobienia Rolniczego.

Instruktorów powiatowych w roku 1933/34 na terenie 26 powiatów województwa było 25, instruktorów przysposobienia rolniczego 7, instruktorów gospodarstw przodowniczych opłacanych z zasiłków Minist. Rolnictwa, 5 samorządowych lekarzy weterynaryjnych 2, kontrolerów mleczności 9, instruktor hodowlany trzedy chlewnej 1, instruktorek kół gospodyń 2, razem 51 instruktorów. Dla celów

dokształcenia instruktorów powiatowych w r. 1933/34 przeprowadzono dwa kursy terenowe : w Samborze i Przemyślu. Forma kursu polegała na wzajemnej dyskusji instruktorów i właściwych inspektorów odnośnie metod pracy oglądanych bezpośrednio na terenie.

AKCJA OŚWIATOWA. Gospodar. przodownicze . Akcja gospodarstw przodowniczych prowadzona była w 117 miejscowościach. W 5-ciu powiatach w 150 gospodarstwach prowadzili tę akcję specjalni instruktorzy, zaś w 7 powiatach w 33 gospodarstwach powiatowi instruktorzy.

Przysposobienie rolnicze. Ogólna ilość zespołów przyspos. rolniczego w r. 1933 wynosiła 533 o 4.583 uczestnikach w 375 miejscowościach. W porównaniu z rokiem 1932 ilość zespołów zwiększyła się o 5.5 %. Ilość uczestników zaś o 6.3 %. W akcji konkursowej P.R. brały udział następujące związki młodzieżowe :

Z. M. Rolniczej	w 35 %	St. Mł. Polskiej	w 24 %
Zw. Strzelecki	w 32 %	Zw. Mł. Ludowej	w 9 %

Nagradzano drzewkami owocowymi, książkami rolniczymi, dyplomami honorowymi i detektorami.

Konkurs samodzielnych gospodarzy i gospodyń. Konkursów samodzielnych gospodarzy było w roku 1933 - 122 zespoły o 1503 uczestnikach, w 18 powiatach, zespołów gospodyń o 303 uczestnikach w 8 powiatach.

R o l n i c t w o . Lniarstwo. W roku 1933 Okr. Tow. Roln. zakupiły i rozprowadziły od Wileńskiego Towarzystwa Lniarskiego 160 q nasienia lnu. Zaangażowano do Gródka Jagiellońskiego i Sambora 2 instruktorów lniarskich, które prowadzą specjalne kursy wyprawy, przedzenia i tkactwa, Województwo podzielone na 4 rejony lniarskie.

Doświadczalnictwo. Zakład Doświadczalno- rolniczy we Fredrowie, przeprowadzał w roku 1933 doświadczenia z pomidorami, kalafiorami, cebulą, fasolą, lnem, soją i burakami cukrowymi. Wyników doświadczeń Zakład nie rozpowszechniał ze względu na nieodpowiednie warunki w ciągu tych lat, w których te doświadczenia były przeprowadzane. Zakład zcr-

ganizował 3 włościańskie Koła doświadczalne, w których przeprowadzano doświadczenia łąkowo-pastwiskowe.

Ponadto jest 5 kół doświadczalnych większej własności, w których przeprowadzano doświadczenia nawozowe, odmianowe, uprawne. Szkodniki polne. W roku 1933 pojawiły się myszy polne, szczególnie w powiatach Rudki, Sambor, Drohobycz, Turka, Lesko, Sanok i Krosno.

Celem zwalczenia myszy zastosowano fosforek cynku. Na skutek rychłego wyczerpania się zapasów fosforu cynku oraz utrudnień reglamentacyjnych celnych w odniesieniu do prób sprowadzenia większych jego ilości, akcja powyższa nie osiągnęła odpowiedniego nasilenia. - Sadownictwo. W Województwie lwowskim istnieje 11 większych handlowych szkółek drzew owocowych, które od jesieni 1933 roku zostały zarejestrowane i zakwalifikowane pod względem zdrowotności i jakości przez Lwowską Izbę Rolniczą i P.S. B. rolniczą we Lwowie.

Produkcja roczna drzewek owocowych w szkołkach Województwa lwowskiego - wynosi około 300.000 drzewek. W roku 1933 założono w 13-tu powiatach 512 sadów z 45 tysiącami trzysta osmdziesiąt dziewięć drzewek zakupionych ze szkółek zakwalifikowanych na łączną sumę 68.829 złotych, uzyskaną z kredytu Państwowego Banku Rolnego. -

H e d c w l a . Bydło. Od 1. kwietnia 1933 r. do 1 stycznia 1934 małorolnicy zakupili w 13 powiatach na mocy ustawy o państw. nadz. nad buhajami, 81 buhajów bez pomocy kredytu państw. Banku Rolnego.

Kredyty średnio - terminowe P.B.R. udzielono w latach 1929/31 małorolnym w kwocie 249.495 zł. 90 gr. spłacone zostały do dnia 31. grudnia 1932 roku 30 %, a w roku 1933 - 3 %. Przeprowadzono konwersję 152 pożyczek hodowlanych, w 6-ciu powiatach na sumę 76.954 zł. 4- 7 lat spłacalnych w ratach półrocznych. Do konwersji pozostaje jeszcze 7 powiatów.

Ilość licencjonowanych buhajów w 23 powiatach o wprowadzonej ustawie o p. n. n. zmniejszyła się o 1 %. Podczas licencji buhajów wy-

płacono tytułem premii z funduszków Tymczasowych Wydziałów Powiatowych zŁ.3.005.- Ilość obór zarodowych, oraz kontrola mleczności większej własności zmniejszyła się o 10 %.

W 7 kołach hodowców bydła mniejszej własności zarejestrowanych było krów 282 , w 9 kołach kontroli mleczności pozostawało 3 rok pod kontrolą w 37 miejscowościach, w 543 gospodarstwach 1059 krów.

Premjowanie mleczności krów i higieny obór włościańskich przeprowadzono w 2 powiatach. Konkursy cieląt przeprowadzane były w powiecie jarosławskim wśród samodzielnych gospodarzy na 9 sztukach zarodowych.

Swinie. Ilość kół hodowców trzody chlewnej w roku 1933 wzrosła o 49%, knurów zmalała o 15 %.

O w c e . Liczba owiec wzrosła w 4-ch powiatach objętych pracą owczarską o 10 %. Największy przyrost ilości owiec wykazuje powiat sokalski, dzięki fabryce sukna w Leszczkowie.

Ilość hodowców kół owiec w 4-ch powiatach wzrosła do 14-tu przeprowadzono 26 przeglądów owiec, połączonych z rejestracją materiału, 16 zawodów strzyży owiec, konkurs wychowu jagniąt w 10-ciu Zespołach, przesunięto na nowe stacje 92 tryków i przeprowadzono kastrację 600 tryków. Celem zapewnienia dostaw materiału zarodowego, zarejestrowano 5 owczarni. Garnizony wojskowe w roku 1933 zakupiły 16.000 kg. mięsa baraniego. Przeprowadzono 2 kursy 4-ro tygodniowe wyprawy skór owczych.

Drób. Konkursy producentów drobiu przeprowadzono w powiatach Lesko i Sanok w 40 gospodarstwach. Brak zorganizowanego zbytu drobiu i jaj utrudnia całą akcję.

R Y B A C T W O . Działalność lwowskiego Inspektoratu Rybactwa obejmowała w okresie sprawozdawczym oprócz Województwa lwowskiego również Stanisławowskie, tarnopolskie i wołyńskie.

Na terenie Województwa lwowskiego przeprowadzona została rewizja podziału na obwody rybackie rzek Wisły i Bugu. Wprowadzony został w życie art. 89 ustawy z dnia 7 marca 1932 r. o rybołóstwie mocą którego rybołóstwo na wodach publicznych przejęte zostało na rzecz Państwa.-

Zarybiono sandaczem w łącznej ilości około 1.000.000 ziarn ikry rzeki Bug, San i Dniestr oraz narybkiem pstrąga górny bieg Sanu i Dniestru wraz z góorskimi dopływami.-

W dziedzinie ochrony ryb zaznaczyła się znaczna poprawa w związku ze stosowaniem wyższego wymiaru kar za wykroczenia przeciwko ustawie o rybołóstwie.-

.....

ODDZIAŁ URZĄDZEŃ ROLNYCH.

Do zakresu działania Oddziału Urzędzeń Rolnych należy całokształt spraw, obejmujących przebudowę ustroju rolnego, tudzież sprawy finansowe Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej.

I/ Scalenie gruntów w myśl zatwierdzonego planu^{prac}/scaleniuwo-regulacyjnych na rok 1933 /34 miało być kontynuowane w 7 gminach/ Nie-wistka pow. brzozowskiego, Ostrowy, pow. kolbuszowskiego, Polany pow. krośnińskiego, Koziańnia pow. niżańskiego, Książce pow. przemyskiego, Besko pow. sanockiego / oraz rozpoczęte w 1 gminie Łupków pow. leskiego na łącznym obszarze 8944 ha. Łącznie więc scalenie miało być przeprowadzone w 8 gminach na terenie 8 powiatów. Z tego miano wykonać 2118 ha obliczeniowych, wskazujących stosunek wykonać się mającej sprawy w danym roku do jej całości.

Z powodu jednak wstrzymania przez Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych rozpoczęcia prac scaleniuwych w gminie Łupków na obszarze 717 ha, do czasu uregulowania tytułów własności i posiadania dotyczących gruntów oraz trudności w wykonaniu prac na gruncie, usta-

lony plan prac scaleniowych nie został w pełni wykonany- wykonano tylko 1273 ha obliczeniowych czyli 60.1 % ustalonego planu.

Z wyżej wspomnianych 7 gmin, w 3-ach gminach Niewistka Ostrowy i Kocziarnia o obszarze 1426 ha należących do 566 uczestników scalenia, prace scaleniowe na gruncie zostały w okresie sprawozdawczym ukończone i uczestnicy scalenia wprowadzeni w posiadanie nowoutworzonych działek.

W r. 1934/ 35 kontynuuje się prace scaleniowe w pozostałych 4-ach gminach na obszarze 6827 ha oraz rozpoczęto prace w 2 nowych obiektach / gm. Olchowice pow. krośnieńskiego i Polana pow. leskiego / o obszarze 3060 ha.-

Razem więc prowadzi się prace scaleniowe w 6 obiektach na obszarze 9887 ha, z czego ma być wykonanych 2453 ha obliczeniowe.

2. Przy pracach scaleniowych wszystkie czynności sędziowskie a więc ustalenie tytułów własności, posiadania i obciążeń gruntów przed scaleniem tudzież uregulowanie stanu hipotecznego i w związku z tem opracowanie nowej księgi gruntowej obszaru scalenia, wykonują w myśl ustawy z dnia 17.3 1932 r. / Dz. U.R.P. Nr . 38 poz. 392 / dwaj sędziowie, jeden na terenie powiatów, należących do Okręgu Sądu Apelacyjnego w Krakowie, drugi w powiatach Sądu Apelacyjnego we Lwowie.

Prace nad ustaleniem tytułów własności, posiadania i obciążeń były prowadzone w roku budżetowym 1933/34 w 4-ach gminach Polany, Książyce, Ostrowy i Koropuż, z czego w Ostrowach i Książycach zostały zakończone, w Koropużu i Polanach natomiast kontynuuje się je nadal. Prace nad uregulowaniem stanu hipotecznego po scaleniu prowadzone były w poprzednio już scalonych gminach Wyszatyce pow. przemyskiego i Myścowa pow. krośnieńskiego o łącznym obszarze 4042 ha

należących do 1243 uczestników scalenia. Prac tych w okresie sprawozdawczym jeszcze nie ukończono i opracowuje się je i w bieżącym roku budżetowym. -

W r.1934/ 35 prócz wspomnianych już prac w Koropużu Polanach Myścowej i Wyszatycach, mają ustalone być tytuły własności. Posiadania i obciążeń w scalanych gminach Olchowiec i Polana, tudzież rozpoczęte opracowanie nowych ksiąg gruntowych pozostałych scalonych gmin.-

3. Podział wspólnot na zasadzie ustawy krajowej z r. 1899 oraz likwidacja serwitutów i danin na zasadzie patentu cesarskiego z r. 1853, względnie ustawy krajowej z r. 1873 nie były prowadzone w okresie budż. 1933 /34. Zbyt formalistyczne i przestarzałe przepisy utrudniające procedurę wymagają bezwzględnie nowelizacji.-

4. Wykup gruntów dzierżawionych przez drobnych dzierżawców.

Akcja wykupu gruntów szczególnie aktualną jest w powiatach zachodnich województwa, a mianowicie w powiatach brzozowskim, krośnieńskim, leskim, rzeszowskim, sanockim i tarnobrzeskim. Do wykupu zgłoszone w roku budż. 1933 /34 wnioski tak ze strony dzierżawców, jak i właścicieli w 39 obiektach / miejscowościach /. Akcja odnośna, będąca w stadium początkowym, musi być prowadzona z pewną ostrożnością.- Dlatego też przedewszystkiem dąży się tu do umownego załatwienia sprawy, co jednak natrafia na dość znaczne trudności. -

5. Parcelacja prywatna. Sprawy w zakres ten wchodzące były do końca 1933 r. prowadzone przez b. Powiatowy Urząd Ziemiński we Lwowie, a obecnie należą do kompetencji terytorjalnie właściwych Starostów Powiatowych- jako I. instancji.-

Kontrolę nad parcelacją prywatną, na podstawie sprawozdań/ kuponów / nadsyłanych przez organa I. instancji, w miarę załatwiania poszczególnych stadiów pracy, oraz okresowe sprawozdania do Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych wykonywał do 1934 r. b. Okręgowy Urząd Ziemiński we Lwowie, obecnie zaś Oddział Urządzeń Rolnych, wcho-

dzący w skład Wydziału Rolnictwa i Reform Rolnych Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie, jako władza II instancji, w zakres której wchodzi również sprawy z odwołań od decyzji władz I. instancji.

Plan parcelacyjny na rok 1934 - 4000 ha został w roku 1933 w całości wykonany, choć bowiem rozparcelowano faktycznie tylko 2900 ha, to jednak brakującą ilość ha pokryto z nadwyżki, pozostałej z lat poprzednich.

Plan parcelacyjny na rok 1933, zatwierdzony na obszar 5000 ha wykonany jest w roku 1934, przyczem w I. kwartale wykonano 1700 ha. Parcelacji gruntów z wykazu imiennego, w latach 1933/34 nie przeprowadzano, wobec wypełnienia kontyngentu parcelacyjnego z parcelacji prywatnej.

Zapas ziemi na dzień 1.IV 1934 r. wynosił ca 63.000 ha łącznie z nierozparcelowanym dotąd obszarem z wykazu imiennego. Stan parcelacji w okresie od dnia 1.IV 1933 r. do dnia 31.3 1934 rozparcelowano obszar ogólny 3929 ha między 2430 nabywców utworzono:

- a/ 112 gospodarstw rolniczo-samodzielnych, o łącznym obszarze 715 ha / średnio 6 ha /,
- b/ 124 parcel rzemieślniczo-urzędniczych lub letniskowych, o łącznym obszarze 102 ha / obszar średni 0.75 ha/
- c/ utworzono 4 kolonie specjalne, w czem 1 ośrodek- jako wzorowe gospodarstwo rolne, o łącznej powierzchni 292 ha,
- d/ 2191 parcel ~~raz~~ dodatkowych dla uzupełnienia gospodarstw wiejskich już istniejących o łącznej powierzchni 2657 ha / przeciętnie 1.25 ha oraz e/ przeszedło na rzecz instytucji samorządowych i społecznych lub też wydzielono na cele ogólne - obszar 93. ha.

6/ Uregulowanie stanu hipotecznego rozparcelowanych gruntów.

Regulacja parcelacji na zasadzie ustawy z dnia 23/3 1929 r.

i noweli z dnia 28/9 1933 / zwanej popularnie " Lex Raczyński /, była kontynuowana w roku budż. 1933/34 w większym zakresie ,jak

to miało miejsce w poprzednich latach. Przyczyną wzmożenia się akcji była i jest ta okoliczność, że odnośne przepisy odnosiły się przede wszystkim do wypadków uzgodnienia ze stanem faktycznym stanu hipotecznego nieruchomości oddanych w toku parcelacji w fizyczne posiadanie nabywcom przed dniem 9/I 1926 r. a od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 28.marca 1933 r. przesunięto ten czasokres do dnia 1/I 1933. Najważniejszą i najzłudniejszą czynnością przy tych pracach jest zebranie materiałów i przeprowadzenie dochodzeń w celu przygotowania wniosków do właściwych sądów.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzone zostały na terenie Województwa dochodzenia w 63 obiektach na obszarze 3795 ha rozparcelowanych gruntów. W tym samym czasie przesłane zostały do właściwych sądów wnioski regulacyjne na 26 obiektów rozparcelowanych na obszarze 1453 ha.

Sądy załatwiły definitywnie wnioski dla 6 obiektów wydając postanowienie przepisania tytułów własności na łącznym obszarze 519 ha, odnośnie 486 nabywców / posiadaczy /.

Nadmienić należy, że w każdym wypadku przepisanie tytułu własności nabytych parcel przez posiadaczy nastąpiło w stanie wolnym od długów, mimo, że dotyczące nieruchomości ziemskie przed wdrożeniem regulacji były obciążone znacznymi długami.-

W planie prac na rok budżetowy 1934/35 przewiduje się przygotowanie i wniesienie do sądów wniosków regulacyjnych odnośnie rozparcelowanych gruntów na obszarze 2500 ha.-

7. Parcelacja gruntów Państwowych. Przy parcelacji gruntów państwowych przeprowadzano w roku budżetowym 1933/ 34 : parcelację działek, oddanych przez poprzednio zatwierdzonych nabywców, którzy zrzekli się prawa ich nabycia, zwolnienie rozparcelowanych gruntów w kilku majątnościach od długów i serwitutów ciążących

na nich, przeszacowanie działek, których poprzednie szacunki zostały zaskarżone. rozrachunki ostateczne z nabywcami poprzednio zatwierdzonymi, w sprawie których wydawano równocześnie orzeczenia ostateczne / z art. 61 ustawy o wykonaniu reformy rolnej - zastępujące przy parcelacji rządowej kontrakty kupna sprzedaży / tudzież regulację hipotek utworzonych działek na tych nabywców przy równoczesnem zabezpieczeniu hipotecznem zakredytowanej reszty ceny kupna.

Zatwierdzono więc w okresie sprawozdawczym w 2 obiektach 13. nabywców na tyleż działek o łącznym obszarze ok. 19 ha. których wartość szacunkowa wynosi 25016 zł. Do rozparcelowania względnie sprzedaży pozostaje jeszcze w 2 majątkach 6 działek o obszarze łącznym ok. 19 ha, na które brak na razie kandydata.

Zwolniono od ciążących długów i serwitutów ok. 97 ha gruntów rozparcelowanych w 8 majątkach / Hubice, Hujsko, Łopusznica, Partno, Pietnice, Pietnice z Kolonją Rosenberg, Polana i Wolica, wszystkich w powiecie dobromilskim, zwolnienia te uzyskano bez żadnych odszkodowań czy rekompensaty.

Przeszacowano działek 43 o łącznym obszarze ok. 75 ha, przyczem cenę szacunkową obniżono z 94224 zł. na 54550 zł. Przeciętna więc cena 1 ha wyniosła ok. 720 zł.

Przeprowadzono ostateczne rozrachunki i wydano przeczenia przewłaszczenia dla 65 nabywców działek o obszarze ok. 119 ha z 11 majątków, przyczem cena kupna sprzedaży wynosiła 97147 zł. 03 gr. zakredytowana zaś reszta należności 86896 zł. 20 gr. spłacalnych w ratach amortyzacyjnych w ciągu 5 do 41 lat zależnie od wysokości zadłużenia, wielkości rocznych rat tudzież życzenia nabywców. wniosków hipotecznych o utworzenie z powstałych przy parcelacjach rządowych działek nowych ciąż hipotecznych i przepisanie

ich tytułów własności na nabywców, wysłano do właściwych Sądów 92, z czego Sądy załatwiły ostatecznie 20. W roku budżetowym 1/34/35 wykanczać się będzie dawne parcelacje rządowe, aż do hipotecznego uregulowania tytułów własności na rzecz nabywców, tudzież przeprowadzi parcelację nowego obiektu państwowego o obszarze ok. 100 ha ziemi w gminie Sarzyna, powiatu Łancuckiego, przekazanego do parcelacji przez Ministerstwo Komunikacji.

8. Nieparcelacyjny obrót ziemią. Do kompetencji Urzędu Wojewódzkiego, a poprzednio do b. Okręgowego Urzędu Ziemskiego, należą sprawy przewłaszczenia lub podziałów fizycznych majątn. o obszarze ponad 300 ha, jako I. instancji oraz odwołania od decyzji Starostów Powiatowych w tychże sprawach, gdy obszar majątności jest mniejszy niż 300 ha, jako II instancji.-

W okresie od dn. 1.IV 1933 r. do dn. 31/3 1934 r. zatwierdzono podział fizyczny współwłaścicieli w czterech majątnościach i przewłaszczenie części idealnych w trzech majątnościach, przyczem wskutek tego nigdzie nie został uszczuplony zapas ziemi dla celów reformy rolnej, ani też nie uległy zmianie stosunki wyznaniowe i narodowościowe właścicieli. Ponadto została w całości przewłaszczona majątność o powierzchni 577 ha, stanowiąca własność korporacji Chrześcian m. Sambora, na rzecz trzech współnabywców wyznania mojżeszowego.

9. B u d o w n i c t w o . Urząd Wojewódzki lwowski otrzymał od b. Okręgowego Urzędu Ziemskiego we Lwowie 1 maszynę dachówczarkę/typ Nr. 2/ i 10 form do gąsiorów, dla wyrobów betonowych, powyższe są stale w użyciu oddane bezpłatnie uczestnikom scalenia gm. Koziaśnia pow. niskiego, przenoszącym swe zabudowania na nowe kolonie.

W roku 1933 wyprodukowano 34200 sztuk dachówek i 390 gąsiorów. W roku 1934 zostały, maszyna i formy, oddane do gm. Ostrowy kolonja w pow. Kolbuszowa, również uczestnikom scalenia.-

10. Sprawy finansowe. z zakresu prac prowadzonych do dnia 31/12 1933 r. przez Okręgowy Urząd Ziemiński we Lwowie, następnie przez Oddziały: 1/ Urzędzeń Rolnych, 2/ Pomiarów Rolnych, 3/ Wodno-Meljoracyjny Wydziału Rolnictwa i Reform Rolnych, Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej załatwia Referat finansowy w Oddziale Urzędzeń Rolnych. Plan finansowo gospodarczy F.O.R.R. przewiduje podział wpływów i kredytów za prace na :

1/ scaleniowo - regulacyjne, 2/ parcelacyjne, 3/ meljoracyjne i 4/ kredytowe.- Na podstawie tego planu Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych otwarło do dyspozycji Urzędu Wojewódzkiego lwowskiego w okr. budż. 1933/34 kredyty dla części: ad 1/ scaleniowo-regulacyjnej w sumie zł. 122.745, ad 2/ parcelacyjnej zł.21.415, z podziałem na parcelację a/ rządową zł. 530.- b/ uregulowanie stanu hipotecznego dawnych parcelacji prywatnych zł.10.082.- i c/ nadzór nad parcelacją prywatną zł. 10.803.- ad 3/ meljoracyjnej zł. 11.685.

W kredytach tych nie mieszczą się koszty uposażenia personelu etatowego zatrudnionego przy pracach Funduszu w 3-ch na wstępie wymienionych Oddziałach oraz odnośnego personelu w 5 Starostwach Powiatowych, lecz pokrywa je budżet Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych.

Z kredytu dla części scaleniowo-regulacyjnej pokryte wydatki na a/ uposażenie personelu wykonawczego Urz. Wojew. zł.46.451.- b/ kosztą podróży i diety zł. 4.404.- c / wynagrodzenie mierniczych przysięgłych za prace pomiarowe przy scaleniu gruntów zł.17.753.- d/ zaliczkowo opłacone świadczenia przy scaleniu zł. 7.313.- e/ akordy wykonawcze dla personelu wykonawczego pomiarowego i premje zł. 19.211.- f/ na inwentarz techniczny, konserwację tegoż druki, materiały rysunkowe i.t.p. zł. 3.505- wreszcie g/ regulacji hipotek w związku ze scaleniem gruntów zł.21.436.-

Za wykonanie techniczne wymierzono opłaty uczestnikom scalenia w jednej tylko gminie Mostki / Graba / powiatu niżańskiego w kwocie 14.896 zł. 89 gr. Inne gminy zostały zwolnione przez Pana Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych od obowiązku ponoszenia tych kosztów. Z tytułu zwrotu zaliczkowo pokrytych świadczeń wymierzono uczestnikom scalenia w 4-ch gminach zł. 35.014 gr.96, przekazując te należności do administracji i ściągnięcia Oddziałowi Państwowego Banku Rolnego we Lwowie. Wpływy do Banku Rolnego z tego tytułu, wahają się w granicach od 15- 20 % rocznie z powodu trudności płatniczych wśród małorolnych.-

Z części parcelacyjnej pokryto koszty podróży i diety personelu Starostw Powiatowych w kwocie zł.493.- przy parcelacji gruntów państwowych prowadzonych w 15 gminach na gruntach przejętych w latach ubiegłych od Dyrekcji Lasów Państwowych we Lwowie o łącznym obszarze 277 ha 6672 m² na łączną sumę wartości szacunkowej przejęcia zł. 236.345 gr. 69. Ceny kupna od nabywców 241 ha 1556 m² gruntu, wynoszą zł. 238.321 gr. 58.- Po uiszczeniu zadatków i dokonaniu kilkudziesięciu rozrachunków reszty cen kupna, przekazano do administracji Oddziału Państwowego Banku Rolnego we Lwowie. Koszty uregulowania stanu hipotecznego dawnych parcelacji prywatnych: a to uposażenie personelu wykonawczego technicznego zł. 3.301. oraz kosztu podróży i diety tegoż oraz personelu Urzędu Wojewódzkiego i Starostw Powiatowych w kwocie zł. 6.470.- Koszty te podlegają zwrotowi na zasadzie uchwał sądowych w rzeczywistej ich wysokości.- Administrację tymi należnościami prowadzi tut. Referat Finansowy. Wpływy wynoszą w okr. budż. 1933/34 zł. 4.044 gr. 21 i wyrażają się w 50 % przyznanych w tym czasie należności, co należy tłumaczyć również trudnościami płatniczymi w rolnictwie. Ogólna suma przyznanych w latach ubiegł. a nieuiszczonych dotąd należności wynosi zł. 25.840.-

./.

Koszty nadzoru nad parcelacją prywatną wynosiły na uposażenie zł.8.092 i na koszt podróży i diety zł.1863.- Z tytułu nadzoru pobierane są na zasadzie ustawy o wykonaniu reformy rolnej 1 % opłaty jako dochody Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej. Opłat tych wymierzono parcelującym w okresie sprawozdawczym zł.53.212. Zaległości z lat ubiegłych wynosiły zł.184.157 gr.04. Łącznie zatem w administracji tut. Referatu Finansowego pozostawało zł.237.369 gr. 04.- Od niespłaconych w terminie należności po upływie dni 14-tu, pobierane są 1/2 % mieś. kary za zwłokę. Na poczet tych należności ściągnięto w okresie 1933/34 na należności zł. 40.181 gr. 15 oraz zł. 2.230 gr.25 tyt.należnej kary za zwłokę. Postępowanie egzekucyjne prowadzone we wszystkich zaległych sprawach przez Urzędy Skarbowe na tut. wnioski, postępuje opornie ze względu na trudności płatnicze wśród parcelujących. Z części meljoracyjnej pokrywano wydatki na ekspertyzy, projekty i roboty meljoracyjne w łączności ze scaleniem gruntów i przebudową ustroju rolnego w 6 gminach, przyczem wydatkowane : na a/ uposażenie personelu zł. 6.587.- b/ koszt podróży i diety personelu wykonawczego i nadzorczego zł. 1434. c/ na robocizny i inne świadczenia przy wykonywaniu robót meljoracyjnych zł. 2.889. i d/ druki, materiały rysunkowe, konserwacja inwent. technicznego zł. 201. W zakończonych w tym czasie 3 obiektach wymierzono do zwrotu i doręczono nakazy płatnicze na zł.19.676 gr. 49 z planem spłaty na lat pięć. Do administracji Oddziału Państwowego Banku Rolnego we Lwowie, przekazano należności za meljoracje w gm. Serdyca powiatu lwowskiego, na kwotę zł. 11.311 gr.52 z terminem płatności w ciągu lat trzech.-

Wpłaty nieznaczne^w kwocie zł.612 z powodu znacznego obciążenia uczestników z tytułu rat pożyczek długoterminowych na kupno

gruntów, zwrotu świadczeń scaleniowych, wreszcie należności meljoracyjnych.-

W części kredytowej udzielano pożyczek na kupno gruntu w związku ze scaleniem, na inwestycje, wreszcie na przeniesienie budynków w związku ze scaleniem gruntów.

Na powyższy cel w r. 1933 Ministerstwo przyznało i otwarło w Państwowym Banku Rolnym Oddział we Lwowie akredytywy w kwocie zł. 25.724 z czego przypada na pożyczki na kupno gruntu zł. 5.724, i na pożyczki na pokrycie kosztów przeniesienia budynków zł. 20.000. Na podstawie orzeczeń wydanych przez b. Okręgowy Urząd Ziemi i Urząd Wojewódzki lwowski, Oddział Państwowego Banku Rolnego we Lwowie wypłacił z kredytu w kwocie zł. 5.724, oraz z pozostałości kredytowej w roku 1932 w kwocie zł. 173.400. 62-om nabywcom gruntu w związku ze scaleniem w gm. Kniażyce, powiatu przemyskiego zł. 153.900. Nie zrealizował jednak w roku 1933 pozostałą resztę kredytu w kwocie zł. 25.224, przeznaczoną dla 16 nabywców gruntu w scalanej gminie Mostki / przysiółek Graba / powiatu niżańskiego.

Z pozostałości kredytowej z roku 1933 na pożyczki inwestycyjne wypłacono resztę kredytu w kwocie zł. 2099 gr. 12. W roku 1933 Ministerstwo nie przyznało na powyższy cel żadnych akredytów. Z kredytu zł. 20.000 na przeniesienie budynków w związku ze scaleniem wypłacono zł. 18.950- 11 tu uczestnikom scalenia w gm. Serdyca powiatu lwowskiego i 45 -ciu uczestnikom w gm. Myścowa pow. krośnieńskiego. Administrację należności przypadających do zwrotu z tytułu wyżej omówionych pożyczek prowadzi Państwowy Bank Rolny Oddział we Lwowie.

Na rok 1934 Ministerstwo Roln. i Ref. Rolnych otwarło w Oddz. Państwowego Banku Rolnego akredytywy na przebudowę gospodarstw przy scalaniu gruntów na sumę 15.000 złotych.-

ODDZIAŁ POMIARÓW ROLNYCH. W zakres czynności Oddziału prócz prac pomiarowych, dotyczących regulacji po zasadzie ustawy z 23.III 1929 r. oraz prac scaleniowych, prowadzonych w terenie personelem własnym, a wyszczególnionych w sprawozdaniu Oddziału urządzeń Rolnych - zachodziły jeszcze czynności związane z nadzorem technicznym nad pracami dotyczącymi przebudowy ustroju rolnego a wykonywanymi przez mierniczych przysięgłych.

Z tytułu tego nadzoru przeprowadzono rewizję kameralną operatorów technicznych z zakresu 1/ parcelacji prywatnej w 228 obiektach o łącznej powierzchni 4602 ha, 2/ regulacji na zasadzie ustawy z 23/III 1929 r. w 29 obiektach o obszarze 881 ha. i 3/ zamiany gruntów w 8 obiektach o obszarze 132 ha. Ponadto w zakres czynności Oddziału wchodzi prowadzenie Archiwum planów dotyczących prac związanych z przebudową ustroju rolnego obejmujące czasokres od wejścia w życie ustawy o reformie rolnej, która służy dla celów ewidencyjnych dla użytku władz oraz stron interesowanych.-

ODDZIAŁ WODNO-MELJORACYJNY. W związku z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 w sprawie zniesienia Urzędu Ministra Robót Publicznych wszelkie sprawy wodne nie należące do zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych lub Ministra Komunikacji zostały przekazane b. Okręgowemu Urzędowi Ziemijskiemu we Lwowie.

Przejęcie tych agend przez b. Okręgowy Urząd Ziemijski we Lwowie, nastąpiło w ciągu stycznia i lutego 1933 r. Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. sprawy administracji Reform Rolnych zostały ześpolone z zakresem działania Wojewodów i Starostów, a temsamem zakres działania w sprawach wodnych z powrotem został włączony do administracji ogólnej na Wydziale Rolnictwa i Reform Rolnych Urzędu Wojewódzkiego

Z chwilą przejęcia przez Wydział Rolnictwa i Reform Rolnych agent b. Okręgowego Urzędu Ziemskiego we Lwowie, Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych wydało cały szereg zarządzeń organizacyjnych dla usprawnienia działalności nowo utworzonego na Wydziale Rolnictwa Oddziału Wodno-Meljoracyjnego. Zakres działania tego nowo-kreowanego Oddziału podzielono w myśl zarządzenia Władzy Centralnej na następujące referaty, jak :

- 1/ referat spraw wodno- administracyjnych,
- 2/ " " meljoracji podstawowych,
- 3/ " " meljoracji dokonywanych w związku z przebudową ustroju rolnego.
- 4/ " drobnych meljoracji
- 5/ " inspekcyjny,
- 6/ rachuba publicznych przedsiębiorstw meljoracyjnych i administracja kredytami przydzielonemi z Funduszu Pracy.
- 7/ sprawy archiwalne, biblioteka i składnica instrumentów.

W ten sposób zorganizowano Oddział Wodno-Meljoracyjny rozpoczął swą działalność z dniem 1 stycznia 1934 r.

O ile chodzi o agendy spraw technicznych publicznych przedsiębiorstw Meljoracyjnych, to dla tych zagadnień Władza Centralna zarządzeniem z 23.marca 1934 r. utworzyła specjalne jednostki administracyjne pod nazwą " Państwowych Kierownictw Robót Meljoracyjnych ", których na terenie działalności Urzędu Wojewódzkiego znajduje się pięć, a mianowicie : we Lwowie, Rzeszowie, Samborze, Tarnobrzegu i Krystynopolu,przyczem jednocześnie ustalono terytorjalny zakres właściwości tychże Kierownictw.-

Zauważa się. iż obecne agendy Oddziału Wodno-Meljoracyjnego zostały przez Wydział Rolnictwa i Reform Rolnych przejęte w takim samym zakresie działania, w jakim znajdowały się w czasie istnienia jeszcze Okręgowych Urzędów Ziemskich. Działalność Oddziału

Wodno-Meljoracyjnego w pierwszym rzędzie zajęła się zagadnieniem organizacyjnym, gdyż od tego postulatu zależało usprawnienie administracji wszystkich robót prowadzonych tak z kredytu państwowego funduszu meljoracyjnego, jak i z kredytów przydzielanych z Funduszu Pracy.

Jednem z głównych zadań było przede wszystkim konserwowanie i utrzymywanie już wykonanych kosztem wielu milionów robót meljoracyjnych t.j. regulacji i obwałowania rzek, osuszenia bagien i.t.p. które w okresie wojennym jak i powojennym wskutek ograniczenia kredytów doznały dotkliwego zaniedbania, oraz zamienienia jak największej ilości dotychczasowych nieużytków t.j. mokradeł, bagien i.t.d. na użytki rolne, a to celem dania jak najliczniejszej rzeczy bezrobotnych warstwu pracy, oraz powiększenia wskutek tego majątku narodowego. W związku z tem już w roku 1932 Wydział Meljoracyjny b. Okręgowego Urzędu Ziemskiego przedłożył szeroki program dla uzyskania kredytów z Funduszu Pracy. Starania te i celowość zamierzonych robót znalazły uznanie Władz centralnych, czego dowodem było przyznanie na okres sprawozdawczy kredytów z Funduszu Pracy w wysokości 500.000 zł.

Dalszem z zadań było uporządkowanie stanów prawnych w przedsiębiorstwach publicznych meljoracyjnych, uruchomienie nieczynnych Spółek Wodnych, jak i możliwie najspiesniejsze zawiązanie Spółek dla przedwojennych przedsiębiorstw w szczególności dla repartycji od dziesięć lat zaległych datków konkurencyjnych, w kwocie około dwu i pół milionów, a stan ten został uchwycony drogą rozliczeń po przejęciu agend b. Ministerstwa Robót Publicznych przez Okręgowy Urząd Ziemski.

Następnem zadaniem była sprawa utrzymania w należyтым stanie wykonanych kosztem wielo- milionowych subwencji krajowych meljoracji szczegółowych w ilości 166 przedsiębiorstw. Oddział przeprowadził ścisłą ewidencję tychże przedsiębiorstw zamierzając przeprowadzać

inspekcje co do utrzymywania w należytych stanie wykonanych już meljoracji szczegółowych a w związku z tem wydał odpowiednie polecenia Starostwom Powiatowym co do wykonywania nadzoru z tytułu przepisów ustawy wodnej. Sprawa samych inspekcji nie została jednak przychylnie załatwioną, gdyż Ministerstwo Rolnictwa stanęło na stanowisku, że dla tych meljoracji pomoc techniczna może się ograniczyć tylko do pomocy biurowej.

Prowadzone są również prace meljoracyjne związane z przebudową ustroju rolnego w ilości 5 przedsiębiorstw oraz konserwacja wykonanych w ubiegłych latach urządzeń meljoracyjnych dla trzech Spółek Wodnych. W przyszłym roku przewiduje się wykonanie dalszych robót meljoracyjnych na obiektach scalanych, do czego w okresie sprawozdawczym uskutecznione już roboty przygotowawcze. W końcu zauważa się, że Oddział prowadzi i nadzoruje roboty publicznych przedsiębiorstw meljoracyjnych na terenie Województwa Tarnopolskiego. Poza powyższymi zadaniami Oddział Wodno-Meljoracyjny przejął również wszystkie sprawy wodno-administracyjne wchodzące w zakres kompetencji Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych a które do czasu zniesienia Ministra Robót Publicznych załatwiane były na Wydziale Administracyjnym Urzędu Wojewódzkiego, jak sprawy odwoławcze, orzecznictwo w sprawach wodnych należące do kompetencji II instancji, odpowiedzi na skargi do Trybunału Administracyjnego. W tym celu utworzono specjalny referat prawny, który ponadto wykonuje nadzór nad władzami wodnymi I instancji/ Starostwami i udziela porady prawnej Państwowym Kierownictwom Robót Meljoracyjnych. Tenże referat opracowuje również projekty rozporządzeń Wojewody, statuty dla Spółek Wodnych, zajmuje się zastępstwem Prokuratorji Generalnej na rozprawach sądowych i.t.d. Oddział Wodno-Meljoracyjny w myśl zarządzeń Władz Centralnych zajmuje się opracowywaniem projektów przyszłych robót meljoracyjnych zwłaszcza wykonać się mających z Fun-

duszu Pracy, wydaje opinie techniczne dla spraw wodno- administracyjnych, bierze udział w zakresie znawstwa technicznego przy dochodzeniach wodno- prawnych przeprowadzanych przez Urząd Wojewódzki a częściowo i przez Starostwa Powiatowe, przeprowadza rewizje już wykonanych projektów meljoracyjnych w kierunku oszczędnościowym.

Do zakresu działania pięciu podległych Urzędowi Wojewódzkiemu Państwowych Hierarchicznych Robot Meljoracyjnych należy w szczególności prowadzenie publicznych budowlanych przedsiębiorstw meljoracyjnych, jak regulacja rzek, osuszanie bagien obwałowanie rzek, konserwacja publicznych urządzeń meljoracyjnych, wykonywanie robót meljoracyjnych w związku z przebudową ustroju rolnego, nadzór nad meljoracjami szczegółowymi wykonywanymi przy użyciu Funduszy państwowych, inicjowanie zakładania Spółek Wodnych oraz nadzór nad nimi w granicach obowiązujących przepisów a w końcu także i częściowy udział przy dochodzeniach wodno- prawnych.

W roku sprawozdawczym roboty w zakresie meljoracji finansowane były:

A. Publiczne meljoracje w toku wykonywania :

1/ Państwowy Fundusz Meljoracyjny	139.115.32
2/ Fundusz Pracy	498.000.-
3/ Fundusz Bezrobocia	36.000.-
4/ Wpłaty Spółek Wodnych	52.539.26
5/ Wpływy z budżetu paraf.	79.881.43
6/ Inne dochody	<u>63.787.11</u> - 869.323.12

B. Publiczne meljoracje w stanie ustawowej konserwacji :

1/ Państwowy Fundusz Meljoracyjny	41.600.-
2/ Budżet parafowany	7.900.-
3/ Spółki Wodne	26.502.-
4/ Dochody własne i inne	<u>34.330.59</u> - 110.332.59

C. Meljoracje w związku z przebudową ustroju rolnego :

Fundusz Obrotowy Reform Rolnej 11.339.78

D. Kredyty na spłatę długów

Państwowy Fundusz Meljoracyjny łącznie zatem do dyspozycji tut. Oddziału pozostawała kwota - 44.161.51 razem - 1.035.157.- zł.

Z sumy powyższych przychodów wydano :

A-B 1/ na roboty ziemne 342.601.31
 2/ roboty faszynowe 48.596.34
 3/ roboty kamienne 1.525.90
 4/ roboty ubezpieczające . . . 20.795.15
 5/ budowa obiektów 73.189.87
 6/ wykupno gruntów 13.388.53
 7/ konserwacja 137.171.52
 8/ administracja 103.990.55
 9/ Inwentarz i materiały . . . 105.873.39
 10/ Nieprzewidziane 47.953.11 - 895.085.67

C. Meljoracje w związku z scaleniem 11.339.78

D. Spłata długów \$ 44.161.51

R a z e m 950.586.96

Stan zatrudnienia :

1/ Pracowników etatowych/ personal inżynierski,
 prawniczy, rachunkowy, kancelaryjny . . . 11
 2/ Pracowników etatowych / nadzorcy rzek 17
 3/ Pracownicy z Funduszu Pracy 19
 4/ Służba rzeczna / straż opłacana z Funduszu Meljor. 72
 5/ Robotników 1350

./.

Następujący schemat przedstawia szczegółowo ilość i jakość wykazanych robót:
Wykonano roboty:

Nazwa melioracji	Obważano km.	Regulacja rzek km.	Odwod. podsta- wowe		Robót ziemnych		U m o c n i e ś i			O b j e k t y :
			ha	kanal km.	nasyp m3	wykop m3	płotki km.	darnio- wanie m.kw.	fazy- nada m3.	
Regulacja rz. Rety	-	0.150	-	-	-	459	1015	-	380	1/ Jaz żel-bet. z mostem drogowym III kl. 1
" " Sołokiji	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2/ Mostków betonowych 5
" " pot. Kijowskiego	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3/ Przepusty bet. nowe - 6
" " rz. Pełtwi	13.500	-	420	3034	64102	41182	-	65301	-	4/ Mosty drewniane - 7
" " Tyśmienicy	3.300	3.500	-	-	19036	129979	-	-	21670	5/ Sluzy betonowe - 13
" " Kłodnicy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6/ Progi kamienne 13
Kolmatacja bag. nad- niestrz.	-	-	735	7690	-	16750	-	-	-	
Reg. rzeki Wereszycy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
" " Błóżewki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
" " Wisłoku i Pielnicy	0610	-	89	1876	4438	6340	0220	-	180	
" " kan. Bucorzyckiego	-	-	100	1200	-	2895	-	-	364	
" " rz. Mleczy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Osuszenie bag. rze- szowskich	-	-	235	4258	-	13002	1063	1.276	-	
Reg. gór. Trześniówki	-	-	-	-	-	-	-	-	168	
Zmiana ujścia Łęgu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Zabudow. Łęgu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Osuszenie bag. niżan.	-	-	531	2520	-	11407	3240	6003	2685	
Regul. bag. Grębów	-	-	-	1910	-	-	-	-	-	
Podwyższ. wałów Wisły	7.394	-	-	-	91140	-	-	1486	-	Melior. w toku regulac.
Konserw. pot. Dumny	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
" " Przegnojów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
" " dol. Trześniówki	-	-	-	-	-	-	-	-	650	
" " wałów Wisły i Sanu	-	-	-	-	-	931	-	2232	-	
" " dolnego Łęgu	-	-	-	-	-	-	-	356	720	
" " pot. Błotnia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
" " Pustej	-	-	-	-	-	3414	-	-	-	Meliorac. w stanie kons.
	24804	3650	2110	22488	178716	226359	5538	76654	26817	Ponadto Oddz. administruje obszarem leśnym około 600 ha z którego pobiera materiał drzewny dla robót regulac.

Tak więc przedstawia się działalność administracyjna Oddziału Wodno - Meljoracyjnego w zakresie stosunków wodnych.

.....

WOJEW. INSPEKTORAT OCHRONY LASÓW. W Oddziale Ochrony lasów pracuje Wojewódzki Inspektor ochrony lasów, mając do pomocy 3-ch Komisarzy Ochrony lasów, którzy zarazem posiadają obwody komisarskie, w skład których wchodzi po 2 powiaty. -

Na terenie tutejszego Urzędu Wojewódzkiego pracuje 5 Komisarzy, a mianowicie w Sanoku, Samborze, w Rzeszowie, w Przemyśle i w Starostwie powiatowym lwowskim.

Ogólna powierzchnia lasów prywatnych w Województwie lwowskim wynosi 658.000 ha.

Lasy te, szczególnie większe obszary są zagospodarowane na podstawie planów lub programów gospodarczych.

Gospodarka w lesie jakkolwiek z każdym rokiem staje się bardziej racjonalna i intensywniejsza, to jednak skutki zniszczenia lasów w czasie wojny światowej i po wojnie, a następnie szkody mrozowe z roku 1928/ 29 przez dłuższy czas będą ujemnie wpływały na tok gospodarki. Mrozy z roku 1928/ 29 uszkodziły na terenie Województwa lwowskiego w silniejszym stopniu drzewostany bukawe i jodłowe, które szczególnie starsze będą musiały być stopniowo usuwane w zwiększonej ilości w przeciwnym razie z powodu przetrzymywania ich na pniu mogłyby stracić na wartości nawet o połowę. Oddział leśny opracował odnośny projekt użytkowania drzewostanów jodłowych i bukowych, który Urząd Wojewódzki wysłał do Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych. Po zaaprobowaniu projektu użytkowania wspomnianych drzewostanów przez Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych, zostaną wysłane do Starostw powiatowych i Komisarzy ochrony lasów stosowne zarządzenia, celem skierowania użytkowania lasów uszkodzonych przez mrozy na wła-

ściwe tory. Pozatem na terenie Urzędu Wojewódzkiego lwowskiego drzewostany świerkowe wprowadzone przed około 30-tu laty na niewłaściwe dla nich siedlisko, gromadnie usychają, będąc nawiedzane przez grzyba korzeniowego. Drzewostany wspomniane będą musiały przedwcześnie być usunięte i zastąpione właściwymi gatunkami, jakie mogą rosnąć na danym siedlisku.

Ze szkodników leśnych należy wymienić brudnicę mniszkę, którą wystąpiła w powiecie tarnobrzesckim, kolbuszowskim i niżańskim, jednak jak z ostatnich sprawozdań Komisarzy ochrony lasów można wnioskować, znajduje się ona obecnie w stanie zamierania.-

Stan zalesień stale poprawia się, jednak są jeszcze w tym kierunku zaległości, wynikłe wskutek kryzysu i niemożliwości wydatkowania przez niektórych właścicieli większych sum na zalesienia. Ponieważ jednak zalesienia są podstawą przyszłych lasów, z tego też powodu na zalesienia zwraca się szczególną uwagę w czasie każdej lustracji.

Większe nieprawne wyręby zdarzają się na ogół rzadko, prawdopodobnie z powodu ostrych rygorów łącznie z konfiskatą drzew nieprawnie wyrębanego przewidzianych w rozporządzeniu o ochronie lasów niestanowiących własności. Częściej natomiast zdarzają się kradzieże, a nawet w niektórych powiatach, jak turczański i sokałski występują one masowo. Z tego też powodu Urząd Wojewódzki wystąpił do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z właściwym projektem, mającym na celu zwalczanie tych kradzieży, przez ścisłą kontrolę drzewa przewożonego.

Wylesień - powierzchni leśnej prawie, że obecnie nie udziela się i ogranicza się je do wypadków koniecznych, np. w czasie komasacji, wyrównania granic, budowy domów administracji leśnej, założenia deputatów rolnych.

Po utworzeniu Izby Rolniczej nadzór fachowy nad leśnikami powiatowymi Urząd Wojewódzki powierzył Inspektorowi leśnemu Izby Rolniczej, z powodu czego lasy gminne, mając większy nadzór, będą mogły racjonalnie prowadzić gospodarkę leśną i większy mieć dochód z lasu, aniżeli było to do-tychczas.

W bieżącym roku Oddział ochrony lasów wszczął propagandę za wstępni-
waniem leśników z lasów prywatnych do Przysposobienia wojskowego
leśników. W następnym roku gospodarczym zamierza się przez dokony-
wanie k lustracji lasów wpływać na właścicieli w kierunku zalesień,
a lekceważących kwestję odnowień pociągnąć do odpowiedzialności
karno- administracyjnej, zgodnie z rozporządzeniem o ochronie la-
sów nie stanowiących własności Państwa. Dalej będzie się pro-
wadzić walkę z brudnicą mniszką, aż do jej ostatecznego zwalcze-
nia. Użytkowanie drzewostanów uszkodzonych przez mrozy, będzie się
regulowało w myśl elaboratu opracowanego po zatwierdzeniu tegoż
przez Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych. -

Niezależnie od powyższych wytycznych, dalej będzie się przeprowa-
dzać badanie lasów w związku z przedkładaniem do zatwierdzenia pla-
nów, programów gospodarczych, lustrację dokonanych wyrębów i za-
biegów gospodarczych, jak trzebieże i czyszczenie, lustrację
obwodów komisarskich, referatów leśnych w Starostwach powiatowych,
jak też działalności leśników powiatowych.-

.....

WOJEW. INSPEKTORAT WETERYNARYJNY. Oddział Weterynaryjny, jako organ
fachowy sprawował kierownictwo i nadzór w akcji zwalczania chorób
zaraźliwych zwierząt, oraz wykonywał z ramienia Wojewody nadzór
państwowy nad urzędowym badaniem zwierząt rzeźnych i mięsa w za-
kresie przewidzianym w obowiązujących przepisach ustawowych.-

Walka z chorobami zaraźliwymi zwierząt . Szczególniejszą wagę przykładano do należytego prowadzenia akcji przeciw zawlekaniu i rozwlekaniu zarazy, tudzież szybkiej likwidacji istniejących ognisk zarazy. W tym celu ,przeprowadzały organa weterynaryjne Urzędu Wojewódzkiego, w razie potrzeby doraźne kontrole, zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych przez powiatowych lekarzy weterynaryjnych. Takich kontroli wykonano w roku budżetowym 1933/34 - 56.

Lustrację całokształtu administracji weterynaryjnej, przeprowadzoną w roku sprawozdawczym w 22 powiatach. Z pośród chorób zaraźliwych objętych obowiązkiem zgłoszenia, wystąpiły w czasie od 1. kwietnia 1933 roku, do końca marca 1934 roku w znaczniejszem rozszerzeniu : w a g l i k , s z e l e s t n i c a , w ś c i e k l i z n a , r ó ż y c a ś w i Ń . Nadto zdarzały się sporadyczne wypadki zarazy dziczyzny i bydła rogatego, nosacizny, otrętu koni, świerzbu zwierząt jednokopytowych, pomoru i zarazy świń i chłery drobiu.

I. Wąglik. Największe straty w inwentarzu powodował wąglik głównie w powiatach : Bóbrka, Drohobycz, Jarosław, Lwów, Rudki, Sambor, Żółkiew. Stan i przebieg wąglika w roku sprawozdawczym przedstawia się następująco : Zaraza ta panowała w 18 powiatach, 74 gminach i w 138 zagrodach. Zachorowało na wąglik: 25 koni, 117 sztuk bydła rogatego, z tego padło względnie dorżnięto 25 koni i 117 sztuk bydła rogatego. Tytułem zapomogi z powodu padnięcia zwierząt na wąglik wypłacono właścicielom zwierząt ze Skarbu Państwa w roku budżetowym 1933/34 kwotę : 7.722 zł. 93 gr.

W roku sprawozdawczym wykonano na koszt Skarbu Państwa szczepienia zapobiegawcze i ochronne przeciw tej zarazie : w 8 powiatach, 20 gminach - u 3906 koni i 7.228 sztuk bydła rogatego. Szczepienia

przeciw węglikowe w powyższych powiatach przeprowadzono metodą Sobernheima. Kultura i surowica sprowadzoną była z Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach.

II. Szelestnica. panowała w roku sprawozdawczym na obszarze Województwa lwowskiego w 10 powiatach, 25 gminach, 35 zagrodach -gdzie zachorowało na szelestnicę 35 sztuk bydła rogatego, padło i dorżnięto 35 sztuk. Tytułem zapomogi za bydło padłe na tę zarazę wypłacono właścicielom ze Skarbu Państwa : 1.370 zł. 32 gr. Przeprowadzono szczepienie zapobiegawcze przeciw szelestnicy: w 2 powiatach, w 2 folwarkach - u 103 sztuk bydła rogatego, na koszt właścicieli z dobrym wynikiem.

III. Zaraza dziczyzny i bydła rog. panowała w roku sprawozdawczym w 1 powiecie , w 1 zagrodzie, gdzie zachorowało 2 sztuki, z czego jedna sztuka padła, a jedną dorżnięto. Za padłą sztukę nie przyznano zapomogi.

IV. Nosacizna. Zarazę tę stwierdzono w roku sprawozdawczym w 9. powiatach z 13 gminach w 16 zagrodach. Zabito z urzędu 22 koni. Tytułem odszkodowania wypłacono ze Skarbu Państwa : 1793 zł. 13 gr. W miesiącach : lutym i marcu 1934 r. przeprowadzono na zarządzenie Ministra Rolnictwa i RR. na obszarze Województwa lwowskiego, ogólne badanie koni na nosaciznę zapomocą malleinizacji.-

V. Otręt koni .: panował w 2 powiatach, 2 gminach, 12 zagrodach, gdzie zachorowało 12 koni, wyzdrowiało 12 koni.

VI. Świerzb zwierząt jednokopytowych pojawił się w tym czasie w 6 powiatach, 6 gminach, 6 zagrodach, gdzie zachorowało 7 koni, 5 koni wyzdrowiało, 1 koń pozostał w leczeniu na rok 1934/35- zaś jeden koń został zabity przez właściciela, jako nieuleczalny i mało-wartościowy.

VII. Wścieklizna psów i kotów. Zarazę tę stwierdzono w roku

sprawozdawczym : w 26 powiatach, 310 gminach, 385 zagrodach. Zachorowało 618 psów i 16 kotów. Zabito chorych i podejrzanych : 618 psów i 16 kotów, podejrzanych o zarażenie się : 2061 psów, i 326 kotów, oraz wałęsających się : 3472 psów i 490 kotów. Szczepienie ochronne przeprowadzono u 34 psów, z których 1 padł na wściekliznę mimo szczepienia. Szczepienia te przeprowadzono w Akademii Medycyny i Weterynaryjnej we Lwowie, której Zakład Mikrobiologii dostarczył materiału szczepiennego do wykonania tych szczepień. Za nieprzestrzeganie przepisów sanitarno-weterynaryjnych ukarało 706 osób.

Celem zapobieżenia rozszerzeniu się zarazy wścieklizny, obowiązują na obszarze całego Województwa lwowskiego, środki ochronne wydane rozp. Wojewody lwowskiego z 16 maja 1928 L.Wet.1397.

VIII. Wścieklizna oprócz psów i kotów : Zarazę tę stwierdzono w roku sprawozdawczym w 5 powiatach, 9 gminach, 9 zagrodach. Zachorowało i padło : 4 koni, 4 sztuk bydła rogatego i 2 świnie. Zabito z urzędu 1 konia, dorżnięto 1 krowę i 1 świnie. Natomiast 5 krów i 1 wieprza jako podejrzane o zarażenie się wścieklizną, poddano ubojowi. Tytułem odszkodowania i zapomóg z 5 koni, 3 sztuk bydła rogatego i jedną świnie, zabitych i padłych z powodu wścieklizny, wypłacono ze Skarbu Państwa - kwotę 392 zł. 50 groszy.

IX. Pomór świń, stwierdzono w jednym powiecie, w 1 gminie, w 1 zagrodzie gdzie 5 świń padło, a 5 zabito z urzędu.

Tytułem odszkodowania i zapomóg za 10 świń zabitych i padłych, wypłacono ze Skarbu Państwa 114 złotych 38 groszy.

X. Różyczka świń. stwierdzono w 25 powiatach, w 206 gminach, w 331 zagrodach, gdzie zachorowało : 486 sztuk, wyzdrowiało 184, padło 244 sztuk, dorżnięto 57 sztuk. Szczepienie ochronne przeciwróżycowe przeprowadzono w 26 powiatach u 11.670 sztuk z konieczności u 1214

sztuk, leczniczo u 167 sztuk. Z leczniczo zaszczepionych świń - padło 20.-

XI. Cholerę drobiu stwierdzono w 10 powiatach, w 20 gminach w 162 zagrodach, gdzie zachorowało 1539 sztuk, wyzdrowiało 44 sztuk padło 1375 sztuk, zabito chorych 120 sztuk, a podejrzanych 36 sztuk

XII. W okresie sprawozdawczym z powodu ogólnej redukcji budżetów samorządowych wykonano tylko mniejsze, a przytem najniezbędniejsze adaptacje i rekonstrukcje w poszczególnych rzeźniach publicznych, zainicjowane przez Oddz. weterynaryjny na podstawie przeprowadzonych inspekcji, w czasie których stwierdzono braki i wadliwości w roku sprawozdawczym w 18 rzeźniach. W roku sprawozdawczym wydano zarządzenia zmierzające do uporządkowania targowic zwierzęcych w Gródku Jagiell. Jaryczowie Nowym, Jaworowie, w Kańczudze, w Niemirowie, w Szczercu w Winnikach. Z wymienionych uporządkowano dotychczas w Gródku Jagiellońskim, Jaworowie i w Kańczudze.

Targi na zwierzęta upadły z powodu dozwolonego ogólnego handlu domskrażnego zwierzętami i wygórowanych opłat targowych, pobieranych przez miasta. Ciągłą uwagę zwraca się na grzebowiska i sprawę grzebowisk przypomina się Starostom powiatowym. Według nadesłanych sprawozdań, stan grzebowisk został w przeważnej części uporządkowany

XIII. Urzędowe badanie zwierząt rzeźnych i mięsa. Jak w latach poprzednich, tak i w roku sprawozdawczym, Oddział weterynaryjny poświęcał szczególną uwagę, należytemu wykonywaniu urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa. Przy sposobności wyjazdów służbowych kontrolowały tutejsze organa weterynaryjne sposób wykonywania wymienionego badania przez lekarzy weterynaryjnych i oglądaczy mięsa, ustanowionych w rzeźniach miejskich i publicznych. W wypadkach, w których kontrola wykonana przez tutejsze organa weterynaryjne, wykazała nieudolność lub niesumienność organów urzę-

ówego badania, Urząd Wojewódzki zarządził bezwzględne usunięcie tych organów od wykonywania urzędowego badania, w ten sposób usunięto siedmiu oglądaczy mięsa i ustanowiono w ich miejsce lekarzy weterynaryjnych- organami urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa, a to w Przozowie, Cieszanowie, Kańczudze. Lesku, Mościskach, w Rudniku i Żółty. Również wdrożono akcję w celu usunięcia zniedołężniałych z powodu podeszłego wieku lekarzy weterynaryjnych, wykonujących urzędowe badanie w niektórych rzeźniach- zmiana w tych rzeźniach nastąpiła po 31. III 1934 r.

Pozatem tutejsze organa weterynaryjne wykonywały kontrolę bekoniarni i sposobu wykonywania w nich urzędowego badania mięsa.

XIV. Praca społeczna. Na skutek inicjatywy tut. Oddziału Weter. powiatowi lekarze weterynaryjni urządzali odczyty dla ludności rolniczej, celem uświadomienia jej o przyczynach powstawania chorób zwierzęcych i o sposobach ratowania zwierząt w nagłych wypadkach. Nadto udzielali powiatowi lekarze weterynaryjni biednej ludności rolniczej, w czasie wykonywania nadzoru weterynaryjnego nad targami zwierzęcymi i w miejscu siedziby bezpłatnych porad weterynaryjnych.

XV. Ważniejsze zamierzenia na przyszłość. Dalsze kontynuowanie walki z chorobami zaraźliwymi zwierząt w celu ich ograniczenia, zwłaszcza wąglika i wścieklizny. Dalsze dążenie do uporządkowania rzeźni i targowic zwierzęcych, tudzież należytego usprawnienia wykonywania urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa, przez usuwanie nieudolnych i mało wyszkolonych oglądaczy mięsa i stopniowo powierzanie tej czynności we wszystkich rzeźniach publicznych lekarzom weterynaryjnym.-

.....

W Y D Z I A Ż S A M O R Z A D O W Y .

....

1. Podział terytorjalny.

W okresie sprawozdawczym dokonano następujących zmian terytorjalnych :

1/ Zmieniono granice gmin wiejskich Ostrowiec i Lisie jamy w powiecie lubaczowskim / rozporządzenie Minist.Spraw Wewn. z 26.marca 1934 Dz.U.Nr. 28 /.

2/ Zmieniono granice miasta Tarnobrzega przez włączenie części terytorjów gmin wiejskich Dzikowa, Mokrzenszowa / Rozporządzenie Min. Spraw Wewn. z 16 marca 1934 dz.u. Nr. 25 /.

W związku z wprowadzeniem w życie nowego ustroju terytorjalnego wedle postanowień ustawy z 23 marca 1933 / Dz.U.R.P. Nr.35 /

1/ podniesiono na zasadzie art. 82 tej ustawy do rzędu miast następujące gminy : Borysław / rozporządzenie Min.Spraw Wewn. z 14 sierpnia 1933 Dz.U. Nr. 62 /, Nisko / rozporządzenie Min. Spraw Wewn. z 17 października 1933 Dz.U. Nr. 81/, Winniki - / rozporządzenie Min. Spraw Wewn. z 17.października 1933 Dz. U. Nr. 81 /,

2/ wydzielono na zasadzie art. 3 dekretu z 4 lutego 1919 o tymcz. ordynacji powiatowej / Dz. u. Nr. 12 oraz art.85 ustawy samorządowej następujące miasta z powiatowego związku samorządowego : Drohobycz, Przemyśl. Rzeszów, / obwieszczenie Min. Spraw Wewn. z 30. czerwca 1933 Monitor Polski Nr.153 /, Borysław / obwieszczenie Min. Spraw Wewn. z 25 sierpnia 1933 Monitor Polski Nr. 190 /.

3/ podniesiono na zasadzie art. 82 ust. 3 ustawy samorządowej do rzędu miast objętych ustawą z r. 1889 następujące miasta

./.

względnie miasteczka, liczące poniżej 3.000 mieszkańców; Szczerec, i Jaryczów, powiatu lwowskiego, Dukla powiatu krośnieńskiego- Janów powiatu gródeckiego- Głogów powiatu rzeszowskiego, Krakowiec, powiatu jaworowskiego - Kańczuga, powiatu przeworskiego Cieszanów powiatu lubaczowskiego - Baranów powiatu tarnobrzskiego - Radymno powiatu jarosławskiego / rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 27 marca 1934 dz.u.Nr. 28 poz. 232 /.

4/ Przeprowadzono prace przygotowawcze do wprowadzenia w życie na zasadzie art. 103 ustawy samorządowej podziału powiatów na gminy wiejskie.

W dniu 1 kwietnia 1934, na terenie Województwa lwowskiego było :
26 powiatowych związków samorządowych - miasta wydzielone Lwów, Borysław, Drohobycz, Rzeszów, Przemyśl - 52 miast rządzących się ustawą z r.1889 a to :

Bóbrka i Chodorów ,	w powiecie	bóbreckim,
Brzozów ,	"	brzozowskim,
Dobromil,	"	dobromilskim,
Gródek Jagiel.i Janów	"	gródeckim,
Jarosław i Radymno	"	jarosławskim,
Jaworów i Krakowiec	"	jaworowskim,
Kolbuszowa i Sokołów	"	kolbuszowskim,
Krosno i Dukla	"	krośnieńskim,
Lesko i Ustrzyki Dolne	"	leskim,
Lubaczów i Cieszanów	"	lubaczowskim,
Winniki, Szczerec i Jaryczów Nowy	"	lwowskim,
Łańcut i Leżajsk	"	łańcuckim,
Mościska i Sądowa Wisznia	"	mościskim,
Nisko i Rudnik	"	nizańskim,
Przeworsk i Kańczuga	"	przeworskim,
Rawa Ruska , Niemirów i Uhnów ;	"	rawskim

Rudki i Komarno	w powiecie	rudeckim,
Błażowa, Strzyżów, Głogów, i Tyczyn	"	rzeszowskim.
Sambor, Chyrów i Stary Sambor	"	samborskim,
Sanok i Rymanów,	"	sanockim,
Sokal i Bełz	"	sokalskim,
Tarnobrzeg, Rozwadów i Baranów		tarnobrzeskim,
Turka	"	turczańskim,
Zółkiew, Kulików i Mosty Wielkie		zółkiewskim,

Gminy rządzące się ustawą z r. 1896 a niepodniesione do rzędu miast a mianowicie Ulanów w powiecie niżańskim, Niżankowice w powiecie przemyskim, Stara Sól w powiecie samborskim i Sieniawa w powiecie jarosławskim, przeszły z 13 lipca 1934 do rzędu gmin wiejskich / nb. m. Sieniawa w późniejszym czasie dodatkowo została podniesiona do rzędu miast 1889 / gmin, rządzących się ustawą z 1866 r. przeważnie wiejskich, na terenie Województwa było województwa było 2.246.

2. Nadzór nad działalnością samorządu terytorjalnego w zakresie organizacji i administracji ogólnej. Z ważniejszych spraw bieżących wspomnieć należy o reorganizacji tymcz. Reprezentacyj powiatowych, pozostającej w związku z wprowadzeniem w życie nowej ustawy samorządowej, a dokonanej w trybie nadzoru w powiatach : bóbreckim, dobromilskim, drohobyckim, jarosławskim, leskim, lwowskim, łańcuckim, mścińskim, niżańskim, przemyskim, przeworskim, rawskim, rzeszowskim, sanockim, sokalskim, tarnobrzeskim, zółkiewskim. W okresie sprawozdawczym dokonano także nieznacznej zmiany w składzie osobowym Tymcz. Rady miejskiej we Lwowie.

Z chwilą wejścia w życie ustawy z 14 marca 1933 o przedłużeniu okresu urzędowania dotychczasowych reprezentacyj gminnych wiejskich

i miejskich / Dz. U.R.P. Nr. 21 poz. 142 / nie przeprowadzono już wyborów do rad i zarządów gminnych / miejskich / a tem samem działalność nadzorca Urzędu Wojewódzkiego w tym zakresie ograniczyła się do odrzucenia jeszcze merytorycznie niezakładowanych protestów jako nieaktualnych. Natomiast b. intensywną działalność rozwinięto w związku z wejściem w życie ustawy z 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego. W szczególności wydano szereg zarządzeń natury ogólnej o charakterze przygotowawczym w kierunku sprawnego przeprowadzenia we właściwym czasie wyborów do rad i zarządów miejskich. Dnia 10 grudnia 1933 r. dokonano wyborów do rad, a po uprawomocnieniu się tych wyborów do zarządów miejskich w 39 miastach / w tem jedno miasto wydzielone Borysław /

Należy podkreślić fakt stosunkowo małej ilości protestów, które ponadto nie dostarczyły podstaw do unieważnienia wyborów, wobec czego w żadnym z tych 39 miast nie zaszła potrzeba ponowienia wyborów, czy to do rady miejskiej, czy też do zarządu miejskiego.

Założono dokładną ewidencję przeprowadzonych wyborów tak, że Urząd Wojewódzki dysponuje obecnie co do każdego miasta danymi dotyczącymi składu rad i zarządów miejskich i innemi potrzebnymi szczegółami.

W końcu należy zanotować, że w okresie sprawozdawczym rozwiązano w gminach wiejskich i miejskich ogółem 9 reprezentacyj gminnych oraz, że tylko w 13 miejscowościach zaszła potrzeba złożenia z urzędu niektórych członków zarządów gminnych.

W sprawach pracowniczych przestrzegano linii postępowania wytkniętej w jednej strony ustawami i rozporządzeniami oszczędnościowymi, z drugiej zaś troską o zapewnienie samorządom odpowiednio kwalifikowanego personelu.

Akcji dotyczącej statutów etatów stanowisk służbowych we wchodzących w rachubę związkach samorządowych i sprawdzania sprawozda-

szeregowani pracowników pod względem pborów, niestety nie można jeszcze uważać za ostatecznie załatwioną.

Z pośród prac, którym poświęcono wiele uwagi wymienić należy prace związane z opinjowaniem, ze stanowiska praktycznego stosowania licznych projektów rozporządzeń wykonawczych i regulaminów wyb. do ustawy samorządowej z 23. marca 1933 r.

3. Finanse komunalne .

a/ Budżety związków samorządowych na r. 1933/ 34. W okresie sprawozdawczym rozpatrzył Wydział Samorządowy budżety 26 Tym. Wydziałów powiatowych, oraz 5-ciu miast wydzielonych z powiatowych związków samorządowych t.j. miasta Lwowa, Borysławia, Drohobycza, Przemyśla i Rzeszowa /. Miasto Sambor i Jarosław zostały zaliczone do miast niewydzielonych, jako liczące poniżej 25.000 mieszkańców, zatem zatwierdzenie ich budżetów należy obecnie do kompetencji Wydziału powiatowego /.

Wyprzedzając prace nad ułożeniem budżetów związków samorządowych, przesłał Wydział Samorządowy Tymcz. Wydziałom powiatowym, oraz zarządom miast wydzielonych wskazówki odnośnie strony formalnej budżetów, a to z uwagi na postanowienia rozporządzenia Ministra Spraw Wewn. z dnia 6 grudnia 1932 Dz.U.Rz.P. Nr. 11 poz. 71 z r.1933, dotyczące sporządzenia i ustalenia budżetów, które to przepisy weszły w życie w okresie sprawozdawczym, wprowadzając pewne zmiany w dotychczasowym sposobie opracowywania budżetów.

Preliminarze wszystkich związków samorządowych podlegających władzy nadzorczej Wojewody lwowskiego, podlane zostały rozpatrzeniu na posiedzeniach Wydziału Wojewódzkiego, odbytych w okresie od 8. marca do 13. lipca 1933 r.

Charakterystyczną cechą rozpatrywanych budżetów Tym. Wydziałów powiatowych na okres 1933/34, jest nieznaczne ich zwyżka w stosunku ./.

do wykonania z r. 1932 / 33, spowodowana wprowadzeniem jako nowego działu XIV wydatków nadzwyczajnych, zawierającego kredyty na pokrycie niedoborów budżetowych z lat ubiegłych. Nieznaczna wyżkę wykazuje budżet miasta Lwowa. Natomiast inne związki samorządowe t.j. miasta wydzielone, niewydzielone i gminy wiejskie mają budżety w dalszym ciągu skomprimowane, a to z uwagi na bardziej realne dostosowanie wydatków do osiągalnych dochodów,

Zgodnie z tą ogólną zasadą Wydział Samorządowy na konferencjach przedwstępnych dokładnie kontrolował realność dochodów, co znalazło swój wyraz w decyzji Władzy nadzorczej, polegającej na zmniejszeniu globalnych sum zgłoszonych do zatwierdzenia budżetów.

Podkreślić jednak należy, że zmiany te w porównaniu z ubiegłym okresem sprawozdawczym były mniejsze, wprowadzone je tylko w wypadkach, w których nierealność prelininowanych dochodów była zbyt rażąca, w innych zaś zwracano tylko uwagę na możliwość częściowej nierealności dochodów, celem uniknięcia powstania niedoboru przy wykonywaniu budżetów.

Budżety następujących powiatowych związków samorządowych uległy obniżeniu : w Brzozowie o zł. 58.641, w Dobromilu o zł. 13.642, Gródku Jagiell. o zł. 11.208, Jaworowie o zł. 16.199, Kolbuszowej o zł. 9.999, Krośnie o zł. 83.451, Przemyślu o zł. 12.000, Rawie Ruskiej o zł. 5.327, Rzeszowie o zł. 31.192, Samborze o zł. 14.796, w Tarnobrzegu o zł. 1.822, w Turce o zł. 4.919, w Żółkwi o zł. 27.262, oraz miasta Drohobycza o zł. 154.656, zaś miasta Lwowa o zł. 506.155 zł.

Porównanie preliminarzy budżetowych T. wydziałów powiatowych okresu 1933/34 w stosunku do preliminarzy z r. 1930/ 31, wykazuje w dochodach i wydatkach zwyczajnych przeciętną 45 % zaś przy ogólnej sumie prelininowanych dochodów i wydatków / zwyczajnych i nadzwyczajnych / 40 % obniżkę - podczas gdy budżety na r. 1932/ 33 w stosunku do r. 1930/31 wykazywały w pierwszym wypadku 36 % w drugim 39 % obniżkę.

Stosunek ten przy preliminarzach miast wydzielonych na r. 1933/34 w pierwszym wypadku wykazuje obniżkę 35 % , w drugim 50 %. podczas gdy preliminarze z r. 1932/33 wykazywały w pierwszym wypadku 23 %, w drugim ⁴³ % obniżkę. Zestawienie powyższych procentów wykazuje dalszą kompresję budżetów powiatowych związków samorządowych w stosunku do r. 1930 / 31.-

Procentowe obniżenie budżetów poszczególnych związków samorządowych ustalonych na r. 1933 / 34 w porównaniu z r. 1930/31, przedstawia się następująco w powiatowych związkach samorządowych :

Bóbrka 42 %, Brzozów 31 %, Dobromil 37 %, Drohobycz 61 %, Gródek Jagiell. 47 %, Jarosław 52 %, Jaworów 45 %, Kolbuszowa 45 %, Krosno 25 %, Lesko 24 %, Lubaczów 54 %, Lwów pow. 53 %, Łańcut 24 %, Mościska 59 %, Nisko 45 %, Przemyśl 28 %, Przeworsk 41 %, Rawa Ruska 31 %, Rudki 47 %, Rzeszów 37 %, Sambor 29 %, Sanok 53 %, Sokal 37 %, Tarnobrzeg 54 %, Turka 40 %, Zółkiew 62 %. W miastach wydzielonych : Borysław 58 %, Drohobycz 58 %, Przemyśl 31 %, Rzeszów 48 %, Lwów 49 %.

b/ Zadłużenie powiatowych związków samorządowych i miast wydzielonych. Według dat orientacyjnych zadłużenie związków samorządowych Lwowskiego Województwa przedstawiało się w dniu 31 marca 1934 r. następująco :

Powiatowe związki samorządowe :

zadłużenie długoterminowe 2.516.000 zł.

" krótkoterminowe 357.000 "

wierzyciele różni 1.272.000 zł.

sumy przechodnie 620.000 "

razem . . 4.765.000 zł.

w porównaniu zatem z okresem ubiegłym mniejsze o około 928.000 zł.

./.

Zmniejszenie to wynikło z dokładniejszego ustalenia sumy dłużnej przez skreślenie tych kwot, które były jedynie kredytami wygasłymi, a częściowo wskutek faktycznego zmniejszenia się długów.

Miasta wydzielone Borysław, Drohobycz, Przemyśl, Rzeszów :

zadłużenie długoterminowe	11.743.000 zł.
" krótkoterminowe	2.116.000 zł.
wierzyciele różni	1.070.000 zł.
sumy przechodnie	11.000 zł.
razem	14.940.000 zł.

Suma zadłużenia powyższych miast zwiększyła się w porównaniu z okresem poprzednim o około 376.000 zł.

Miasto L w ó w .

zadłużenie długoterminowe	49.107.000 zł.
/ w tem pasywa przedsiębiorstw 10.000.000 /	
zadłużenie krótkoterminowe	80.000 zł.
wierzyciele różni	4.174.000 zł.
razem	53.361.000 zł.

W sumie zadłużenie powiatowych związków samorządowych i miast wydzielonych Lwowskiego Województwa wynosi :

długoterminowe	63.366.000 zł.
krótkoterminowe	2.553.000 zł.
wierzyciele różni	6.516.000 zł.
sumy przechodnie	631.000 zł.
razem	73.066.000 zł.

Suma zatem długów powyższych związków samorządowych jest mniejsza od wykazanej w roku sprawozdawczym 1932/33. o około 3.344.000 zł. co przedewszystkiem tłumaczy się wyeliminowaniem miast Sambora i Jarosławia. Przesunięcie cyfr w poszczególnych kategoriach

zadłużenia nastąpiło bądź wskutek konwersji pożyczek krótkoterminowych, bądź też wskutek skontrolowania tytułów zadłużenia.

Ustalenie dokładnych dat zadłużenia związków ~~k~~ samorządowych będzie przedmiotem najbliższych prac Wydziału samorządowego 2.XI br.

C. Kontrola wykonania budżetów r. 1932/ 33. Załączona tabela :

I, II i III podaje szczegóły wykonania budżetów z r. 1932/33 wobec czego omówione będą tylko pewne szczegóły natury ogólnej.

Wykonanie budżetów T. Wydziałów powiatowych wykazuje w dochodach zwyczajnych jako dolną granicę 63 %, zaś górną 177 %, Rawa Ruska wskutek uzyskania znacznie wyższych dochodów z opłat drogowych / jako normalną górną granicę można przyjąć ~~k~~ 97.5 %, średnia wykonanie dochodów zwyczajnych wynosi 87.6 %. Powyższe cyfry wykazują pewną poprawę w ustaleniu dochodów, które w porównaniu z r. 1931/ 32 ^w ~~wykonaniu~~ przedstawiają się korzystniej, gdyż ^{granic} dolna / ~~przesunęła~~ przesunęła się z 52 % na 63 %, zaś górna na 177% ~~na~~ 122 % . Średnia wykonania tych dochodów przesunęła się z 74 % na 87 %.

Wykonanie budżetów Wydziałów powiatowych w wydatkach zwyczajnych wykazuje granice od 61.8 % do 107.5% przy średniej 86.9 % czyli i tu zachodzi pewna poprawa w stosunku do r. 1931/ 32, gdyż dolna granica przesunęła się z 58 na 61.8 %, górna ze 101 na 107.8 %, zaś średnia z 79.6 % na 86 .9 %

Sprawozdania roczne z wykonania budżetów z r. 1932/ 33, zostały poddane rozpatrzeniu w związku z nowymi przepisami kasowo-rachunkowymi, co spowodowało znaczną pracę przy ich kontroli, oraz wymagały wydania szczegółowych zarządzeń natury instrukcyjnej.

d/ Nadzór nad gospodarką finansową komisji Uzdrowiskowych

Budżety komisji Uzdrowiskowych na r. 1933/34 w porównaniu z wykonaniem budżetów w okresie 1932/ 33 obrazuje dokładnie następujące zestawienie :

N a z w a Uzdrowiska	R o k	Preliminowano		Wykonano	
		wydatki	dochody	wydatki	dochody
Iwonicz	1932/33	117.000	117.000	77.781	92.078
	1933/34	92.000	92.000	92.000	94.939
Lubień	1932/33	31.800	31.800	21.942	28.449
	1933/34	29.650	29.650	24.473	24.394
Rymanów	1932/33	29.600	29.600	22.714	22.804
	1933/34	24.176	24.176	22.829	19.850
Truskawiec	1932/33	290.256	292.000	248.076	277.604
	1933/34	286.500	287.500	246.170	276.170

Z powyższego zestawienia jest widoczne, że Komisje Uzdrowiskowe gospodarowały w okresie budżetowym w granicach uzyskiwanych dochodów, z wyjątkiem Rymanowa, którego wydatki przekroczyły dochody o sumę 2.979 zł.

e/ Statystyka finansów związków samorządowych Województwa lwowskiego

Porównanie ogólnych sum wydatków prelininowanych na r. 1933/34 z sumami wykonania z r. 1932/ 33 wykazuje, że suma wydatków Tym. Wydziałów powiatowych prelininowanych na r. 1933/34 wynosi 7.507.000 zł. jest zatem nieznacznie wyższą od sumy wykonania wydatków budżetowych z r. 1932/ 33 w kwocie 7.323.000 zł. Ten stosunek wykazuje też suma ogólna budżetów miast poniżej 25.000 mieszkańców, prelininowano bowiem w r. 1933/34 - 6.094.000 zł. wykonano zaś w r. 1932/33 - 6.070.000 zł. oraz miasta Lwowa 19.782.000 zł. w stosunku do 19.576.000 zł.

Natomiast zmniejszeniu uległa suma ogólna budżetów miast li-

czących ponad 25.000 mieszkańców z wyjątkiem miasta Lwowa. Preliminowano na r. 1933 / 34 5.280.000 zł. w stosunku do wykonania w r. 1932/ 33 - 6.019.000 zł. oraz suma budżetów gmin wiejskich 6.826.000 zł. w stosunku do 7. 725. 000 zł.

Ogólna suma wydatków wszystkich związków samorządowych Lwowskiego Województwa preliminowanych w r. 1933/ 34 w stosunku do wykonania w r. 1932/ 33 przedstawia się następująco :

W roku 1933/34 preliminowano :

wydatków zwyczajnych na sumę	41.707.395 zł.
wydatków nadzwyczajnych	3.783.233 "
razem	45.490.628 zł.

W roku 1932/ 33 wykonano :

wydatków zwyczajnych na sumę	43.063.674 zł.
wydatków nadzwyczajnych	3.650.411 "
razem	46.714.085 zł.

Z powyższego wynika, że naogół preliminowano na r. 1933/ 34 o 1.223.457 zł. mniej, aniżeli wykonano w r. 1932 / 33.

Zmniejszenie sum globalnych budżetów widoczniejszem jest, z porównania sum preliminowanych na r.1933/34 z preliminowanymi na r. 1932/33, które wykazują następującą zniżkę :

Tymcz.Wydziały powiatowe preliminowały mniej o 1.054.251 zł.	
Miasta ponad 25.000 mieszkańców	1.37.000 "
Miasto Lwów mniej o	2.516.585 "
Gminy wiejskie mniej o	1.334.822 "
natomiast budżety pozostałych gmin miejskich są nieco wyższe a mianowicie o kwotę	581.332 zł.

Sumy preliminowane przez T.Wydziały powiatowe w poszczególnych działach wydatków, w porównaniu z wykonaniem z r.1932/33, wykazują obniżenie kredytów w Dz.I / zarząd ogólny/ Dz. II /majątek komunalny / Dz. IV / spłata długów / Dz.VIII / zdrowie publ. / oraz w Dz. XII.a t.j. / świadczeń na rzecz innych związków. /

W przeciwieństwie do powyższych ograniczeń w wydatkach, wykazują następujące kredyty znacznąwyżkę : w Dz.V/ drogi/, Dz.IX / opieka społeczna /, Dz. X rolnictwo /, Dz.XII / bezpieczeństwo publ./ Dz. XIII / wydatki różne / oraz nowe kredyty w Dz. XIV wydatków nadzwyczajnych, na pokrycie niedoborów budżetowych z lat ubiegłych.

Budżety miast wydzielonych wykazały wyżkę w kredytach na przedsiębiorstwa komunalne Dz.III oraz spłatę długów Dz.IV. Inne działy wykazują znaczną zniżkę kredytów. Budżet m. Lwowa wykazuje wyżkę kredytów we wszystkich działach wydatków, z wyjątkiem Dz.I, II, IV. i XIII. Suma dochodów preliminowanych w r. 1933/34 przez związki samorządowe lwowskiego Województwa w porównaniu z kwotami wykonania z r. 1932/ 33 przedstawia się następująco:

W roku 1932/ 33 wykonano :

w dochodach zwyczajnych	42.588.238 zł.
" " nadzwyczajnych	3.549.435 "
razem	46.137.673 zł.

preliminowane na r. 1933/34

w dochodach zwyczajnych	42.893.912 zł.
" nadzwyczajnych	2.714.145 "
razem	45.608.057 zł.

Z powyższego wynika, że w r. 1933/ 34 preliminowano w stosunku do wykonania w r. 1932/33 mniej o około 529.616 zł. w związku z czem poszczególne działy dochodów wykazują małe różnice.

Znaczniejsze różnice wykazują dochody w Dz.IV / zwroty /, Dz. VIII / udział w podatkach państwowych / oraz w Dz.IX i X / dodatki do państw. podatków i podatki samoistne /.

W powiatowych związkach samorządowych w wydatkach na zarząd ogólny / Dz. I / preliminowano w stosunku do wydatków całego budżetu : Bóbrka 10 %, Brzozów 22.3 %, Dobromil 23.4 %, Drohobycz

21.8 %, Gródek Jagiell. 20.6 %, Jarosław 14.9%, Jaworów 20.7 %, Kolbuszowa 22.7 %, Krosno 14.7 %, Lesko 27.4 %, Lubaczów 27.8%, Lwów 26.6 %, Łańcut 13.4 %, Mościska 21.4 %, Nisko 23.3 %, Przemysł 18.8% Przeworsk 18.5%, Rawa Ruska 21.8%, Rudki 24.4 %, Rzeszów 16.7 %, Sambor 14.6 %, Sanok 23.9 % Sokal 19.9 %, Tarnobrzeg 22.1 %, Turka 29.4 %, Zółkiew 21 %, - mieszczą się one zatem w granicach od 13.4 % do 29.4 % pełnego budżetu. -

Wydatki na spłatę długów wynoszą przeciętnie 5.8 % na utrzymanie dróg i placów przeciętnie 45.8 %, na oświatę przeciętnie 0.7 %, zdrowie publ. 14.1 %, opiekę społeczną 2.1 %, popieranie rolnictwa 6.4 % i bezpieczeństwo publiczne przeciętnie 1 % całego budżetu.

W miastach / powyżej 25.000 m / wynosiły wydatki :

Na zarząd ogólny w Borysławiu 17.6 %, Drohobyczu 16.7 %, Przemysłu 21.8 %, Rzeszowie 22.7 %, w mieście Lwowie 26 % - zatem w granicach 16.7 % do 22.7 % wzgl. 26 %.

Na spłatę długów wydano przeciętnie 23.5 %, na drogi i place publiczne przeciętnie 5.1 %, na oświatę 8.8 %, na zdrowie publ. 10.3 %, na opiekę społeczną 2.1 % i na bezpieczeństwo publ. przeciętnie 14 %.

Powyżej ustalone cyfry procentowe kredytów prelininowanych w r.1933/34 na zarząd ogólny, wykazują nieznaczne obniżenie tych wydatków we wszystkich budżetach związków samorządowych, w porównaniu ze sumami prelininowanymi w r.1932/33, w których wydatki na cel powyższy mieszczą się w granicach od 15.4% do 29.4% w budżetach Tym. Wydziałów powiat. a obecnie wynoszą 13.4% do 29.4% w budżetach miast ponad 25.000 mieszkańców od 17.3 % do 23.8 %, obecnie 16.7% do 22.7 %. Również budżet miasta Lwowa wykazuje obniżenie wydatków na zarząd ogólny, które wynosiły w budżecie 1932/33 -28.9% obecnie zaś 26 %.

Ograniczenie wydatków na zarząd ogólny jest wynikiem przeprowadzonej

akcji oszczędnościowej w myśl rozporządzenia Prezydenta Rz.
z 21. października 1932 r.

W końcu należy zaznaczyć, że w związku z pracami nad podziałem powiatów na gminy wiejskie / zbiorowe / Wydział Samorządowy w okresie sprawozdawczym, poddał rozpatrzeniu budżety próbne przyszłych gmin wiejskich, opracowane przez Tymcz. Wydziały powiatowe według jednolitych schematów, zawierających przykładowo powtarzające się wydatki i dochody.

4. Sprawy podatkowe. W roku sprawozdawczym załatwił Urząd Wojewódzki 3106 odwołań od wymiaru danin publicznych. Orzeczenia Urzędu Wojewódzkiego w sprawie wymiarów podatku inwestycyjnego, opłaty za czyszczenie jezdni oraz opłaty wodociągowej i kanałowej przez gm. m. Lwowa, zostały przez niektórych płatników zaskarżone do Najw. Trybunału Administracyjnego, który odnośnie poboru rzeczonych danin wydał zasadnicze wyroki.

Stanowisko zajęte przez Najw. Trybunał Administracyjny w powyższych sprawach, spowodowało zaniechanie przez Zarząd Miejski we Lwowie dalszego poboru podatku inwestycyjnego i opłaty za czyszczenie jezdni w r. 1933/34 oraz uchwalenie przez Radę Miejską nowych zasad co do poboru opłat wodociągowych i kanałowych w drodze przepisów miejscowych wydanych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zgodnie z postanowieniem rozporządzenia Prezydenta Rzpp. z 16. lutego 1928 r. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli dz. u. Nr. 23 poz. 202.

5. Komunalne kasy Oszczędności. Ilość komunalnych kas oszczędności, działających na terenie Województwa lwowskiego pozostała bez zmiany w stosunku do okresu poprzedniego t. zn. 1932/33. Mianowicie na terenie Województwa lwowskiego istniało w okresie sprawozdawczym 37 komunalnych kas oszczędności, w tem 24 powiatowych i 13 miejskich.

Projektowana już w poprzednim okresie fuzja Powiatowej i Miejskiej Komunalnych Kas Oszczędności w Sokalu pozostaje narazie w zawieszeniu. W okresie sprawozdawczym Urząd Wojewódzki zwrócił specjalną uwagę na uregulowanie stosunku związków poręczających do kas komunalnych w zakresie udzielania pożyczek tym związkom oraz innym związkom samorządowym.

Celem usunięcia wadliwości ujawnionych przy lustracjach, przeprowadzanych z ramienia Związku Polskich kas Oszczędności we Lwowie, względnie przez delegatów Urzędu Wojewódzkiego, wydano stosowne zarządzenia. W szczególności rozwiązano organy Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Sądowej Wiszni i ustanowiono w niej komisarza rządowego aż do przeprowadzenia wyborów nowych organów Kasy.

Odroczono przychylne załatwienie prośby Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Sanoka w sprawie budowy własnego gmachu, aż do polepszenia się ogólnych warunków ekonomicznych.

Z tych samych motywów, biorąc pod uwagę niekorzystnie dla interesów Kasy przedstawiającą się transakcję, odmówiono Komunalnej Kasie Oszczędności miasta Sambora zezwolenia na zakupno realności Składnicy Kółek Rolniczych.

Cechą dodatnią okresu sprawozdawczego było podwyższenie kapitałów zakładowych Kas przez związki poręczające celem stworzenia tym instytucjom silniejszych podstaw do szerzenia statutem określonej działalności. Przytem przyznana a niewpłacone w całości z braku rozporządzalnej gotówki, dotacje na kapitał były traktowane jako pożyczki zaciągnięte przez związki w Kasach, a zatem musiały być odpowiednio zabezpieczone i oprocentowane.

Jeżeli chodzi o wkłady oszczędnościowe, to ilość książeczek oszczędnościowych pozostała prawie bez zmiany, co jest dowodem należytej propagandy ~~na~~ oszczędnościowej wśród ludności. Zmniejszyła się natomiast ogólna wysokość wkładów w stosunku do poprzedniego

okresu sprawozdawczego, głównie z powodu wycofywania depozytów sądowych i funduszy gminnych. Charakterystyczną cechą jest znaczne zmniejszenie się ilości i wysokości wkładów dolarowych., co świadczy o pogłębieniu zaufania do złotego polskiego, a spowodowane zostało, niewątpliwie, zachwianiem się kursu dolara.

Daty porównawcze, dotyczące ilości książeczek oszczędnościowych i stanu wkładów we wszystkich K.K.O. województwa lwowskiego, przedstawiają się następująco :

O k r e s	Ilość książeczek wkładowych	wkładki oszczędności	
		zł.	gr.
1932/33	185.103	93.588.781	09
1933/34	184.185	73.453.579	20

Podając krótki szkic działalności K.K.O. województwa lwowskiego za okres 1933/ 34 podkreślić należy obywatelskie stanowisko tych instytucyj, jakie zajęły one przy subskrypcji Pożyczki Narodowej z roku 1933, gdyż wszystkie K.K.O. na tutejszym terenie subskrybowały i zakupiły obligacje wymienionej Pożyczki, stosownie do rozporządzalnych funduszków. -

6. Galicyjska Kasa Oszczędności. Wskutek spadku kursu dolara musiała Galicyjska Kasa Oszczędności przeliczyć wkładki dolarowe po kursie z 31. grudnia 1933 r. t.j. po 5.65 zł. za jednego dolara, podczas gdy w roku 1932 wkładki dolarowe przeliczone były po kursie 8.85 zł.

Powyższa okoliczność spowodowała, że wkładki dolarowe przeliczone na złote spadły z dniem 31. grudnia 1933 r. do kwoty 10.273.668.69 zł. czyli zmniejszyły się o 13,931.141.05 zł. natomiast wkładki złotowe, które z końcem roku 1932 wynosiły 21.316.236.24 zł. wzrosły

w roku 1933 do kwoty 25.405.103.08 zł. a zatem zwiększyły się o kwotę 4.088.866.84 zł.

Z dniem 31. grudnia 1933 stan wkładów oszczędności wynosił 35.678.771.77 zł. na 45.521.045 zł. w dniu 31. XII 1932 r. fundusz rezerwowy 4.008.461.88 zł. wobec 5.264.092 zł. w dniu 31. grudnia 1932, fundusz emerytalny 1,985.863.42 zł. wobec 1.981.615 zł. w dniu 31. XII 1932, - czysty zysk 43.994 zł. wobec 205.629 zł. w dniu 31. XII 1932 r.

Z uwagi na to, że stan czynny Kasy w dolarach w roku 1933 przewyższał stan bierny o przeszło 300.000 dol. poniosła Kasa na różnicy kursu dolara 8.85 zł. wobec 5.65 zł. stratę w kwocie 1.262.556.61 zł. Strata ta została pokryta z funduszu rezerwowego, stan którego łącznie z pogotowiem gotówkowym dostatecznie zabezpiecza normalną działalność Kasy.

W dniu 31. XII 1933 portfel wekslowy Kasy wynosił 23.887.454.15 z. z czego 9.778.188,49 zł. weksli zaskarżonych.

Urząd Wojewódzki spowodował rewizję umowy zawartej z Dr. Brunonem Pokornym jako Syndykiem Kasy w kierunku obniżenia dotychczasowego honorarium o 25 %.

7. Sprawozdanie z działalności Wydziału Wojewódzkiego w r. 1933/ 34.

Czynnik obywatelski w Wydziale Wojewódzkim, działającym także w następstwie niepowołanej do życia Rady Wojewódzkiej, reprezentowali, powołani przez Ministra Spraw Wewnętrznych reskryptem z dnia 26. I 1933 r. Pp. Włodzimierz Decykiewicz, Seweryn Dolański i inż. Dr. Jerzy Kozicki, jako członkowie Wydziału tudzież Pp. Michał Harach, Karol Pączek i Wilhelm Brandstädter jako ich zastępcy. Większość wymienionych osób brało udział w pracach Wydziału Wojew. od 1928 roku.

Wydział Wojewódzki odbył w okresie sprawozdawczym 16 posiedzeń załatwiając 1678 spraw, z których : a/ 1362 z głosem stanowczym, b/ 307 z głosem doradczym, c/ 9 w zastępstwie Rady Wojewódzkiej.

Wykonanie budżetu lwowskiego Wydziału Wojewódzkiego za rok budżetowy 1933/34 przedstawia się następująco :

<u>I. Wydatki .</u>		<u>Preliminowane :</u>	<u>Wydatkowane :</u>
Dział A.	<u>Administracja.</u>		
§.1	<u>Wydatki osobowe biura Wydziału Wojewódzkiego.</u>		
poz.a.	Pobory specjalnego personalu wzgl.na remuneracje dla urzędników Wydziału Samorządowego L.U.W.za pracę w godzinach pozaurzędowych	16.600	16.410.-
poz.b.	Pobory P.Tomaszewskiej urzędniczki kontraktowej á 250 zł.mieś.	3.000	3.000.-
poz.c.	Swiadczenia socjalne pracodawcy na rzecz P.Tomaszewskiej	400	299.54
§.2	<u>Wydatki rzeczowe.</u>		
poz.a	Materjały kancelaryjne, druki, wydawnictwa własne i obce, pisma samorządowe	1.500	802.20
poz.b	Djety urzędników Wydziału Samorządowego	2.000	2.049.40
Dział B.			
§.3	<u>Djety członków Wydziału</u>	2.500	1.521.40
poz.a	<u>Wojew.i zjazdy Wojewódzkie</u>		
Dział C.	Do dyspozycji Przewodniczącego Wydziału Wcjew.:		
§.4 poz.a	Częściowy zwrost wydatków rzeczowych na rozjazdy inspekcyjne Wojewody	1.500	1.500.-
poz.b	Nieprzewidziane wydatki..	6.000	5.213.43
		razem: 33.500	30.795.97

II. D o c h o d y :

	preliminowano :	uzyskano:
Udział związków samorządowych w kosztach utrzymania Wydz.Wojew.	26.500	x/ 25.700.00
Z rezerwy gotówkowej z lat ubiegłych	7.000	5.095.97
razem . . .	33.500	30.795.97

x/ Odpisano drugie raty gminie m.Jarosław i Sambor po 400 zł.
czyli 800 zł.

III. S t a n r a c h u n k u :

czekowego w M.K.K.O.we Lwowie .-

Dochody :

Saldo z roku ubiegłego	..17.993.16
Wpłynęło z udziałów od Związków samorządowych	.. 25.700.-
Dopisano odsetek w kwocie	723.35
razem. .	.44.416.51.

Rozchody :

Podjęto z rachunku bieżącego	30.795.97
Spisano na koszt manipulacyjne i porta	.42.11
Razem . .	.30.838.08
Saldo w M.K.K.O. na dzień 1/IV 1934 . . .	13.578.43
R a z e m ...	44.416.51

IV. Obraz Kasy Podręcznej :

Podjęto z rachunku bieżącego w M.K.K.O.	30.795.97
Wydatkowano	30.795.97
Saldo z dnia 1 kwietnia 1934	00.00.-

Preliminarz budżetowy Wydziału Wojewódzkiego, uchwalony w roku sprawozdawczym za rok 1934/35 zamyka się w globalnej kwocie 31.000 zł. Preliminarz ten jest wyższy od preliminarza w roku 1933/34 o 2.500 zł.

Współpracę czynnika obywatelskiego w Wydziale Wojewódzkim jak i w poprzednich okresach sprawozdawczych cechwał aktywny stosunek do wszelkich spraw i zagadnień, będących przedmiotem obrad jak również inicjatywa w kierunku dalszego uregulowania szeregu problemów z dziedziny życia samorządowego. -

.....

8. Wojewódzka Inspekcja samorządowa : Działalność Wojewódzkiego Inspektora Związków Samorządowych w okresie sprawozdawczym uwi-
dacznia następujące zestawienie :

Czas trwania inspekcji :	Związek samo- rządowy :	Rodzaj czynności :
24.kwietnia	Brzozów powiat	Perlustracja i dochodzenia w Wydz. powiat.
25-27 / IV	Krosno miasto	Lustracja Magistratu i Zakładów gmin.
4-C i 9-1/ V	Borysław miasto	Dochodzenia w spr.zużycia funduszków bezrobotnych
22 - 24 maja	Chodorów miasto	Lustracja Magistratu
8-10 i 12-14 czerwca	Gródek Jagiel.pow.	Lustracja Wydziału powiat. Zarządu drogowego, pow.kom.Kasy oszcz.gm.m.Janów refer.samorz. Starostwa gm.Uherce Niezab.
26-27 / VI	Brzozów powiat	Dochodzenia w sprawach dostaw drogowych.
22- 23.VIII	Zółkiew powiat	Perlustracja Wydz.powiatowego i dochodzenia
29- 31.VIII	Gródek Jag.miasto	Lustracja Magistratu
11- 16/IX	Sambor powiat	Lustracja Wydz.powiat.Pow. Kom.Kasy oszcz.w Samborze, gm. m. Chyrowa.

Czas trwania inspekcji :	Związek samorządowy :	Rodzaj czynności :
25-29/IX i 2-6 / X	Przemyśl miasto	Lustracja magistratu i Zakładów gminnych
6-10/ XI	Sambor miasto	Lustracja Magistratu i Zakładów gminnych
14-18.XI	Sambor powiat	Perlustracja Wydz.powiatowego i dochodzenia
10-16/XII	Lesko powiat	Lustracja Wydz.pow.P.K.Kasy oszcz.gmin.Lesko m: Baligród Lutowiska, Zarz.Drog.Refer.samorz. Star.rachunkowości L.O.P.P.
20-21/XII	Sambor powiat	Przekazanie urzędowania nowemu Przewodnicz. W.P.
4- 5/I	Przemyśl miasto	Przekazanie urzędowania nowemu Prezydentowi.
29/ I	Lwów powiat	Perlustracja gmin Barszczowice i Biłka k.
5-10/II	Drohobycz miasto	Lustracja Magistratu i Zakładów gm.
14-17/II	Łańcut powiat	Udział w dochodzeniach w Wydz. powiatowym.
5-6 .III	Tarnobrzeg powiat	Przekazanie urzędowania nowemu Przew. Wydz.pow.
7-8.III	Nisko powiat	Przekazanie urzędowania nowemu Przewod. Wydz.Pow.
14-17.III	Rawa Ruska pow.	Lustracja Wydz. pow.z Zarządem drogow.P.K.Kasy O.craz gmin Lubycza kamer.i Kamionka Wcł. i ref. samorz.
26-27.III	Sokal powiat	Przekazanie urzędowania nowemu Przewodnicz. Wydz.Powiat.

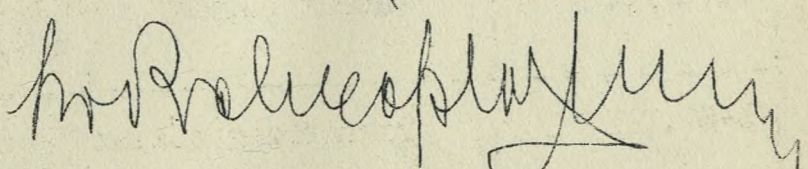
Wojewódzki Inspektor Związków samorządowych tak w wydawanych na miejscu zarządzeniach jak i w przedkładanych Urzędowi Wojewódzkiemu do opracowywania zarządzeń polustracyjnych sprawozdaniach, obok zagadnień organizacyjnych zajął się w okresie sprawozdawczym również merytoryczną oceną gospodarki poszczególnych samorządów.

Naczelnik Wydziału Samorządowego dokonał osobiście pobieżnej lustracji gospodarki samorządowej w pow. Rzeszowskim, Gródeckim, i Sokalskim, ponadto celem sprawdzenia na miejscu prac, związanych z podziałem powiatów na gminy, wyjeżdżał do powiatu żółkiewskiego, jaworowskiego, lubaczowskiego, przemyskiego, rawskiego, samborskiego i sokalskiego. Do pozostałych powiatów w powyższej sprawie byli delegowani odpowiedni referenci.-

Zamierzenia administracji w zakresie nadzoru nad samorządem terytorjalnym w najbliższej przyszłości, obok czuwania nad prawidłowym wprowadzeniem w życie ustawy z dnia 23. marca 1933 r., winne iść przede wszystkim w kierunku racjonalnego oddzielenia samorządu.-

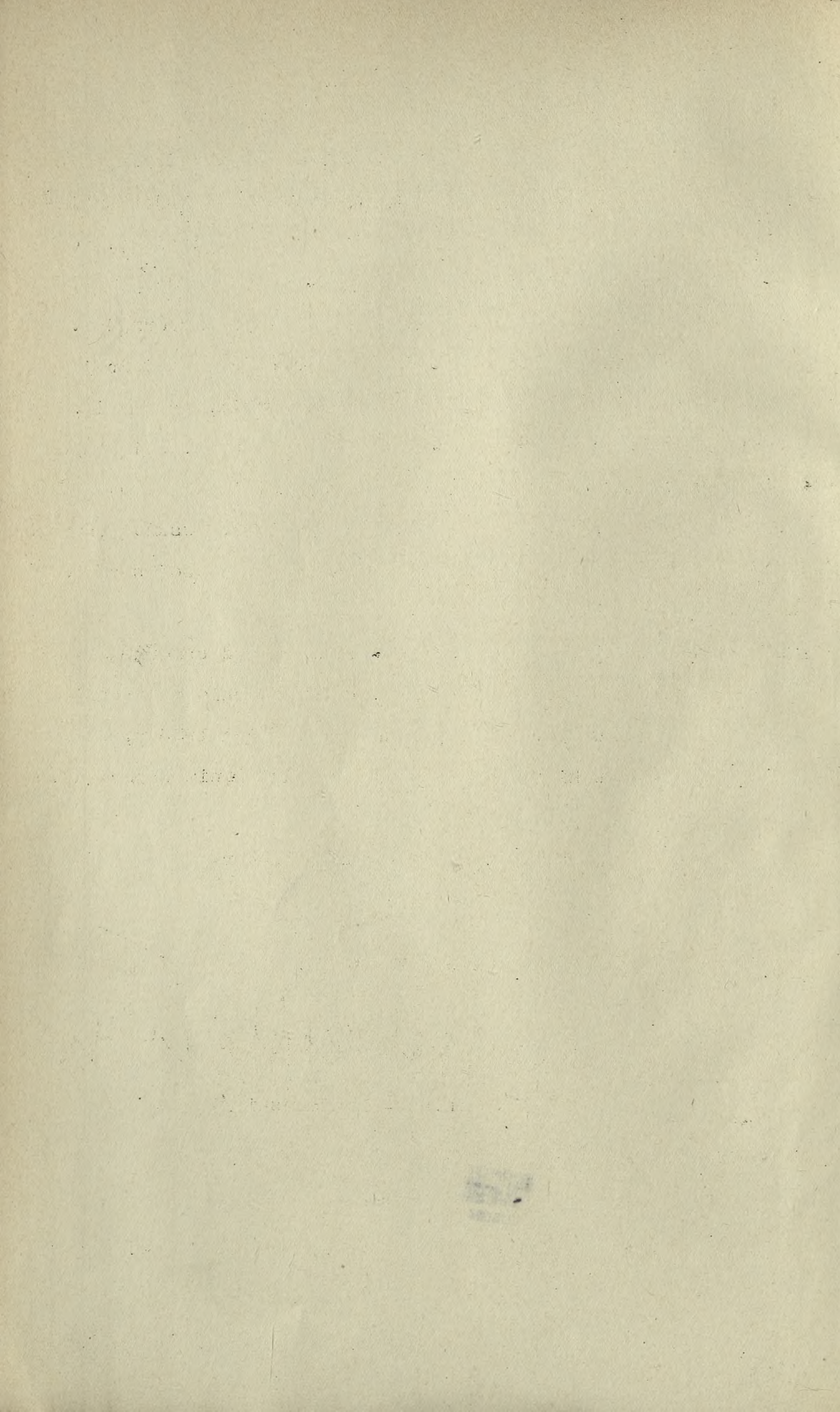
We Lwowie, w listopadzie 1934 r.

W o j e w o d a :

/ Wł. Belina - Prażmowski /

Wojewódzki
Urząd
Lubelski

Z E S T A W I E N I E P O R O W N A W C Z E

wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych

związków samorządowych Województwa lwowskiego według wykonania za rok 1932/33 oraz preliminarzy budżetowych na rok 1933/34.

T a b l i c a I .

Nazwa związku samorządowego	Dział I. Administracja Ogólna.						Dz. II Majątek komur.		Dz. III. Przeds. komun.		Dz. IV. Spłata długów		Dz. V. Drogi i place	Dz. V. a Pomiary i plany rozbudowy miasta	Dz. VI. Oświata		Dz. VII Kultura i Szt.		Dz. VIII Zdrowie Publ.		Dz. IX Opieka Społecz.		Dz. X Pop. rolnictwa	Rolnictwa	Dz. XI. Pop. przen. i hand.			Dz. XII Bezp. publ.		Dz. XII. a świadczenia na rzecz Zw. kom.		Dz. XIII. Różne		Dz. XIV. Pokrycie niedob. budż. z ubiegł. okr. obrach.		O g ó ł e m					
	WYDATKI.	Wykonanie budżetu za r. 1932/33			Preliminowano na rok 1933/34			Wyk. za r.	Prel. na r.	Wyk. za r.	Prel. na r.	Wyk. za r.			Prel. na r.	Wyk. za r.	Prel. na r.	Wyk. za r.	Prel. na r.	Wyk. za r.	Prel. na r.	Wyk. za r.			Prel. na r.	Wyk. za r.	Prel. na r.	Wyk. za r.	Prel. na r.	Wyk. za r.	Prel. na r.	Wyk. za r.	Prel. na r.	Wyk. za r.	Prel. na r.	Wyk. za r.	Prel. na r.				
		osobowe	rzeczowe	Razem	B a g a m	r z e c z o w e																																1932/33	1933/34	1932/33	1933/34
Związki powiatowe	zwyczajne	1,059.994	468.251	1,528.245	1,399.629	1,027.444	372.185	25.330	13.755	5.000	5.000	417.043	400.615	3.009.439	3,153.916	-	-	48.687	50.105	5.501	8.690	1,079.725	975.248	101.954	146.988	390.210	439.609	9.023	11.640	36.813	63.636	95.879	68.010	144.127	144.987	-	-	6.896.976	6,881.728		
	nadzwyczajn.	-	1.137	1.137	-	-	-	84.188	63.000	-	-	18.437	4.000	215.834	245.143	-	-	-	-	-	-	7.750	25.632	-	-	-	-	6.000	4.000	26.726	1.136	-	-	5.000	40.900	61.095	241.623	426.167	625.434		
	R a z e m	1,059.994	469.388	1,529.382	1,399.629	1,027.444	372.185	109.518	76.755	5.000	5.000	435.480	404.615	3,225.273	3,399.059	-	-	48.687	50.105	5.501	8.590	1,087.475	1,000.880	101.954	146.988	390.210	439.609	15.023	15.640	63.539	64.772	95.879	68.010	149.127	185.887	61.095	241.623	7,323.143	7,507.162		
Miasta ponad 25.000 mieszk.	zwyczajne	869.831	155.314	1,025.145	945.498	805.766	139.732	186.048	157.382	131.176	82.990	698.176	1144.376	298.040	248.806	9.556	2.500	477.246	428.337	18.879	18.231	545.717	499.145	362.178	361.086	58.409	60.904	58.884	59.562	719.171	681.770	-	-	175.664	176.311	-	-	4,764.289	4,866.898		
	nadzwyczajn.	-	2.000	2.000	1.000	-	1.000	128.750	39.438	46.800	154.530	-	-	73.837	39.253	-	-	60.494	120.000	-	-	879.949	47.479	-	-	-	-	-	-	-	63.653	11.500	-	-	-	-	-	-	1,255.483	413.200	
	R a z e m	869.831	157.314	1,027.145	946.498	805.766	140.732	314.798	196.820	177.976	237.520	698.176	1144.376	371.877	288.059	9.556	2.500	537.740	548.337	18.879	18.231	1,425.666	546.624	362.178	361.086	58.409	60.904	58.884	59.562	782.824	693.270	-	-	175.664	176.311	-	-	6,019.772	5,280.098		
Miasto L w o w	zwyczajne	4,423.198	634.604	5,057.802	4,656.560	4,073.000	583.560	450.903	426.746	1,807.754	1,856.560	3,969.454	3720.282	215.956	574.619	98.550	171.210	1,057.721	1,113.111	211.225	239.837	1,340.860	1,512.665	1,554.648	1,536.818	5.900	25.295	243.018	278.935	1,262.684	1,610.744	-	-	331.056	193.700	-	-	17,607.531	17,917.083		
	nadzwycz.	-	-	-	-	-	-	412.781	162.000	148.707	395.050	-	-	1,159.809	840.406	-	-	9.233	-	5.692	-	225.295	376.000	6.700	25.000	-	-	-	-	-	544	67.000	-	-	-	-	-	-	1,968.761	1,865.456	
	R a z e m	4,423.198	634.604	5,057.802	4,656.560	4,073.000	583.560	863.684	588.746	1,956.461	2,251.610	3,969.454	3720.282	1,375.765	1,415.025	98.550	171.210	1,066.954	1,113.111	216.917	239.837	1,566.155	1,888.665	1,561.348	1,561.819	5.900	25.295	243.018	278.935	1,263.228	1,677.744	-	-	331.056	193.700	-	-	19,576.292	19,782.539		
Gminy miejskie	zwyczajne	-	-	-	1,302.278	1,120.055	182.223	-	226.085	-	39.546	-	983.116	-	296.737	-	6.950	-	303.920	-	4.265	-	492.304	-	249.584	-	-	86.573	-	52.387	-	997.728	-	-	-	153.498	-	-	-	5,694.971	
	nadzwyczajn.	-	-	-	-	-	-	-	8.300	-	50.695	-	134.505	-	-	-	8.000	-	21.300	-	-	-	-	-	6.814	-	-	-	-	-	-	-	15.250	-	-	-	3.861	-	151.181	-	399.906
	R a z e m	-	-	1,465.805	1,302.278	1,120.055	182.223	-	234.385	-	90.241	562.214	1,117.621	-	296.737	-	14.950	-	325.220	-	4.265	-	492.304	-	256.398	-	-	86.573	-	52.387	-	1,012.978	-	-	-	157.359	-	151.181	6,070.138	6,094.877	
Gminy wiejskie	zwyczajne	-	-	-	1,744.903	1,234.591	510.312	-	1,023.779	-	4.432	-	343.912	-	319.496	-	150	-	1,786.432	-	12,417	-	307.508	-	89.505	-	-	83.987	-	1.008	-	394.275	-	-	-	234.911	-	-	-	6,346.715	
	nadzwycz.	-	-	-	849	-	849	-	69.943	-	-	-	39.905	-	15.633	-	-	-	205.079	-	-	-	9.338	-	665	-	-	1.520	-	2.000	-	1.860	-	-	-	62.628	-	69.817	-	479.237	
	R a z e m	-	-	2,234.720	1,745.752	1,234.591	511.161	-	1,093.722	-	4.432	323.911	383.817	-	335.129	-	150	-	1,991.511	-	12,417	-	316.846	-	90.170	-	-	85.507	-	3.008	-	396.135	-	-	-	297.539	-	69.817	7,224.740	6,825.952	

Tablica II.

związków samorządowych Województwa lwowskiego według wykonania za rok 1932/33, oraz
preliminarzy budżetowych na rok 1933/34.

Nazwa związku samorządowego	DOCHODY.	Dz. I. Majątek komunal.		Dz. II. Przedsiębiorstwa komunalne		Dz. III. Subwencje i dotacje		Dz. IV. Zwroty		Dz. V. Opłaty administracyjne		Dz. VI. Opłaty za korzystanie z urządzeń i zakładów komunalnych		Dz. VII. Dopłaty		Dz. VIII. Udział w podatkach państwowych		Dz. IX. Dodatki do podatków państwowych		Dz. X. Podatki samorządowe		Dz. XI. Różne		O G Ó Ł E M	
		Wyk. za r.	Prel. na r.	Wyk. za r.	Prel. na r.	Wyk. za r.	Prel. na r.	Wyk. za r.	Prel. na r.	Wyk. za r.	Prel. na r.	Wykon. za r.	Prel. na r.	Wyk. za r.	Prel. na r.	Wyk. za r.	Prel. na r.	Wyk. za r.	Prel. na r.	Wyk. za r.	Prel. na r.	Wyk. za r.	Prel. na r.	yk. za rok	Prel. na rok
		1932/33	1933/34	1932/33	1933/34	1932/33	1933/34	1932/33	1933/34	1932/33	1933/34	1932/33	1933/34	1932/33	1933/34	1932/33	1933/34	1932/33	1933/34	1932/33	1933/34	1932/33	1933/34	1932/33	1933/34
Powiaty	zwyczajne	112.513	122.674	15.326	15.372	153.983	161.516	289.618	493.290	11.811	45.645	81.666	57.415	63.877	49.505	268.129	277.674	2,326.698	2,394.785	3,445.884	3,366.295	261.021	152.942	7,030.526	7,137.113
Miasta ponad 25.000 mieszk.	zwyczajne	938.436	986.164	563.344	822.268	47.800	44.100	225.937	224.780	64.793	63.052	250.706	266.811	5.201	5.100	705.193	1,720.550	1,323.613	1,424.805	399.104	438.058	120.498	54.857	4,644.630	5,050.545
Miasto Lwów	zwyczajne	1,202.296	901.257	3,684.931	3,665.535	1.123	21.500	1,939.653	2,121.415	262.680	265.450	1,297.041	1,281.418	421.306	420.000	1,542.500	2.800.000	5,050.414	5,089.000	2,847.291	1,710.000	300.417	56.770	18,549.652	18,332.345
Gminy miejskie	zwyczajne	-	976.397	-	782.601	-	20.623	-	214.349	-	116.887	-	775.279	-	261.106	-	656.697	-	1,713.495	-	391.039	-	136.625	5,505.668	5,810.098
Gminy wiejskie	zwyczajne	-	2932.312	-	48.354	-	33.466	-	152.889	-	166.312	-	113.055	-	217.669	-	200	-	1,978.56	-	755.463	-	166.035	6,857.762	6.563.811

ZESTAWIENIE PORÓWNAWCZE

T a b l i c a III.

d o c h o d ó w n a d z w y c z a j n y c h

związków samorządowych Województwa lwowskiego według wykonania za rok 1932/33, oraz preliminarzy
budżetowych na rok 1933 /34.

.....

Nazwa związku samorzą- dowego	DOCHODY	Dz.I Ze sprzedaży i li- kwidacji majątku i przedsiębiorstw		Dz.II Subwen- cje i dotacje		Dz. III Zwroty		Dz.IV. Pożyczki		Dz. V. Dopłaty		Dz.VI Podatki inwenstycyjne.		Dz.VII. Różne		Dz.VIII Nadwyżki bu- dżet.z ubieg.okre- sów obrachunkowych		O G Ń Ł E M	
		Wyk.za r. 1932/33	Prel.na r. 1933/34	Wyk.za r. 1932/33	Orel.na r. 1933/34	Wyk.za r. 1932/33	Prel.na r. 1933/34	Wyk.za r. 1932/33	Prel.na r. 1933/34	Wyk.za r. 1932/33	Prel.na r. 1933/34	Wyk.za r. 1932/33	Prel.na r. 1933/34	Wyk.za e. 1932/33	Prel.na r 1933/34	Wyk.za e 1932/33	Prel.na r. 1933/34	Wyk.za r. 1932/33	Prel.na r. 1933/34
Związki po- wiatowe	nadzwycz.	30.000	35.327	-	-	-	-	30.000	98.000	-	-	252.557	149.410	22.315	75.510	8.593	12.752	343.465	370.999
Miasta ponad 25.000 mieszk.	nadzwycz.	2.669	130.000	10.000	-	-	-	751.666	-	-	-	118.525	100.000	44.423	-	50.000	--	1.077.283	230.000
M i a s t o L w ó w	nadzwycz.	-	-	-	-	-	-	361.680	612.050	-	40.000	1,049.097	800.000	-	-	-	-	1,410.777	1,452.050
Gminy miej - skie	nadzwycz.	-	202.748	-	-	-	-	-	58.000	-	6.000	-	500	-	18.500	-	5.000	356.813	290.748
Gminy wiej - skie	nadzwycz.	-	102.330	-	7.421	-	50.193	-	13.438	-	2.000	-	50.100	-	15.898	-	128.963	361.097	370.348

1
2
3
4

1
2
3
4

1
2
3
4

1
2
3
4

1
2
3
4

Biblioteka Uniwersytecka
M. CURIE-SKŁODOWSKIEJ
w Lublinie

3333

CZASOPISMA

Nr